

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ జూలై నెల 4-వ తేది శుక్రవారము { No. 81
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస శుద్ధ కృత్తిక ౨. { సంచిక ౮౦

ఆమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొన్ని గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష తీర్తి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

ఆమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, నాయువుపోట్ల జాపును,
చర్మపు నొప్పుల జారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్ధగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విజేతములలో కూడ వాడుచున్నారు.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈ మాత్రల నుపయోగించుటవలన శైత్యపు తలనొప్పి,
ఒంటి నొప్పి వెంటనే బోవును.

జ్వరహరి

సీసా 1-కి వెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0

జ్వరహరిని అయిదుపూటలు సేవించిన పట్టు విడుపు జ్వరమును,
చలి శ్రురాజ్యవర్షములు మొదలగు శమస్త బ్యధములు మోసను
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

విరేచన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

రాత్రి యొకమాత్రము సేవించిన తెల్లవారి, రెండువిరేచన
ములుకాగలవు. వికారము శైత్యములేదు శోషముచేర్చబడలేదు.

నోటీసు

1924-25 సంవత్సరము వకటికిన్ని 1924-
25, 1925-26, యీ రెండుసంవత్సరములకున్న
ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా తిరుచులలో ప్రతిరోజు వీధు
లలో పుష్కరిణిచుట్టు వగైరా జాగాలలోను
ఉత్సవకాలములలోను 2500 క్యాండిలు పవరుగల
వాసింగ్స్ లైట్లును మరిన్ని ఉత్సవకాలము
లలో 1500 క్యాండిలుపవరుగల లైట్లును స్వ
యిచ్చేయగల కంట్రాక్టుకనిగిగాను 1-8-1924 తేది
లోగా శీలుచేయబడిన టెండర్లును నిం॥ కంట్రాక్టు
వనిని కోరువారు తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవ
స్థానముల విచారణకర్తలవారిచేరికి పంపుకోవచ్చు
ను. దీపములు ప్రతిబోరకమునకు రోజు-కి రేట్లను
కనుపరుస్తూ టెండరును యిచ్చుకోవలెను. ప్రతి
ఒక టెండరుతో రూ 100 లు డిపాజిట్టును పంపు
కోవలెను. టెండరుమాజూరు అయినతోడనే డిపా
జిట్టును మి త్రం టెండరుతోకట్టియుండు రూ 100 లు
గాక మరి రెండువందలరూపాయలను మజూరు
కాబడిన టెండరుదారును చెల్లించుటకు సిద్ధముగా
నుండవలెను. దేవస్థానము అధికార్లు చే నియమింప
బడిన నమూనాలో టెండరు మంజూరు కాబడిన
పదనాలుగురోజులలో కంట్రాక్టుదారుడు స్టాంపు
కాగితములో అగ్రిమెంటువాసి నిజ్జరుచేసి ఇయ్య
వలెను.

సి. దొరసామయ్య,
దివాన్ షేష్యూరు.

తిరువల తిరువతివగైరా దేవస్థానముల విచారణకర్తలవారి

శ్రీ రామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాల- బెజవాడ

తొమ్మిది సం॥ లనుండియు రామమోహన ఆయుర్వేద
ధర్మ వైద్యశాలను అవిచ్ఛిన్నముగ నిర్వహించుచున్నట్టియు
ఉయ్యూరు, మైలవరం, ముత్తైల, జయంతిపురం వగైరా
జమీందారుల మన్ననల నందినట్టియు, స్వంతభవనమును స్వంత
మాలికావనమును కలిగినట్టియు సమర్థులయిన ఆయుర్వేద పం
డితులు కలిగినట్టియు రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్య
శాలా సంఘమువారు యీ వైద్యశాల నవమవార్షికోత్సవ దిన
మకు 1924 వ సం॥ ఆగష్టు 2 వ తేదీనుండియు వైద్యకళా
లను నిర్వహించెదరు. ఈ కళాశాలయందు సుప్రసిద్ధ ఆయు
ర్వేదవికారణ భిషక్ పరీక్షకులకును ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యా
పీఠ పరీక్షకులకు తగినట్లుగా విద్యగణపబడును. మతియు
ఆంగ్లవైద్యులచే అనాటమి, ఫిజియాలజీ మొదలగు విషయ
ములు నేర్పబడును. ధర్మవైద్యశాలయందు కాంపౌండ్ మింగు,
(బొవధ దానవిదానము) రోగనిదానము, బొవధనిర్మాణ
పద్ధతియు, మాలికావనమందు మాలికా పరిజ్ఞానమును, లక్ష్య
ణ సమన్వయముగా బోధింపబడును. సంస్కృతవిద్యార్థు
లకు పంచకావ్య పరిచయమైనను ఉండవలెను. ఆంధ్రవిద్యార్థు
లకు చక్కని భాషాపరిజ్ఞానమైనను ఉండవలయును. వీధవిద్యార్థు
లకు తగు సౌకర్యములు చేయబడును. జూలై 25 వ తేదీన
ప్రవేశ పరీక్షబయపబడును. చేరగోరు విద్యార్థులు జూలై 20వ
తేదీలోపల యాక్రిందివారికి దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.
ఈ కళాశాలయందు ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేయు
టకు సమర్థులయిన ఆయుర్వేదపండితు లొకరు కావలసి
యున్నారు. యోగ్యతనుబట్టి జీతముయ్యబడును. యోగ్యత
లతో సహా యీ క్రిందివారికి దరఖాస్తు పంపుకొనవలయును.
బెజవాడ } శంకర వెంకటరామయ్య,
24-6-24 } సహాయ కార్యదర్శి, రామమోహన

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

28-6-24 శనివారమునుండి 4-7-24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలను
డిబుల్ సినియల్ అట్రాక్షన్ ది బరిగాన్
ట్రయల్ ఎడ్జిపోలో అద్భుత సాహసకార్య
ములు వాని మింగుడాగరు మొదలగునవి గల .
లెవరు పుషర్సుకూడ చూపబడును.

శ్రీ మయిలవరం బాలభారతీనమాజమువారు
(5-7-24) తేది బెజవాడలో శనివారంరాత్రి
కనక్తార యను నాటకమును
ప్రదర్శన మొనరింతురు.

కె. పట్టాభిరామయ్య,
కార్యదర్శి.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన చర్మము మీదగాని, కెండ్రుకలలో గాని,
లోచర్మములోగాని, గోళ్లలోగాని బుట్టవచ్చును. పురుగు లలోని
భేదముల బట్టితామరలోను రెండు మూడుభేదములు గలవు.
కాన, తామరతీట, ఏనుగొట్టి మొదలగునవి గలవి గలదు.
ఈతైలము ఒకసారి వాడి చూడగోరెదము. దీనిని వాడెనుంటు
యుండదు. చర్మము నలువెక్కును, పుండుపడదు.
అనేక యేడ్లనుండి యున్న తామర నాలుకైతను సాగులు
రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాటప్రాయమున్నది.
అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు.

నెల్లూరు అభివృద్ధి కవుగనులు

హాబ్బునుగారి నివేదికము

నెల్లూరు జిల్లాలో అభివృద్ధి (మైకా) గను లెక్కవగ గలవు. ఆ ప్రదేశములందలి గనులన్నియు పనులజరుపుటకు తీవ్ర దుగారి నివేదికము ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు ఒక మైకా ఇ

కొంతకాలమునుండియు యితర వస్తువులవలెనే అభివృద్ధి కమువ్యాపారముగూడ వందముగనుండటవలన అమ్మి లాభము దీయలేమని యీ లోహమును త్రవ్వించి డబ్బుచెచ్చించుటను గనులయజమానులు మానుకొనినట్లు హాబ్బునుగారు చెబుచున్నారు.

ఇంతేగాక యిచట రాకపోకలకు గూడ కష్టములుగలవు. కుండేరు, కొల్లేరునదులు, రావూరు పొదలూరు రోడ్డువలన యేర్పడు త్రవ్వకాకార ప్రదేశము ముఖ్యముగ అభివృద్ధి ముందుభూమి. ఈరెండు నదులును వరదలువచ్చినయెడల ప్రతిసంవత్సరమును కొంతకాలము రైలుప్రయాణమునకు బోవుట కిబ్బందియగును. కావున వైదాపురంపవద్ద నొకవంతెనయు, ఇనురుకుర్చున వద్ద నొకవంతెనయు గట్టుటవలన యాకష్టము దీరగలదు. ఈ ప్రదేశము నకు రోడ్డు గూడ లేదు. ఇతర భాగములన్నిటికిని రోడ్లు, రైల్వే వనరులుగలవు. రావూరు పొదలూరు రోడ్డునుండి కుండేరునదికి ఆరమైలు దక్షిణముగ కలిచేడు ప్రక్కగా నొక శిథిలమైన కంకర రోడ్డుగలదు. దీనిని బాగుజేసి వైదాపురమునకు చేర్చినయెడల యీ అభివృద్ధి ప్రదేశమునకు మార్గమేర్పరుపవచ్చును. తిప్పరుగారు నివేదికను ప్రచురించిననాటినుండియును రాకపోకల విషయమున నెట్టియభివృద్ధియును గలుగలేదని హాబ్బునుగారు చెబుచున్నారు.

ఈజిల్లాలో అభివృద్ధి కవుగనుల త్రవ్వకముని కాస్తకాస్త గుంటలు త్రవ్వకమున దా లేదాయనికనుగొనుటతో ప్రారంభమై మైకా కనుబడినయెడల యింకొంచెము త్రవ్వకముచేడరు. మైకా కనుబడుచుండినను యీగుంటలను యెక్కువ పెద్దవిగ త్రవ్వెదరు. నీళ్లుండినయెడల వానిని చేతులతోనో పంపులతోనో తోడిపోవెదరు. ఈజిల్లాలో నేలలోపల గనులుత్రవ్వట బాగ తగియున్నదని హాబ్బునుగారు జెప్పుచున్నారు. మద్రాసు మైకా కంపెనీవారు మైకాత్రవ్వక సహాయముల నభివృద్ధిజేయుటకునిజమైన ప్రయత్నములుజేసిరి. ఇప్పుడు వారావని నసలేమానుకొనిరి. ఇప్పటికిని తిప్పరుగారినివేదికమునాటికిని మైకాత్రవ్వక, ధతులులు యేమియు నభివృద్ధిగాంచలేదని హాబ్బునుగారు చెబుచున్నారు.

మైకాత్రవ్వకపుల ప్రకారము కవులు పుచ్చుకొన్న వారు తమకొందనున్న గనులస్థానములను, కెక్కునులను సరిగానుంచవలెను. ఇద్దరుదప్ప మిగిలినవారెవరును యిట్లుంచలేదు. అది బాగా ఖండింపఁబడినదని హాబ్బునుగారు చెప్పుచున్నారు.

మైకా లోతునొండడు. పైపైనేయుంచునను తలంపుతో నిపుడు పైపైన మన్నును త్రవ్వచున్నారు. కానితుడులోతుగా త్రవ్వట ఆవరణముగను. క్రొత్తవొట్లను కనుగొనుటయు, తెలిసివనాసి పనిజేయుటయు నిపుడు కష్టముగనున్నది.

మైకా ఇనుస్పెక్టరు ఉద్యోగులు

1887 లోనే కలెక్టరుఆఫీసుకు మైకాకాఖయ్యుండెను. అయ్యది 1906 లో ఒక ఇనుస్పెక్టరు యిద్దరు అసిస్టెంటులతో ఖాయము జేయబడెను. మొదలు మైకాపై పరిశోధకారము ఆటవికాఖివారిండును. కానిపరిశ్రమ యభివృద్ధి యగుకొలదియు రెవిన్యూకాఖిను మార్చబడెను. 1914 లో మైకాజిల్లా, వైదాపురం, గూడూరు తుమ్మలెరులూరు, పొదలూరు, నెల్లూరు అని ఐదుప్రదేశములుగా భాగింపబడి ఒక్కొక్కదానికి ఒక అసిస్టెంటు ఇనుస్పెక్టరును, జిల్లాకంఠకును ఒక ఇనుస్పెక్టరును నియమింపబడిరి.

1917 లో తిప్పరుగారు వచ్చి వ్యయము తగ్గింపుటకై అసిస్టెంటు ఇనుస్పెక్టరులను ముగ్గురజేసిరి. గూడూరు పొదలూరు అసిస్టెంటు ఇనుస్పెక్టరును దీసివేసి మిగిలిన మూటితోగలపి జేసిరి. 1922 అక్టోబరు నాటికి యీవిధముగనున్నట్లు హాబ్బునుగారు గమనిసిరి. ఇప్పటికిని ఇనుస్పెక్టరు ఉద్యోగులు 1914 లో నెట్లుండెనో, తిప్పరుగారు తగ్గించుట దప్ప అట్లేయుండెను. అసిస్టెంటు ఇనుస్పెక్టరు రెవిన్యూప్రాధికారముండి దీసికొనుటవలన త్రవ్వటనుగూర్చి వారిజేమియును దెలియదు. ఇనుస్పెక్టరు పుడుభూగర్భశాస్త్రము దెలిసినవారిని నియమించుచున్నారు. ఈఉద్యోగులు దొంగతనముగ త్రవ్వకుండుటకును, సరిపాద్దులను దాటుకుండుటకును, జూచి కొంత ఆఫీసు పనిజేయుటకు నియమింపబడిరి. 1922 ఆగష్టు 27 ఉత్తరువుప్రకారము అసిస్టెంటు ఇనుస్పెక్టరులు జేసినపనిని పరీక్షించుటకై చీఫ్ మైకా ఇనుస్పెక్టరు నియమింపబడెను.

తునుకు హాబ్బునుగారు మాచల గావించుచు చీఫ్ ఇనుస్పెక్టరు భూగర్భశాస్త్రము దెలిసినవాడైనను గనుల త్రవ్వకంలో శిక్షణము గాంచ వలె న ని యు, యిప్పుడున్న వారికిమైకాత్రవ్వకయంత్రము తేమియో దెలియదనియు చెప్పిరి. కావున యీకాఖిను ప్రత్యేకముగ నుంచి రెవిన్యూకాఖిలో సంబంధము లేకుండ నుంచిన శిక్షణము బాగుగగల్గును. ఈపరిశ్రమనభివృద్ధిజేయుటకు యజమానులు డబ్బును బాగుగా వెచ్చింపవలెను. రాకపోకలకు రోడ్లు బాగుగావలెను. ఇది ముఖ్యముగ నవసరమని హాబ్బునుగారు నూచించిరి.

రెవిన్యూబోర్డు ఉత్తరువు

హాబ్బునుగారి నివేదికపై రెవిన్యూబోర్డువారు తమయభిప్రాయమును చెప్పుచు యీవిషయమున నెన్నియోకష్టములు గాన్పించుచున్నవనియు, మైకా ఇనుస్పెక్టరు ప్రెయినింగు యొక్కడ యెట్లు పీలగునో అట్లు ప్రెయినింగు వైనవారు ఉన్నతోద్యోగములకు బోవుటకు పీల్టుండునో దెలియుటలేదనిచెప్పిరి. బి.ఏ.యం. ఏ. ప్యాసెన జియాలజీవారు నెలకు 80 రూపాయలతో నెల్లూరుమైకాగనులలోనుండజాలరు. ఈపరిశ్రమ యిపుడున్నవిధముగ యెక్కువభిరుతో ఇనుస్పెక్టరు స్థాపును నియోగింపజాలరు. ఒకరు కవులును దీసికొన్నపిదప వారింకొకరికీ కవులు నిచ్చుటకు హాబ్బునుగారు చెప్పినఆక్షేపణలను బోర్డువారు యేమియో దెలియదనుచున్నారు. కాని ఒకరు దీసికొని మరెయ్యొకరికి మార్పుటనుమాత్రము నిషేధించుటవలన కవులు మరులుకొనవచ్చును.

మైకావ్యాపారము వందముగ నిలచియున్నవరకును బాగా అభివృద్ధియగు పరిశ్రమవలె పెద్ద పెద్ద యేర్పాటులను జేయ వీలులేదని బోర్డువారు చెబుచున్నారు.

ప్రభుత్వపుట్టు త్తరువు.

ప్రభుత్వమువారు రెవిన్యూబోర్డు ఇనుస్పెక్టరు ప్రెయినింగు ఆవరణయోగ్యము గాదని. చెల్వినమాచనతో సంగీకరించుచున్నారు.

హాబ్బునుగారు మైకాప్రదేశములకు రాకపోకల వసతులు లేకపోవుటను గూర్చియు, మైకాగనుల యజమానులు గనుల స్థానులు సరిగా నుంచుటను గూర్చియు చెల్విన సలహాలపై ఉత్తరువులు ప్రత్యేకముగ జేసెదమని ప్రభుత్వమువారు చెబుచున్నారు.

త్వరపడుడు! త్వరపడుడు! ధర తగ్గించబడినది ఇది సూతనముగా అమెరికాదేశములో స్వంతముగను తయారు చేయబడినది. ఎల్ల కాలమునకు చక్కగా పనిచేయు ఈ సూతనమైన గడియారము అందముగాను చక్కగాను గోడకుతగిలించుటకు వీలుగాను యున్నది. ఇది ఎల్లప్పుడును ఉపయోగింపవచ్చును. ధర ఒకటికి రూ. 2-8-0 డజన్ రూ. 27-0 0 తపాల ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

కే. ఎన్. రాధాకృష్ణ & బ్రదర్స్ 164 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్రనాటక, సాహిత్యపరిషత్తు

సాహిత్య సభాధ్యక్షులగు శతావధాని కాశీ కృష్ణా చార్యులుగారితో సభాషణ

ప్ర:—భాగవత ప్రవర్ణముల పద్ధతి నాటక చరిత్రయందు వేరకను నూచించును?

ఉ:— భాగవతరీతి, శ్రవ్యమునుండి దృశ్యమువరకును సంధి క్రమమును, నూచించును.

ప్ర:— శ్రవ్యమునుండి దృశ్యమెట్లు లభించెను?

ఉ:— శ్రవ్యభాగమును, వడిగట్టి తగ్గించినకొలది, దృశ్యభాగము నిలచుచువచ్చును.

ప్ర:— శ్రవ్యత్వ మన నెట్టిది?

ఉ:— కవి, నట, కథకు, లెవరేని కథాంశమునందుకొని, సామాజికపరముగ శ్రవణమొనర్చుటకై.

ప్ర:— నాటక సామాన్యమునకు దృశ్యత్వము నుద్దేశించుటయందు దభిప్రాయమేమి?

ఉ:— ప్రబంధసామాన్యమునకు గల శ్రవ్యత్వముగాక నాటకములకు, దృశ్యత్వము విలక్షణధర్మ మనుటకును, అట్టిదృశ్యత్వము, అభినయకగమ్య మనుటకును.

ప్ర:— నటునియందువలెనే సామాజికనియందు కలుగబోవు, తాదాత్మ్యము, ఆహార్యమనదగునా?

ఉ:— అయ్యది, తాదాత్మ్యమునుగారు. ఆహార్యమునుగారు. తాదాత్మ్యమును గాంచినవాడు మనవాడుకాజాలడు. ఆహార్యమన నిచ్చాజన్యమని యర్థము అభిలాష. తావన్నాత్ర పూర్ణమగునెడ, నాటకధర్మము లేకనే, సామాజికము, నాటకుదర్శనానుభవమును పొందియుండవలెను. అప్పుడు సామాజికని సంకల్పమును నటుని సంకల్పమువంటిదే యగును.

ప్ర:— కాన నిది సామాజికనియందు సంభవింపదందురా?

ఉ:— ఒకప్పుడు సంభవింపవచ్చును. నిశిధము వరకు గోడదాటుటకు సందుదొరకునేవాయని విశ్వప్రయత్నముచేసి, విఫలుడై, నాటకకాలవద్ద తిరుగుచు, మనోవిధి నే నాటకరసము ననుభవించు రసికునియందు సంభవింపును.

ప్ర:— వానికి సామాజికత్వము లేదగుదా?

ఉ:— సామాజికత్వమును మీ ఇచ్చాచుసారము, ఆహార్యమే!

ప్ర:— అట్లయిన, సామాజికనియనుభవ మెట్టిది యనవచ్చును?

ఉ:— నటుడు సమర్థుడగుచో భ్రమ. లోనిచో శ్రమ.

ప్ర:— కాన, నటుడు సామాజికనియందు కల్పింపదగినది భ్రమ యనవచ్చునా?

ఉ:— అట్లే యనవలయును.

ప్ర:— భ్రమయనుచో తుదకు భ్రమ నాశకమగు పోతువును చూపవలయును గదా?

ఉ:— భ్రమ కారణమగు, నటుడప్రత్యక్షుడగుటయే భ్రమ నాశకమగు నిమిత్తము. (సశేషము)

(ఒకవిలేఖరి)

Advertisement for 'ఎలక్ట్రిక్ లైట్' (Electric Light) featuring an illustration of a lamp and descriptive text in Telugu.

జనరల్ మెయిల్ ఆర్డర్ కంపెని, పోస్టు బాక్సు 232, మదరాసు.

పగుళ్లకు లైలము టెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0 1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టేజీ 0-5-0 మాత్రమే. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము

"మహాత్మా నిమిత్తాభిప్రాయము"

పరాజితుడను - హృతగర్వుడను

ముఖ్యకర్తవ్యము

"ఇక మనము చేయదగిన కార్యముకొరకై. దేశంబరులో కాంగ్రెసుమహాసభలో ఏమి జరుగును? నిర్మాణవిధానము నా సభలో బహుళసంఖ్యాకు లామోదించుట? అను ప్రశ్నలను తలపెట్టుకుండ శాంతిగాను మానముతోను నిర్మాణవిధానమును కొనసాగించుటయే కర్తవ్యము. కాంగ్రెసుమహాసభ వారు నిర్మాణవిధానము నామోదించినను మాననను మన కంతకంటె వేరవిధానములేదను నమ్మకము తోనే మనము దానిని నెరవేర్చవలెను."

"భగవంతుడే నన్ను నడిపించునని నేనెరుగుదును. మానవజ్ఞానముకంటె సత్య మతీతము."

మహాత్మాని దుర్భరపరితాపము. సభ్యులందరూకూడ దుఃఖభరితులై పశ్చాత్తాపముతో మహాత్మాని ఊహించుకొనిరి. సంపూర్ణ విశ్వాసముతో ననినచేద మని వాగ్దాన మొనరించిరి.

కాంగ్రెసులో నుండుటకు మహాత్మాన కిష్టములేకున్నను దేశంబరువరకు మహాత్మాడు కాంగ్రెసు లోనే యుండి బహిష్కరణపక్షమును నడిపించును.

మహాత్మాని ఆభిప్రాయములు.

పరాజితుడను హృతగర్వుడను

అనుకీర్తిక క్రింద భారత కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘసభలో నామోదించబడిన తీర్మానములను గూర్చి యంగుయిండియా ప్రతికొకొకమహాత్మాడు రెండు వ్యాసములను వ్రాసెను.

ఈ విషయమునుగూర్చి మహాత్మాడు స్వయంగా నిది వరకేమియును తెలుపలేదు. కాన నీవ్యాసమును దేశీయులందరును చాల సాసక్తితో చదువగోరుచున్నారు.

"విలేఖరులు సాధారణముగా నా చిత్తము నా కర్షింపజాలరుగాని మొన్ననొక విలేఖరిమాత్రము నా చిత్తము నా కర్షింపగలిగెను. అందువలన మా సంభాషణాంతమున నతడొకచిహ్నముకంటె అధికముగానే అతనికి లభించినది."

"ఓట్లు సరిహద్దుననుగానుండిన నేమి చేసెదరు?"

అని అతడడిగెను "అట్టి ఉపద్రవము కలుగకుండ భగవంతుడేదో కల్పించకమానదు" అని నేను పరిహాసముగా నేదో యంటినిగాని అట్లులే జరుగునని నేను కొంచెమైన తలంపనేలేదు.

నాల్గవ తీర్మానములు

నన్ను చెరసాలకు పంపుటకు ముందు ఢిల్లీలో జరిగినసభలో జరిగిన చర్య అహమదాబాదు చర్యలన సరిగా జ్ఞాపకమునకు వచ్చినది. ఢిల్లీలో కలిగిన భ్రాంతి వినాశనమే అహమదాబాదులోగూడ కలిగినది. నాలుగు తీర్మానములనుగూడ ప్రతిపాదకంట్లె అనుకూలరసంఖ్య కొద్దిగా హెచ్చుగా నుండిన మాట నిజమేగాని ఆహెచ్చుహెచ్చుకాదు. అదితక్కువయేయని నేను వ్రాయుటనావిధి. సభ్యులలో దాదాపుగా సగము మంది అనుకూలరు సగము మంది ప్రతిపాదకులు నైరి.

గోపీనాథసాహా తీర్మానము

ఈ తీర్మానముతో సంకయము పూర్తిగా తొలగిపోయినది. దీనినిగూర్చిన ఉపన్యాసములను, అప్పుడు నాకు గోచరించిన దృశ్యముల (నీనులు)ను, దాని ఫలితమునుబట్టియే నేను కనులను పూర్తిగా తెరువకలిగితిని. పద్ధతినబట్టి దాసుగారికి వచ్చినట్లకంటె నాకు రి ఓట్లు హెచ్చుగా వచ్చినందున ఆయన సవరణబడినదని గాని పరమార్థము చూచిన దాసుగారే నెగ్గరిన చెప్పకలేవుడు. 148 మంది ఓట్లునిచ్చిరి. వారిలో 70 మంది దాసుగారి కనుకూలముగా వోట్లునిచ్చిరి. దీనివలననే నామనకు సత్యమును బాగుగా గ్రహింపగలిగినది. గాంధీకారమున నియ్యది చిరుకాంతి నిచ్చినది. అది కోటి ఘంధ్రప్రకాశమును కాలికాదు. ఇప్పటికింకను మిణుగురుపురుగుజెలుగేయని చెప్పవలెను. ఓట్లసంఖ్యను తెలుపువరకునుగూడ నాకలాపమంతయు చూడ, నిజముగా నది ప్రహసనము కాదని నేనెరిగియున్నను, నామట్టు కొకగొప్పప్రహసనమువలెనే కనబడినది. నేను చిత్రముగా చూచి ఆనందించుచుంటిని. ఆయా

నందముపై పై ఆనందమే యని నాకీప్పుడు వినితమైనది. ఓట్ల సంఖ్యను తెలిపిన పిమ్మట మనసులో ప్రారంభమైన సంకయ భావము నది మరుగుపరచినది.

చపలత్వము

ప్రధానపాత్రధారులు రంగగళమునుండి నిష్క్రమించిరి. మిలిగినసభ్యులు చపలత్వమును చూపసాగిరి. అట్లుపిమ్మట అతిముఖ్యములగు తీర్మానములుగూడ కేవలము నిర్లక్ష్యముగా నామోదించబడెను. మధ్యమధ్య వాక్యముత్తుతి తక్కువమని మెరయుచుండె. మధ్యమధ్య నెందరో క్రమభంగమనియు, విషయము తెలియలేదనియు మాటిమాటికిని లేవసాగిరి. దానితోనే మరెవ్వరికైన ప్రాణము విసిగియుండును గాని మహమ్మదల్ గారు మాత్రము కడవరకును నిలువగలిగిరి. ఆయన చాలవరకు ఓరిమినిచూపిరి.

విధేయత

విషయము తెలియలేదను నాక్షేపణలను మహమ్మదాల్ గారు చెవినిపెట్టనేలేదు. ఊహకాములందరును అధ్యక్షుని ఆజ్ఞలకు విధేయతను చూపిరి. అవిధేయత ఏసమయమునందునుగూడ చూపబడలేదు. ఉద్రేక మత్యధికముగా నుండినను అభిప్రాయభేదము ప్రబలముగా నుండినను వ్యక్తిదామణ మింతతక్కువగా నుండినసభను మరదేనినిగూడ నేను చూచియుండలేదు. కొన్నిసభలలో అధ్యక్షుడు కాంతిని నెలకొలుపజాలకపోవుట నేను స్వయముగా నెరుగుదును. ఈ సభలో నట్టి దేదియును జరుగలేదు గాని గోపీనాథసాహా తీర్మాన మామోదించబడిన పిమ్మట మాత్రము సభలో ఏకాగ్రత అంతరించి చపలత్వము ప్రారంభమైనది. అస్థితిలో నేను కడపటి తీర్మానము నుపపాదించవలసిన దురవస్థ తలస్థించినది.

ఆందోళన

క్రమక్రమముగా నాకాందోళన మధికమైయుండునని నేనుతలంచెదను. మనస్తాపకరముగ నారంగమును వదలిపోవరె నను నూహపలుసారులు నాకు పును కలిగినది. అట్టి స్థితిలోనే నెట్లుల నాతీర్మానము నుపపాదించవలసినదానినిపుడుపాదించ నింకొకసారి యుపపాదించెదనని తెలుపుచునామనయూహగూడ నాకు కలిగినది.

కడపటి తీర్మానము

మాడవతీర్మాన మామోదించబడుటవలన పంచబహిష్కరణములందును సమ్యక్ముగలవారు కార్యసంఘసభ్యులకు రాజీనామాల నియ్యవలెనని నిర్ణయింపబడెను గాన తమయిచ్చలేనిదే న్యాయస్థానములకు వారులుగను ప్రతివాదులుగను లాగబడెదవారి గతి ఏమను ప్రశ్నకలుగగా దానికేరైన సాధనమునాలోచించెదను లేదా వారినిమనహాయింతు కొకతీర్మానము నుపపాదించెదనని అపుడునేను వాగ్దానముచేయుంటిని. మొదట నేనువ్రాసిన రూపమునందట్టి మినహాయింపుగలదానిని దరిమలాను సమాధానము కుదిరినపిమ్మట వ్రాయబడిన రూపమునందు స్వరాజ్యపక్షము వారి కేగాని కోర్టులకు పార్టీలకు మినహాయింపు చేర్చబడలేదు. కాన నీ తీర్మానములను వారినిగూడ మినహాయింపవలెనని నేను నిర్ణయించి

తిని మాడవతీర్మానము నుపపాదించినపుడే నే నావిషయమును తెలిపియుంటిని. ఆ వాగ్దానముప్రకారము నే నుపపాదించిన తీర్మానము గాంధీకారము నుండి నాకు కొంత దూరమైనది. "ఉదయమున నేను వాగ్దానముచేసిన ప్రకారము నేనిప్పుడీతీర్మానము నుపపాదించుచున్నాను. ఈ యిబ్బంటి కలదనుటకు గంగాధరరావు దేశపాండిగారి విషయ మొకనిదర్శనము" అని గూడ నేను తెలిపితిని. వీలైనంతవర కిట్టిమినహాయింపు లుండగూడదనియే నాఅభిప్రాయముగాని అసహాయవాదులలో అధికముగ పట్టుదల గలవారుగూడ న్యాయస్థానములను పూర్తిగా బహిష్కరించుట చాల కష్టమని తలంచుచున్నారు. నీతి విరహితులగు బాకీదారులు అసహాయవాదుల కియ్యవలసిన బాకీల నియ్యక తిరస్కరింపసాగిరి. అసహాయవాదులు తమపై దావాలుచేయరను ధైర్యమువలననే వారలులే చేసిరి. అట్లులే మరొందరు అసహాయవాదులపై దావాలు చేసిన విషయముగూడ నేనెరుగుదును. అసహాయవాదులలో చాలమంది తమ కధికముగ నమ్మము కలుగుచున్ననుగూడ వారులుగాను ప్రతివాదులుగాను కోర్టుకు వెళ్లనేలేదను విషయమును విమర్శకులు గ్రహించినచో వారి కధికముగ నాశ్చర్యముకలుగకపోదు గాని అసహాయవాదులలో అందరునుగూడ నట్లులే చేసిరిని చెప్పవీలులేనుగాన నట్లుల దావాలసందర్భమున కోర్టులకు వెళ్లినవారిని వ్రేల్చిచూపుటగూడ పరిపాటియైనది. దావాలుచేసినవారికంటె ప్రతివాదులుగా వెళ్లినవారిసంఖ్యయే హెచ్చు. ఈ పద్ధతి దూష్యము కాదని నిర్ణయించుటకు కాంగ్రెసుసంఘము వారు పెక్కుసారులు నిబంధనలనుగూడ చేసిరి. ఇప్పుడు కఠినముగా నీతీర్మానము నమలుజరుపవలయుటచే యీ పార్టీలవిషయమును నిర్ణయించుటవసరమని నేను తలచితిని. అన్ని బహిష్కరణములను పూర్తిగా నమలుజరిపెనువారే కాంగ్రెసుసంఘములలో సభ్యులుగానుండుటయే నాకు మిక్కిలియిష్టము.గాని న్యాయస్థానబహిష్కరణమును పూర్తిగా సాగింపవలెననిన అందరునుగూడ వ్రేల్చికముగా దారిద్ర్యము నంగీకరింపవలసివచ్చును. అట్లు హెచ్చుమంది దారిద్ర్యమును కాంక్షించుటకు చాలకాలము పట్టునుగాన ప్రస్తుత మిహిష్కరణము పూర్తిగా నెరవేరుట అసంభవముగాననే కొందరు నన్ను పరిహాసించురని నేనెరిగి యుండియు నేనాతీర్మానము నుపపాదించ సాహసించితిని. నే నాతీర్మానమును చదివి ముగించుటయే తడవుగా ధీరులగు హరిసర్వోత్తమరావుగారు గట్టిలన లేచి గంభీరముగ సహేతుకవాదముతో దాని నాక్షేపించిరి.

శ్రీయుత హరిసర్వోత్తమరావుగారు

నా తీర్మానము నెదిరింపవలసి వచ్చినందులకు తన మనసుకు కష్టముగానున్నదని హరిసర్వోత్తమరావుగారనిరి. "నేను సమర్థింపజాలని తీర్మానమును నేనుపపాదించవలసివచ్చుటచే కష్టపడివలసినది నామనసుగాని మీ మనసుగాదు. సమర్థింపవీలులేని తీర్మానమును ఆక్షేపించ బూనుకొనుటవలన మీ మనసున కానందముకలుగవలెను గాని కష్టముకలుగగూడదని నే నాయనకెరిగించితిని. అయిన నేమి కాంగ్రెసుసంఘముల నెట్లులైన నిష్క్రమించుముగా నుంచుటయే నా అభిమతముగూడ ననుటచేనే నీప్రతివాదులుగూడ నామోదించితిని. ఓట్లసంఖ్యను నిరీక్షించుచుంటినిగానిగోవిందానందస్వామి లేచి మతియొకసాంకేతికముగ ఆక్షేపణను తెచ్చెను. "ఒకసభలో ఒక తీర్మానము ఆమోదించబడినపుడు ఆసభ ముగియులోపల దానికి ప్రతిపాదముగు మరొక తీర్మానము నుపపాదించ గూడదను"నదియే స్వామి తెచ్చిన ఆక్షేపణ. ఆఆక్షేపణ చెల్లదని అధ్యక్షుడు న్యాయముగా పరిష్కరించెను. మొదటితీర్మానము "మొదటిగోజున నామోదించబడిన వెంటనే దానికి వ్యతిరేకముగ సవరణగూడ నామోదించబడినదిగాన ఈఆక్షేపణ చెల్లదని"అధ్యక్షుడు నుడిజెనుగాని డాక్టరు చోటీరాంగార్యులనాలోచితముగ నాపనిపూర్తిచేసెను. ఆయన బాధ్యతను గుర్తించినవాడని నేనెరుగుదును. ఆయన చాలకాలమునుండి అంతరాయము లేకుండ దేశసేవ చేయుచుండెను. ఆయన దేశముకొరకు దారిద్ర్యప్రతిమును పూసెను. అనివరకు బహిష్కరణమున కొంత సదుపాయము చేయుటకు సంఘమువారు సమ్మతించి యుండుటచే యిప్పుడు దీనిని గూర్చి నియమసంబంధముగ నాక్షేపణను చాతీరాంగారు తెచ్చెదరని నేను తలపోయలేను. "బహిష్కరణ తీర్మానముల కీతీర్మానము విరుద్ధముగాదా?" అని చాతీరాంగారు ఆలోచింపకుండ నడిగెను.

"ఈ ఆక్షేపణ సహేతుకము కాదా?" యని నన్ను మహమ్మదాల్ గారు రడిగిరి. "సహేతుకమే" అని నేను తెలిపితిని. అందువలన నా తీర్మానము స్వస్థితి విరుద్ధమని మహమ్మదాల్ గారు నిర్ణయించుటలో తప్పేమియును లేదు. అంతట నాలో నేను క్షుంగిపోతిని.

అంతయును మిగిలినది

అంతయును మిగిలినది. ఎవ్వరను అనుచిత ప్రసంగములను చేయలేదు. అనుచితముగా మెలంగలేదు. ఓట్లోప నా... నిలబడినది. అందరను సవినయముగానే మెలగిరి.

అంతయును మిగిలినది. ఏ ప్ర నాయకత్వము వహించ దగిన కాంగ్రెసు వచిపోయినది. సీ ఆదర్శము లాచ రణసాధ్యములు గానని సీ ప్ర గహించలేకన్నావు.

అంతయును మిగిలినది. నాకు బోధించుచున్నట్లు నాకపుడు తోచినది. "నేను రాజీనామా నియ్యవలెనుగదా" అని నన్ను ప్రభు గంగా రం ప్రగా రడిగిరి. "జైను మీరు వెంటనే రాజీనామా నియ్యవలెను" నేనంటిని. వెంటనే గంగాధరరావుగారు రాజీ నామా చేసి నాని అక్కడకు కొనసాగెను. అక్కడకు దానిని సభి... చేసెను. దానిని సభవా రేకగ్రీవముగా నంగీకరించిరి.

అందు లన గంగాధరరావుగారికి అధికమగు లాభము కలిగినది. మూలనా పాక తాలీగారు నామెలకు తిన్నగా ఆరుగజ ములూరమున కూర్చుండియుండుటచే నేను సభను విడచిపో జాలకపోతిని. చెడుగునుండి మంచి ఎన్నడైన పుట్టునా? చెడు గునకు నేను సహాయపడుచుండలేదా? అని నేనడుగుచున్నట్లును "చెడు" యనులేదు అంతయును మంచియేయగును" అని పాక తాలీగారు తనవికాలనేత్రములతో నాకెరిగించుచున్నట్లును నాకు తోచినది. అవ్యామోహమునుండి తప్పించుకొనుటకు నేను ప్రయత్నించితిని గాని నేనశక్తుడనైతిని.

"నేనీక సభనుచాలింతునా?" అని మహమ్మదాలీగారు నన్నుడిగిరి "అనశక్తు" అని నేనంటిని గాని నామనసులో కలుగుచున్న సంకుర్చము నా మొగమునందుగూడ గోచరించి యుండవచ్చును. దానిచే తడవకదప్పితి నావంక చూచుచుం డిన మూలనా అట్లులుకలం అజదుగారు తక్షణమే నాకడకు వచ్చి "మీరు సందేశము నొసంగెదమని వాగ్దానము చేసితిరి గాన మీరు సందేశమునొసంగు వరకును సభను విరమింప మీలు లే"దని అజదుగారు నాతోచెప్పిరి.

"మూలనా నా హెబుగారు? ముందుజరుగవలసిన పనిని గూర్చి నేను కొన్ని మాటలను చేయగోరి మీతో నటుల చెప్పిన మాట నిజమే గాని గోపినాథపాపాతిర్యాన మామోదింపబడిన దిమొన రించెవరకును సభ్యులు కనరుచుచున్న వైఖరిని నేను శ్రద్ధగా చూచుచుండుటచే నామనసు చాల ఖోభపడుచు న్నుది గార నేనిపుడెచటనుంటిరో గూడ నాకు తెలియుటలే దు. నేనేమిచేయువలెనో బోధపడకున్నది" అని నేనంటిని. అటు లైత ఆమాటలనే చెప్పుడని" అజదుగారనిరి. అంతట నేను లే చి హిందు స్థానీ భాషలో సంగ్రహముగ స్వల్పకాలము ముచ్చ టించితిని.

దుర్భరపరితాపము

నా హృదయమునందు వారు కలిగించిన గాయముపై గల ఆచ్ఛాదనమును తొలగించితిని దానిరుండి స్రవించుచున్న రక్తస్రవంతిని వారు బాగుగా చూచునటుల చేసితిని. సాధారణముగ నేను కన్నీళ్లను విడువను. అట్టి అవసరము తట స్థించిననుగూడ నేనశ్రుజలములు సరికట్టెదను గాని నే నెంతప్రయత్నించినను నేనపుడు దైర్యమును చిక్క బట్టజాలకపోతిని సంతతధారగ నశ్రువులు వెడలసాగెను. సభ్యులుగూడ దుఃఖ తస్యాంతులై నట్లు నాకు కనబడెను. నా మనసునకు కలిగిన పరి తాపమునకును వరుసగా వారికి వివరించి చెప్పితిని. నే నుభయించిన దుఃఖావస్థాంతరముల నన్నిటిని వారుగూడ ననుభవి చునటుల చేసితిని. "నేను సభను వదలిపోవుటకు షాక తాలీగారే అభ్య తర ముగా నుండెను మహమ్మదీయుల గౌరవమునకు నేనే పూటకాపునని తలంచుటకు నేనెట్లుప్రాంగు చుండునో అటులే హిందువులగౌరవమునకు షాక తాలీ గే పూటకాపని నేను తలంచుచుండును. నేనికముం దేమిచేయవలెనను విషయమున నిపు

దేమియును తెలుపజాలను. నా కష్టపరిచితులగు షాక తాలీ గారు ముగ్గుగునాయకులతో నాలోచి చెడను" అని నేను నుడివితిని. అంతటి సంతాప కరముగు నుపన్యాసమును నే నెన్నడు నొసంగి యుండలేదు.

ఆ యువస్వామమును ముగించినపిమ్మట అట్లులుకలం అజదుగారిగారు నేను ప్రక్కకు దిరిగిచూచితిని. ఆ మన అట నుండి చల్లగా జారిపోయి దూరముగా నొకచివరను నాకు ఎదురుగా నిలచియుండెను. "ఇక నేను వెళ్లగోరెదను" అని ఆ యన కెరిగించితిని.

"ఇంకను కొంచెమునే పుండవలెను. మేముగూడ నిం చుక మాటలాడగోరెదము" అని ఆయన నుడివెను. "ఎవరైన మాటలాడగోరినచో మాటలాడవచ్చునని" ఆయన సభ్యులతో చెప్పెను. తరువాత కొందరు మాటలాడిరి. వారందరను గర్జన స్వరముతోనే మాటలాడిరి. నరసిం తలవెండ్రుకలుగల పూజ నీయుండగు వృద్ధసిక్కుమిత్తుడు సంపూర్ణముగ రుద్రకంఠుడై మాట లాడజాలక మాటలాడుచుండుటచూడ నాహృదయము చాల చకితమైనది. మూలనా షాక తాలీగా రుపన్యసించిరి.

సభ్యులక్షమాపణపశ్చాత్తాపము

సభ్యులందరుగూడ పశ్చాత్తాపమును వెల్లడించుచు త్త మాపణకోరిరి. తప్పక నాపక్షముననే మనఃపూర్వకముగా పని చేసెదమని తెలిపిరి. వాగ్దానములుచేసిరి. రెండుసార్లు మూలా నా మహమ్మదాలీగారుగూడ దుఃఖమునాపుకొనజాలక పోయె ను. నేనాయనతోదాన్యుటకు ప్రయత్నించితిని.

నాకెవ్వరు సవచారముచేయలేదు

నాకెవ్వరును ఎట్టిఅపచారమును చేయలేదు. నేనుక్షమిం పవలసిన దేదియునులేదు. వారందరను నాపై సత్యంతప్రేమనే మాపుచుండిరి. కాంగ్రెసు మతమునుగూర్చి మనముచేసిన త్రొ గులలోనే మనలను తూచుకొనగా మనము చేయింపవలసిన ప్రతినిధు లుగానుండుటకు బొత్తిగా అనర్హు లమైతిమనియే నాకు దుఃఖము కలిగినది. నేనేకాలమునకు బొత్తిగాపనికొరా నేమో అనిగూడ నా కుతోచినది. నాయకత్వమునహించుటకు నాకర్హత లేదేమో యనియే నాకధికమగువిచారము కలిగినది. నేను పూర్తిగా ప రాజితుడనైతిని. హృత్కయ్యడనైతిని. నేనుచెప్పినచోపన్ననడు మ్మోల్లనివారి ని నే నెటు ల్లనడ ప గ లుగుదును. నే ను పరా జి తు డనై న ను నా క ధై ర్య ము క లు గ లేదు. అందువలన నాకు మరికొంత ఆత్మశుద్ధి కలుగగలదు. కాంగ్రెసుమతమునందు నాకుగల నమ్మక మేమియును చరింప లేదు.

"భగవంతుడే నన్ను నడిపించునని నే నెరుగు దును. మానవవిజ్ఞానముకంటె సత్యమతీతము."

ఈ వైభాగమును యంతవరకును జూనునెల 30 వ తేదీని వ్రాసితిని. కాని అప్పుడు నాకు సంతృప్తికలుగలేదు. ఇప్పుడు గూడ నాకు సంతృప్తి కలుగలేదు. దానిని మరల చదువగా సభ్యులకును నాకును నేను న్యాయము చేయజాలకపోతిని నాకు తోచుచున్నది.

ఇష్టాగోష్ఠిసభ చాల ముఖ్యమైనదే యైనను అంతకు ముందు జరిగినట్టియు నా కధికమగు మనస్తాపమును కలిగించి నట్టియు సభగూడ ఇష్టాగోష్ఠిసభకు తీసిపోదు.

సభ్యులలో నెవ్వరికిని యార్హ్యతదని నేను సరిగా చెప్పగలిగితినో లేదో, అనాలోచితముగా సభ్యులు బాధ్య తను గుర్తింపకపోవుచున్నారనియు, అందువలననే వారు కాం గ్రెసు క్రీడును లక్ష్యముచేయుట లేదనియు, దౌర్జన్యపరిత్యాగ మునుగూర్చి ఉపేక్షను చూపుచున్నారనియు నే, నా కధిక మగు సంతాపము కలిగినది.

ఇష్టాగోష్ఠి సభ

ఈసభ చిత్రపరిశోధకమైనది. పరిస్థితులను పరిశుద్ధి నొందించినది. 1 వ తేదీ మంగళవారమునా డంతయు నేను యితరనాయకులతో చర్చించుచునే యుంటిని.

నేను కాంగ్రెసును వదలివేసి హిందూమహమ్మ దీయమైత్రి, ఖద్దరు, ఆస్పృశ్యతలకొరకుమాత్రమే జనిచేయుచుండుట ఉత్తమమనుభావము నాకుకలిగి నది. ఇప్పుటికిని అదియే సరియని తోచుచున్నది గాని నామిత్రు లంగీకరింపకున్నారు.

"ఇట్టివిషమపరిస్థితియను మీరు కాంగ్రెసును వదలుట న్యాయముకాదు. మీరు వదలిపోయినందున పరిస్థితులు చక్క బడవు, దేదియులలో నిరుత్సాహముకలుగును, కాంగ్రెసుసభలలో

అత్యాచారములను సమర్థముగ నిర్దోషింపగలవ్యక్తి లేకుండ పోవును. కాంగ్రెసులో అధికసంఖ్యాకులు ఆసహాయ విధాన ము నామోదింపు చున్నంతకాలము దానికి కారకులగు మీరే దానిని జరిపించుచుండవలెను. దాని నామోదించిన వారధిక సంఖ్యాకులుగలరు. స్థాయిసంఘమును ప్రతిహతుల సంఖ్యనుబట్టి దేశమున గూడ ప్రతిహతులసంఖ్యకే హెచ్చుగానే యుండునని భావింపగూడదు. మీరు దేశమున సంచారముచేసి స్వయముగా దేశస్థిని తెలిసికొనవలెను" అనివారు నూచించిరి.

స్వరాజ్యపక్షమునకు వశపరుచుచు.

కాంగ్రెసుమతము నంగీకరించినవా రందరను కాంగ్రెసు సంఘములను వదలివేసి వానిని స్వరాజ్యపక్షము వారికి వశపరు పచునని నాకు మరియొక యూహ తోచినది గాని మరల నది నాకేసరియని తోచలేదు. స్వరాజ్యపక్షమువా రట్టిమాన్యు నెంతమాత్రమునుకొరుటలేదు. అసాధ్యముగదానినిమీరుసాధింప వలెనని స్వరాజ్యపక్షమువారిని గోరుట వారిపట్ల దౌర్జన్య మొనరింపబడుచుండునని నేనుతలచితిని. నేనొక్కడను కాంగ్రెసు వదలిపోవుటకుగూడ వారంగీకరింప లేదు. ఆవిషయమును నేను మొదటజాహ్నాలోనేవారికెరిగించితిని. మరలనిపుడు అహమదా బాదులో నెరిగించితిని. కాని వారంగీకరింప లేదు.

అందువలననాకీష్టము లేకున్నను నేను కాంగ్రెసులోనే యుండి చేదుమందును దిగమ్రించుచు నాపక్షము అల్పసంఖ్యా కమగువరకును కాంగ్రెసు బాధ్యతను వహించుటకే నిశ్చయిం చితిని.

అడ్డుదారులు నాకురుచింపవు. నేను మెల్లగా నాగతుం డ నడచి పో వ ల ి న న దే. నే ను నా గ ర్య ము నడంచు కొని నన్ను కాంగ్రెసు నుండి గెంటివేయువరకును వేచియుండవలసినదే. నేనుగూడ నొకపక్షమువాడనుగా నుండకతప్పదుగాని అటులనుండియు ను అన్నిపక్షములకును అతీతముగ పనిచేయగలనని నేను చూప గలను. డిశంబరులో జరుగనున్న కాంగ్రెసు మహాసభలో నా పక్షమును బహుజనభరితముగా నొనరించుటకే ప్రయత్నించె దను. వీలై సంతవరకు నిష్పక్షిక్రముగా పనిచేయుటకే ప్రయ త్నించెదను. అది సత్యాగ్రహాలక క్రికి మించినదిగాదు. నియమ ములు చాలసులభమైనవి బాగుగాపనిచేసి చూపించిననే ఆధిక సంఖ్యాకులు మనతో చేరెదరు.

నియమములు

- (1) ప్రతిదినమును ప్రతినభ్యుదయము అరగంట సేపు విధిగా నూలువడకుటయే గాక తక్కిన వేళ లో ఏమాత్రము తీరుబడి కలిగిననుగూడ ఖద్దరు పనికే వినియోగింపవలెను.
- (2) ఖద్దరు ప్రచారము చేయువారు అరగంట మాత్రమే నూలువడకన చాలును.
- (3) చాలమందిని కాంగ్రెసు సభ్యులనుగా చే ర్చి నియోజకులసంఖ్యను హెచ్చింపవలెను.
- (4) ఎన్నుకొనబడుటకు తమకు యిష్టమైనవారి పేర్లను కాగితములలో వ్రాసి తంత్రములు చేయ గూడదు.
- (5) ఓట్లకొరకు కుతంత్రములనున్న గూడదు.
- (6) ఎదుటిపక్షమువారి(వ్యక్తులను)ని ఆక్షేపింప గూడదు. వారిపద్ధతిని మాత్రము ఆక్షేపింపవచ్చును
- (7) సభ్యులను ప్రతినిధులను ఎన్నుకొను విషయమున రెండుపక్షములవారును నియోజకు లకు చాల వత్తిడికలిగించిరని తెలిసినది. అటుల నె వ్వరునుచేయగూడదు. మర్యాదకరములగుప్రయత్న ముల నన్నిటినిచేసి ఓటరులను ప్రోత్సహపరచి మిన్నకుండవలెనేగాని ఫలితముకొర కాంధోళనపడి అకృత్యములను చేయగూడదు.
- రెండుపక్షములకు ప్రత్యేకసంఘములు
- రెండుపక్షముల కార్యములనునెరవేర్చుటకు ప్రత్యేకకా ర్యసంఘములుండవలెనయే స్థాయిసంఘమువారు స్థిరపరచిరి.
- స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానము బ్రిటిషుదేశీయులకు మంచి అభిప్రాయమునుకలిగించుట, బ్రిటిషు పార్లమెంటువారి వలన స్వరాజ్యమును బడయుగోరుట, బహిష్కరణ పక్షము వారివిధానము ప్రజలపై నాధారపడుట.

ఇట్లునుటలను సోకటిసరియైనచో రెండవదిగిగాదని చెప్పబడును. వానిని నిర్ణయములలో రెండును సరియైనవనియు కాని రెండును పట్టులను ఒక్కొక్కటిగా పరిశీలించవలెననినచో రెండును గూడ సరిగా పనిచేయుటకు దుర్బలములగును. అందువలన జాతీయోద్ధృతి మనకు ముప్పువచ్చును.

ఒక పక్షమువారు శాసనసభల ద్వారా ప్రజలకు రాజకీయజ్ఞానమును బోధింపగోరెదరు. రెండవ పక్షమువారు ప్రజలలోనే పనిచేసి నిర్మాణపరిపాలనకై కులసభివృద్ధినిందింపగోరెదరు.

దేశభివృద్ధికి ప్రభుత్వమువారి సహాయమును కోరవలెనని యొకరందరు. ఎంతటి అధికారిపాలనమైన ప్రభుత్వమైనను సరే స్వపరిపాలనముగల ప్రజల జాతీయభివృద్ధికియే జాలినపని అత్యల్పమేయగును అని రెండవపక్షమువారందరు.

కేవలము నిర్మాణ విధానమువలననే స్వరాజ్యమురాదని ఒక పక్షమువారందరు. కేవలము నిర్మాణవిధానముకాదు కాని ఎల ననే స్వరాజ్యమువచ్చునని రెండవపక్షమువారందరు.

కేవలము నిర్మాణవిధానమువలననే స్వరాజ్యమువచ్చునను సత్యముగదా స్వరాజ్యపక్షమువారికిగూడ నమ్మకము కలుగునట్లు నేను చేయజాలకపోవుట గొప్పదురదృష్టము.

రెండుపక్షములవారూ ఒక్కసంఘములోనే యుండుటకు స్వల్పసంబంధముగ ఆక్షేపణ కనబడుచున్నది.

ముఖ్య కర్తవ్యము

“ఇక మనముచేయదగిన కార్యమొక్కటియే. డిజింబరులో కాంగ్రెసు మహాసభలో ఏమిజరుగును? నిర్మాణవిధానము నామహాసభలో బహుళసంఖ్యాకు లామోదింతురా? అనుప్రశ్నలను తలపెట్టకండ్ల త్రాంతముగాను మహాసభలోను నిర్మాణవిధానమును కొనసాగించుటయే మన కర్తవ్యము. కాంగ్రెసు మహాసభవారు నిర్మాణవిధానము నామోదించినను మానినను మన కంతకంటె వేరు విధానములేదను నమ్మకముతోనే మనము దానిని నెరవేర్చవలెను”

వార్తాపత్రికలకు హెచ్చరిక.

“బహిష్కరణ పక్షమునకు చేసిన పత్రికలను కొనుచున్న పత్రికలలో స్వరాజ్యపక్షము వారి నాక్షేపించుచు నేమియును ఏవిధముగను వ్రాయగూడదు. సామాన్య ప్రజల అభిప్రాయములను విధానమును సాక్షాత్తి నొందించుటకు వార్తాపత్రికలధికముగ సహాయపడుట లేదని నేనెరుగుదును. సామాన్యప్రజలభావములనుగూర్చి వార్తాపత్రికలవారికి ఏమియును తెలియదు. రాజకీయ విషయములను గూర్చి బొత్తిగా నేమియును తెలియనివారికడకు బహిష్కరణపక్షమువారు వెళ్లి వారికి బోధింపవలెను.

తీర్మానములు.

భారతస్థాయిసంఘసభలో నామోదింపబడిన తీర్మానములు యంగ్లయిండియా పత్రికలో వేరొక పుటలో ముద్రింపబడెను.

మొదటి తీర్మానము.

మొదటి తీర్మానమునందు శిక్షార్థకవాక్యము తీసివేయబడెను. నాకు వరుసగా కలిగిన పరాజయములలో నిది మొదటిది. అధికసంఖ్యాక ఓట్లు నాకు వచ్చినను వానివలన నేను మోసపోవువాడనుగాను. నాకునుకూలముగా కొన్ని ఓట్లు వారి కంటె నాకు హెచ్చుగా వచ్చినంతమాత్రముననే నాకు సంతృప్తి కలుగదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు సభను విడచిపోకున్నచో నా తీర్మానము తప్పక వీగిపోయియుండునని నేనెరుగుదును. కావుననే నే నా విషయమును సభవారు నాతీర్మానము నామోదించిన పిమ్మట వారి కెరించి శిక్షార్థకవాక్యమును తీసివేయవలెనని కోరితిని. (అందువలన చివరకా వాక్యము తీసివేయబడెను.)

రెండవ తీర్మానము.

రెండవ తీర్మానము మొదట వ్రాయబడి ప్రకటింపబడిన రూపముతో నుపపాదించబడలేదు. దానిలో కొంత మార్పు జరిగినది గాని విషయములో మాత్రము మార్పుయేమునులేదు. కట్టుబాటుకు భంగము కలుగకుండనని దాంతముమాత్రములే ఆమోదింపబడెను.

మూడవ తీర్మానము.

ఈతీర్మానము పూర్తిగా విఫలమైనది. కాంగ్రెసుసభ్యులచే ఎన్నుకొనబడినసంఘములు కార్యనిర్వాహకసంఘములు

గాన నప్పటికి కాంగ్రెసువారిచే నామోదింపబడిన విధానమును మహాసభాసభకు నామోదించువారును (దానిని ఆక్షేపించువారును) దానిని సవరింపగోరువారునుగాక) దానిని యథాత్మకముగా నెరవేర్చగోరువారును మాత్రమే కార్యసంఘములలో నుండవలెను గాని యితరులుండగూడదనియే నేనిప్పటికిని తలంచుచున్నాను గాని ఢిల్లీలోను కాకేనాడలోను జరిగిన మహాసభలో కాంగ్రెసువారిలో యిష్టమున్నవారు శాసనసభలకు జరగవచ్చుననుతీర్మాన నామోదింపబడెను గాన దానికి వ్యతిరేకముగ నిపుడు తీర్మానము చేసినచో నది స్వల్పవిరుద్ధమునను నాక్షేపణవలన నది సాధ్యపడలేదు. నేను మొదటవ్రాసిన రూపమున నాతీర్మానము నామోదించినచో నది స్వల్పవిరుద్ధము కాదనియే నేను తెలిపితిని. అటులే నీప్పటికిని నమ్మచున్నాను గాని “అటుల మియిష్టమువచ్చినచోని మిరువ్యాఖ్యానము చేయగూడదు. శాసనసభలకు వెళ్లిన కాంగ్రెసువారికి కాంగ్రెసు కార్యసంఘములలో సభ్యులుగా నుండుటకుగూడ నధికారము కలదని వాదించుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారికిగూడ హక్కుకలదు. ఇప్పుడుగూడ కార్యసంఘమున స్వరాజ్యపక్షమువారు సభ్యులుగా నున్నారు” అని వారు నాకెరించిరి. ఈవాదము చాల సహేతుకమని నాకుతోచినది. నేనుద్దేశించిన రూపముననే అతీర్మానము నుపపాదించినచో ఆమోదముల అధికసంఖ్యకేవలము నామమాత్రమే యగుననునమ్మకము నాకునమ్మకము కలుగుటచేనేను సవరణకంగీకరించితిని. నాకుసంతృప్తికరముగా లేకున్నను మార్గాంతరము కనబడలేదు. అతీర్మానము నసలే నడలివేయుటతప్ప చేరుదారిలేదు. అందులకు నేనంగీకరింపను.

“ప్రజావ్రతినధిసంఘమునందన్ని పక్షములవారు నుండవలెనను నాశయమును దేశీయులయెదుట నుంచుటవరము (2) రాజకీయవిషయములందు నిష్కపటముగ ప్రవర్తించవలెనను విషయమును గూడ మరువగూడదు (3) ఇతరు లిట్లు నడచుకొనవలెనని కొన్ని నియమముల నెవరుచేయుదుర? వారే మొదటనా నియమములనన్నిటిని రిగానెరవేర్చవలెనను విషయమును బాగుగా స్పష్టపరచవలెను. (4) కాంగ్రెసుసభ యిపుడెంతమాత్రమును భిక్షకుల సంఘముగాదు, యాచనపద్ధతియెన్నడో అంతరించినది. కాంగ్రెసు సంఘముయొక్క ప్రధానోద్దేశము ఆస్థాపనశోధనము. స్వయంబవి త్రికరణము. దేశమునందలి ప్రజలలో మనోబలమును వృద్ధిపరిచి తద్వారా స్వరాజ్యమును బడయుటయే కాంగ్రెసు మహాసభ వారి ఆశయము.”

అనువిషయమును వేదికముల ప్రజలకు స్పష్టపరచుచుండవలెను. జాతీయజీవితమున కవసరమైన వానివల్ల దేశీయుల కభ్యుచికి లిగింపవలెను. అందుల మట్టితీర్మానముల నుపపాదించి వానినామోదింపజేయుటయే ఉత్తమసాధనము అనునదేశముతో తాత్కాలికముగ కార్యనిర్వాహక సంఘములలో గూడ భిన్నపక్షములవారు సభ్యులుగా నుండుటకు నేనంగీకరించి ఆరితిగా సవరింపబడిన తీర్మానము నుపపాదించుట కంగీకరించితినిగాని ఒకపక్షమువారికికా పక్షమువారి కార్యముల కంతమాత్రమును అభ్యంతరమును కలిగింపగూడదని నేనందరిని వేడుకొనుచున్నాను.

నాలుగవ తీర్మానము

నాలుగవ తీర్మానముతో నా పరాజయము సంపూర్ణమైనది. ఇది గోపీనాథ సాహెబుగూర్చిన తీర్మానము. ఈ తీర్మానమునుగూడ 8 ఓట్లు నాకే హెచ్చుగా వచ్చినవిగాని అహింసయుండు తమకు కొంచెమైన నమ్మకము లేకుండినను ముఖ్యీతికి నాకనుకూలముగ పలువురు ఓట్లనిచ్చుటచే నాకే హెచ్చు ఓట్లు వచ్చినందున కెట్టి సంతోషమును కలుగలేదు. ఇట్లుగాక గట్టి నమ్మకముతో ఓట్ల నిచ్చినవారు కొద్దిసంఖ్య లేదనను గూడ నా కధికముగ సంతసము కలిగియుండును.

అరెన్సుల భయము

దాసుగారి పక్షమువారు సెరాజగంజిలో సాహెబు పోగడచు తీర్మానము చేసినందున వారిలో కొందరిని అరెస్టు చేయుదురను వదంతులు కలంకలులన నే తమకీష్టము లేకపోయినను గూడ మరొకందరు దాసుగారి సవరణ కనుకూలముగా ఓట్ల నిచ్చిరను ఆ విషయమును నేను వరచువాడను గాను. దేశమున కిత్తధికముగ నేనుజేసినవాడును, మహాతర మగు స్వార్థ త్యాగ మొనరించిన వాడును, నువ్రేసికొని ప్రధానవాడును, సహకారియునగు క్రియమిత్రుని (దాసు

గారిని) కాపాడుట అత్యగ్రహణీయమని వారు నలించుట సహజము. తరుచుగా అన్యరంగము నీతిధర్మములను లేక్కచేయుదు. కాని సెరాజగంజిలో కట్టి తీర్మానము నామోదించినందులకే దాసుగారిని వారిపక్షమువారిని వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు అరెస్టుచేయునెడల దోరణనమువారి, గొప్ప కలబాటును చేసినవారగుదురను విషయము నాకెట్టి సంశయమును లేదు. అట్లే ప్రాయము నిచ్చినంత మాత్రమునకే అరెస్టు చేసినవారు గడచిపోయినవి. అతీర్మానము అహింసా ధర్మమునను విరుద్ధముగా కారణమున నేనీ దాసుగారి సవరణ కనుకూలముగా ఓట్ల నియ్యలేదుగాని లేనిచో నేను గూడ నటుల ఓట్లనిచ్చియే యుండునుగాని ప్రస్తుతస్థితిలో నే నటుల చేయజాలను. కాంగ్రెసు వారి రెవ్వరును చేయజాలరు.

నాతీర్మానమునకును తనసవరణకును భేదమేమియును కనపడలేదని దాసుగారినిరి. అదియే ఆత్మసంశయమని నేనందును. దాసుగారిసవరణ కనుకూలముగా మాటలాడినవారే యును జంకలేదు. రాజకీయపాత్యులుగూడ రాజకీయంగల భములలో నుండదగినవేయని వాదినీధాంతము. కాని ఆనీధాంతము నందరు నంగీకరింపలేదు. నాగరకత గల సేతములవార మనుకొనువారిలో హెచ్చుమందికి జౌర్జన్యమునందు నమ్మకము కలదు. ఆప్రకారమే వారు ఆవసరము కలిగినపుడు హత్యలను గూడ చేయుదురు. తగినకట్టుబాటు లేనట్టియు పనులచే పీడింపబడుచున్నట్టియు ప్రజలకు రాజకీయపాత్య లాక్కటియే సాధనమని వారు నమ్మెదరు. అసిద్ధాంత మనత్యసిద్ధాంతము.

దౌర్జన్యము కూడదు

దౌర్జన్యమువలన ప్రపంచము బాగునడలేదనుట పరమసత్యము.

ప్రస్తుతవిషయమున సెరాజగంజిలో సాహెబుతీర్మానము నామోదించుటలో దాసుప్రభృతులు తప్పుచేసినని తలంచెడు పక్షమున నాగరకప్రపంచముంతయు నమ్మచున్న తీరినే వారును తీర్మానించిరిగాని ప్రపంచవిరుద్ధముగా వారేమియును తీర్మానించలేదు. భారతదేశమును పాలించుచున్న విదేశీయుల (బ్రిటిషువారు) ఆధర్మముగూడ దౌర్జన్యము గాదని మాపుకు వారి కెట్టి ఆధారమును లేదు. అనివాసరణికి నేను తెలిపెదను.

కాంగ్రెసుమహాసభవారు స్వరాజ్యసంపాదనమునకు కొన్ని సాధనములనుమాత్రమే నిర్ణయించుకుండ నుండినచో దాసుగారిసవరణ నాక్షేపించుట కెట్టి అవకాశము నుండదు. అప్పుడది సమయానుగుణ్యమైన మను ప్రశ్నక్రిందనే పరిగమించును గాని సభకువచ్చిన సభ్యులలో 70 మంది దాసుగారిసవరణ కనుకూలముగ వోట్లనిచ్చుటచే నిజస్థితి యొక్కమాటుగా నాకుగోచరించినను ప్రతిభింపజేసినది. వారు కాంగ్రెసుమతమున కంగీకరించి యాడియు నిపు డిటులజేయుటచే వారు మాటతప్పిన వారైరి.

దాసుగారి తీర్మానము కాంగ్రెసుమతమునకును పద్ధతికిని అహింసకునుగూడ విరుద్ధమే యని నాఅభిప్రాయమైననుగూడ నే నాక్షేపణను లేకుండుటకే నిశ్చయించితిని. సభ్యులూ తీర్మానమును కోరినచో వారు దాని నామోదించుటయే మంచిది. స్వల్పతి సంబంధములగు ప్రశ్నలనన్నిటిని ఎప్పటికిని సభ్యులే పరిష్కరింతుట మంచినదియే నా అభిప్రాయము.

ఇతర తీర్మానములు

వీనినిగూర్చి నేనధికముగ విమర్శింప నవసరములేదు. డిక్టేటర్ల సాహసముల సభించించుచు నొకతీర్మానము చేయబడెను. అపద్ధతిని కాంగ్రెసువారనుశ్రుతముగ నవలంబించుచు నే యున్నాను. ఆప్రకారమే వీరును చేసిరి.

నల్లమందు తీర్మానము

నల్లమందును గూర్చిన తీర్మానము నామోదించుటలో రెండుకారణము లున్నవి. అందువలన నది ముఖ్య వసరమైనది. ప్రపంచమున నావధములకు కావలసినదానికంటె హెచ్చుగా నల్లమందును పండింపకుండువిషయమున లీమోతీకన్యచాలకృషి సలుపుచున్నది. ఇండియా దొరతనమువారు నల్ల మామనుగూర్చి అలంబించుచున్న పద్ధతి కేవలము నీతివిరుద్ధమని ఆమె గాను కనగునట్లు కడదీసముగా వ్రాసినది. నల్లమందు విషయము నాలోచించుట కేర్పడిన సభలో వైద్యోపయోగము ఆరు సమున తీసివేసి “ఉచితోపయోగము” అను పదమును క్లిష్టముగ యిండియాదొరతనమువారే బాధ్యులని ఆంగ్లముగాని గూడ మాపించిరి. త్వరలో జిసీనాలో సభ జరచుండును. ఈ విషయమున భారతీయుల అభిప్రాయమును స్పష్టపరిచుటవరకు గాన స్థాయిసంఘమువారి తీర్మానము నామోదించవలసివచ్చినది. ఇది యొక కారణము. ఆసాములో నల్లమందు

వాడుకవలన కలుగుచున్న అనర్థము చెందవకారణము. అచట నల్లగుండువాడుక చాల ప్రబలియుండుటచే స్త్రీలును పురుషులునుగూడ కృశించిపోవుచున్నారు. దానినిగూర్చి విచారణ చేయుటకు అసామరాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘమువారు సిద్ధముగా నున్నారు. గాన వారితో కలిసి విచారణను జరుపుటకు ఆంధ్రప్రదేశ్ గారిని కోరుట యుచిత మని భారతస్థాయిసంఘము వారు తలచిరి.

మలయా సింహళ దేశములందు పనిచేయుచున్న భారతీయుల స్థితిగతులను తెలిసికొనుట కవసరమైనచో ప్రతినిధి సంఘమును నియమించుటకు స్థాయిసంఘమువారు కార్యసంఘమున కధికారమిచ్చుచు విడవతీర్మానమును చేసిరి. వారినిగూర్చి అపుడపుడు పత్రికలలో కనబడవాస్త్రులు తప్ప నితరము మన కేమియును తెలియదుగాన వారిస్థితిగతులను తెలిసికొని చేతనైన సహాయము చేయుట మనముఖ్యకర్తవ్యము" అని మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ఆ. ప్రె. స్పెషలు)

వాతావరణ పీఠిక

1924 సం. జూలై నెల 4-వ తేదీ శుక్రవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	కె. 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	కె. 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	కె. 24 గంటలలో మధ్య వర్షము	జూలై 1-వ తేదీనుండి వర్షము	జూలై 1-వ తేదీనుండి వర్షము
గోపాలపురం	9.1	81.4	...	0.18	44.96
విశాఖపట్టణము	88.9	89.8	...	1.17	87.09
కాకినాడ	94.8	77.2	0.02	1.48	82.09
మచిలీపట్టణము	88.2	78.9	0.05	2.22	41.59
కర్నూలు	85.1	80.7	...	0.65	26.01
బళ్లారి	92.5	76.1	...	1.44	20.51
కడప	89.4	77.8	...	8.98	81.28
నెల్లూరు	91.8	80.8	...	1.94	87.98
మద్రాసు	94.1	77.6	...	5.17	50.74
కడలూరు	91.6	75.6	0.11	0.98	52.94
సీలము	87.7	74.4	2.29	4.80	89.80
కోయంబట్టూరు	89.8	72.2	...	4.96	22.29
తిరుచనాపల్లి	102.5	75.6	0.05	0.0	88.18
నాగపట్టణము	92.8	78.3	...	0.40	54.98
మధుర	99.7	76.9	0.21	2.85	88.58
పాంబర్	92.9	81.8	...	0.05	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.44	28.84
తిరువేండ్రము	82.6	78.1	0.11	26.05	64.51
కొచ్చిక్	88.7	75.0	0.51	46.16	114.51
కాలికట్టు	85.8	74.1	1.87	43.71	117.16
మంగళూరు	85.0	78.9	2.85	54.95	125.68
బెంగళూరు	84.5	67.8	0.58	6.86	85.87
మేరకూర్	71.4	68.2	0.08	20.47	125.46
కొడైకానల్	65.4	54.8	0.28	5.84	62.18

సర్కారులు:—కాకినాడ మచిలీపట్టణములందు చినుకులు బడినవి. విశాఖపట్టణములో మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల ఒకమోస్త్రుగ నున్నది. కాకినాడలో రాత్రివేడిమి 8.6 డిగ్రీలు తక్కువ. మచిలీపట్టణములో పగటి వేడిమి 6.7 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—మేఘములు ఒకమోస్త్రుగ నున్నవి. కడపలో పగటివేడిమి 8.5 డిగ్రీలు తక్కువ. కర్నూలులో రాత్రి వేడిమి 4.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—కడలూరులో చినుకులు బడినవి. మేఘములు ఒకమోస్త్రుగ నున్నవి. అర్బిత్ ఎక్కువ. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 7.9 డిగ్రీలు తక్కువ. కడలూరులో 5.8 మద్రాసులో 8 డిగ్రీలు తక్కువ. కడలూరులో రాత్రివేడిమి 5.8 డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని దక్షిణార్ధమున వర్షపాతము ఎక్కువ గావచ్చును.

ఎన్. ఆర్. సామ్రాట్,
వాతావరణ పీఠికాద్రుష్టాడు.

బెంగాలుమంత్రిల వేతనములు

కానసభలో సప్లిమెంటరీ డిమాండును

ప్రవేశపెట్ట కూడదు

హోంరౌల్ట్లో పిటీషను

కలకత్తా జూలై 3:—వచ్చేవారములో జరుగు బెంగాలు కానసభయందు చర్చింపబడు విషయములలో నొకటియగు మంత్రిల వేతనములను గురించి వచ్చు సప్లిమెంటరీ డిమాండును సభలో ప్రవేశపెట్టకూడదని సెనెట్ కిల్లింగ్ చట్టము క్రింద న్యాయమూర్తి సి. సి. హోమగారియెదుటనేడు హోంరౌల్ట్లో ఒక పిటీషను పెట్టకొనబడెను. ఈ పిటీషను బెంగాలు కానసభాసభ్యులును బారిష్టరును స్వరాజ్యవాదియగు జె. యం. నేను గుప్తాగారి తరపున బెంగాలు కానసభాసభ్యులను మరియు మంత్రిలను ప్రతివాదులను చేసి పెట్టబడెను. పిటీషనులో యీవిధముగా నున్నది. మార్చి 24 వ తేదీన మంత్రిల వేతనముల కొరకు చేయబడిన రు. 220,000 డిమాండు కానసభలో నిరాకరింపబడెను. కావున వానికొరకే తిరిగి జూలైలో సప్లిమెంటరీ డిమాండుచేయకూడదు. ఎలయన బెంగాలు కానసభ 94 నిబంధన స్థాయిలో తరువుల ప్రకారము, బడ్జెటులో ఓటుచేయబడిన యొక్క గ్రాంటు ప్రస్తుతసంవత్సరమునకు చాలదని తోచినప్పుడుగాని లేక బడ్జెటులో తలపోయని విషయమై ఆ సంవత్సరమునకు అవసరమైన తోచినప్పుడుగాని సప్లిమెంటరీ డిమాండు చేయబడవలెను. ప్రస్తుతడిమాండు యీరెండు పద్ధతులను సంబంధించినదికాదు. పిటీషనురు కాటనుగారికి తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టినయవద్దని వ్రాసియుండెను. కాని జవాబును పొందియుండలేదు. కావున యిప్పుడు పిటీషనురు ప్రస్తుత తీర్మానము విషయమై ఆలోచించి వచ్చే కానసభలో ప్రవేశపెట్టినయవద్దని కాటనుగారికి చెప్పవలసినదని కోర్టువారిని కోరెను. తీర్మానపు నోటీసులను ఆనరుబర్ యం. జె. దొనాల్డుకును ప్రతివాదుల పంపుటకు న్యాయమూర్తి అనుమతిచ్చెను. విచారణ చేపుజరుగును. (ఆ. ప్రె.)

భారత స్వరాజ్యపక్షమువారి సభ

ఆగస్టు నెల 10 వ తేదీని కలకత్తాలో జరుగును

భారత స్వరాజ్యపక్షమువారి సభ ఆగస్టునెల 10 వ తేదీని కలకత్తాలో జరుగును. స్వరాజ్యపక్షమువారినిబందన లాసభలో సవరింపబడును. భారతసంఘసభ్యుల ఎన్నికలుగూడ జరుగును. స్థలకాలనిర్ణయమునుగూర్చి ముందు తెలుపబడునని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు (ప్రధానకార్యదర్శి) ప్రకటించెను. (ఆ. ప్రె.)

రాజమహేంద్రవర దేశీయవిద్యాలయము

ఈ విద్యాలయము వేదవిశేషపులయంతరము తిరిగి జూన్ 16 తేదీని తెరువబడినది. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమువారిచే నియమింపబడిన జాతీయవిద్యాసమితివారు బ్రాహ్మణకోడూరులో సమావేశమై నిర్ణయించిన విద్యావిధానమును పాఠ్యక్రమమును యిందు అమలంపబడినది. ప్రాథమికవిద్య యేకాత్మకతల క్రింద విధింపబడి ఈ 7 సంవత్సరములు బాలకుల పూర్తి చేయువరకే ఆంధ్రములో సాధారణ భారత రామాయణ గ్రంథములు చదివి అన్వయించుకొను జ్ఞానమును, ఆంగ్లములో వ్యాస వాచకమునకు అవసరమగు జ్ఞానమును, గణితమునందు మామూలు వర్తకలెక్కలు, చిత్ర, అక్షరాలువ్రాయట, దోకడలు, గదింపులు, సర్వేయింగు మొదలగునవిన్ని చరిత్రయందు భూతచేత ప్రాచీనవైభవము నవీనదాక్షిణ్యము ప్రస్తుతప్రపంచ చారిత్రకపరిస్థితులను, భూగోళము, ప్రకృతిశాస్త్రము, చిత్రలేఖనము మొదలగువాటియందు సాధారణజ్ఞానమును యివ్వబడును. సంస్కృతమునే ప్రధానముగ నేర్పుకొనదలచిన విద్యార్థులకు ప్రత్యేకపురస్కారము చేయబడినది. ప్రస్తుతము యిందు పగిమందివిద్యార్థులు సంస్కృతవిద్య నభ్యసించుచున్నారు. ఈసంస్కృతభాష జాతీయవిద్యాభిమానులగు శ్రీయంత పండిత వీరన్నగారి కుమార్తె గ్రంథి మాజికన్యాంబుగారు యిచ్చిన రు. 1000/- విరాళముమీద జరుపబడుచున్నది. ఇప్పుడు ఈ విద్యాలయమున 100 మంది విద్యార్థి యుండిరి. జాతీయవిద్యాభిమానులెల్లరు తమతమ పిల్లలను ఈ విద్యాలయమునకు పంపి జాతీయవిద్యను పోషించుదురు గాక.

రాజమహేంద్రవరం } చె వెం. నరసింహమూర్తి,
2-7-24 } ప్రధానోపాధ్యాయుడు.

భీమవరం

(ఒక విలేఖనుండి)

జూలై 2:—ఇదివరకు భీమవరం డివిజనుకు పనిచేయుచున్న డిప్యూటీ కలెక్టరు దేవునప్పాపు శేషగిరిరావు పంతులు గారిని ఆరువారములు బ్రజీర్ణులైనందున గుంటూరు వేసి వారు, వీరిస్థానే విశాఖపట్నంజిల్లా, యలమంచిలితహశ్వలూరు గానున్న మండలిలో సోమరాజుకెట్టిగారిని వేసివారు. కెట్టిగారు 26.6.24 తేదీ నాటికే భీమవరం చార్జి పుచ్చుకొనుటకు వచ్చిరి. గాని వెనుకటివారు ది. 30.6.24 నెల తేదీ సోమవారం రోజున చార్జియిచ్చిరి. వీరి ట్రాన్స్ ఫరు ఎల్లరకు సంతసమును గలిగించినది.

నిజాంరాష్ట్రం ధ జనసంఘము నివాసాభ్యాస.

ఈ నిలయ ప్రభువాన్ని కోల్పోవము, రక్షాక్షి నామే సం|| ఆషాఢశు|| ౧౧|| శుక్రవారము (మహారేవరు ౧౧౧౧. జూలై) న హైదరాబాద్ నివాసస్థలగు మ.రా.శ్రీ వామనరాం చంద్రనాయకు జాగీర్దారుగారి యాధిపత్యమున జరుపబడును. డి వెంకటరసయ్య, కార్యదర్శి

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

ఈ క్రిందివిషయముల నాలోచించుటకు గాను గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెస్ కార్యనిర్వాహకసంఘము తెనాలితాలూకా పెదపాలెం గ్రామములో యీ నెల 11 వ తేదీ మధ్యాహ్నం 1 గంటకు సమావేశమగును. సభ్యులెల్లరును తప్పక దయచేయ బ్రా్తులు. పెదపాలెం పెదవడ్డపూడి స్టేషనుకు, కాలవమీద 4 మైళ్లలో యున్నది. ఉదయం పాఠశాలములో దిగిన యెడల బోటు సిద్ధముగా నుండును.

విషయములు:—1. అహమదా బాదులో ఆఖిర్ భారత సంఘమువారి తీర్మానములు.

2. ప్రచారకుల మే, జూన్ నెలల నివేదికములు బిల్లులు.
3. ప్రచారకుల నియామకములు.
4. హిండికి సహాయమునకు గాను వచ్చిన దరఖాస్తులు.
5. ఇతరవిషయములు.

వ|| ము|| ప్రసాదరావు

కార్యదర్శి.

ఆంధ్రజిల్లాల విలేజ్ ఆఫీసర్ల కొక విజ్ఞాపన

పారంపర్యపాత్రులను తీసివేయుటనుగురించి గవర్నరు మెంటువారు 1918 సం|| రం|| అక్టోబరు 5 తేదీ నె 430 రు పెట్టిన సవరణబిల్లును అమలులోనికి తీసికొని రానుండదని యాజిల్లాల విలేజ్ ఆఫీసర్లు తమ ఆందోళనములను మీటింగ్ తీర్మానములద్వారా తెలియపర్చుకొన్నమీదట సదరు బిల్లును విచారణకు లేవకకరలేకుండా ప్రస్తుతము నిలుపుచేసినామ అని వుత్తర్వులు జారీచేయించివారుగాని పూరిగా రద్దుపర్చుకొన్నట్లు ప్రకటించియుండలేదు. ఇటీవల 1923 సం|| రం|| డిశ|| బరు నెలలో జరుగబడిన (కాకాసిల్లు)లో యీ బిల్లును తిరిగి విచారణకు పెట్టెదమనియు గవర్నరు మెంటువారు పెట్టిన బిల్లులో చేసిన వీరు సక్రమమున నె 14 రు బిల్లుగా పెట్టి విచరించెదమ అనియు ప్రకటించియున్నారు. కొన్ని నెలలలో నె చారణకు పెట్టునూచనలు కనుపడుచున్నవి. ఇందువలన యిచ్చే యేజిల్లావారును మీటింగులను చేసికొని తీర్మానములను గవర్నరు మెంటువారికి పంపినట్లు కనుపించుటలేదు. ది. 1.5.24 సం తేదీ గోదావరిజిల్లా ఆలమారులో జరుగబడిన 5 వ ఆంధ్రదేశీయ హాజనసభకు చాల జిల్లాలవారు రాలేదు. వచ్చిన కొద్దిసంఖ్యతో నె యేదోవిధముగ సభముగిసినది. ఇదివరకు ఒకసారి జరుగబడి గోదావరి జిల్లాలోనే యీ సభ పెట్టుటవల్ల సంఘము ట్రీబునలోనికి వచ్చినట్లు కనపడుచున్నది. ఇదివరకు నెల్లూరు, కంభ గోదావరి, విశాఖపట్నం, జిల్లాలలో మాత్రమే సభలు జరుగబడిన కాన తక్కిన జిల్లాలలో జరిగివుండలేదు. ఆంధ్రజిల్లాలలో యేదో ఒకచోట ఆంధ్రదేశ అవసరమహాజనసభ జరుగవలసియున్నది అందులో ప్రస్తుతపు పరిస్థితులను బట్టి క్రొత్త తీర్మానము కొన్నిటిని ప్యాసు చేయవలసిన జరుగురు అయివున్నదిగాన నసరమహాజనసభను పెట్టదలచినజిల్లావారు అన్వయసంఘకర్తలుచేసి తేదీ స్థలనిర్ధారణ వివరములు ప్రకటించురని నమచున్నాను. కృష్ణాజిల్లా నూజివీడుతాలూకావారు నూజివీడుల యీసభ జరుపుటకు కుతూహలై యున్నట్లు వినియున్నాన

అయ్యగారి తిరపతిరాజు

జనరల్ సెక్రటరీ ఆంధ్రజిల్లాల కరణములసంఘము, ది. 2.7.24

కౌన్సిల్ మానవత్వపు

దావా విచారణ

వాదియగు పెయింటరుగారు కౌన్సిలపరీక్ష చేయబడుట

బొంబాయి, జూలై 1:— కౌన్సిలు దావావిచారణలో నేటియందుమున ప్రతివాదుల న్యాయవాది బి. కె. దేశాయిగారు వాదియగు పెయింటరుగారిని యొకను క్రాసు పరీక్షచేసిరి. జూలై నాల్గవతేదిన 21 మంది మనుష్యులు అరెస్టు చేయబడిన విషయము ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టుచేసినప్పుడు వారికి కాంగ్రెసులోను భిలాభతు ఉద్యమములోను సంబంధమున్నట్లు తనకు తెలియదని సాక్షి జవాబుచెప్పెను. అరెస్టుచేయబడినవారిలో కొందరికి యుద్ధములలో సంబంధమున్నట్లు తిరిగిచెప్పెను. వారిలో నొకడు దొమ్మి జరిగినచోట నుండెనని అధికారులకు నిశ్చయము తెలియక మూడు వారములైన తరువాతి వానిని వదలివేసిరి. సాక్షి మే 10వ తేదిన సారాయిపాటు దగ్గరకు వెళ్లినపుడు అబ్దులు రహిమాను అను ఒక స్వచ్ఛంద సేవకు డతనికి కనబడెను.

సాక్షి ఒక ఖాళీసీసాను యెత్తిపట్టుకొని “దీనిని నుద్యమతో నింపుకొనిపోయినయెడల నీవేమి చేయుదువు” అని రహిమాను నడిగెను. తనకు తెలిసిన సమాచారమును తన స్వానుభవముతో పోల్చి చూచుకొనుటకే స్వచ్ఛందభటునితో సాక్షి యట్లు మాట్లాడెను.

స్థానిక యుద్ధోగ్యులు అని క్రానికలులో నున్నవారుట నీకేజెందునని నీవెందు కనుకొనవలెనని ప్లీడరు సాక్షి నడిగెను.

“స్థానిక యుద్ధోగ్యులలో తనను గూడ చేర్చినట్లు తన కెప్పుడును నమ్మకముని సాక్షి చెప్పెను. మరియు స్థానిక కాంగ్రెసు సంఘమువారు బొంబాయి గవర్నరుగారికి పంపిన యొకతం తినిగూర్చి గూడ అతడు చెప్పెను.

ఫిర్యాదు చేయబడిన వ్యాసములలో పెయింటరుగారు తరని నీవేల చెప్పెదనని న్యాయాధిపతి ప్లీడరు నడిగెను.

“అది మేము చెప్పనది అందులో తాముంటిమని పెయింటరుగారు తలచినయెడల అది వారి పని.” అని దేశాయిగారు జవాబు చెప్పిరి.

ఇంకను సాక్షిమిమ్మును ‘క్రానికలు’ ప్రతినిధికి దర్శనమొసంగినట్లును, “నీవు శత్రువులనుండి వచ్చిన వారా హరివి” అని వానితో తా మన్నట్లును పెయింటరుగారు ఒప్పుకొనిరి. సంధ్యంపు వచ్చినవాడు నిజమును తెలిసికొనగోరి వచ్చినవాడు కాదనియే ఆ మాట లుపయోగింపబడినవి.

“కాని, ఒక ఫోరవిషయమున అరెస్టు చేయబడిన వారిని విచారించుటకు స్థానికోద్ధోగ్యులకు విడిచిపెట్టుట విచారించి చేసిన పని కాదనుట స్పష్టము.” అను వాక్యమును సాక్షికి చూపి ప్రతివాదుల వారాప్రతికలోని ఒక వ్యాసములోని యీ మాటలు సాక్షిని నిందలో చేర్చుటగాక నిందనుండి తొలగించుట లేదా యని పెయింటరుగారిని దేశాయిగా రడిగిరి.

“మాటలనుండియు వాక్యములనుండియు అర్థములు తీయుటకు నేను ప్రవీణుడను కాను” అని సాక్షి బదులుచెప్పెను.

“కొంతకాలము క్రిందట తప్పుడు యింగ్లీషును మాకు చూపించితివి. ఇప్పుడు సరియైన యింగ్లీషును చూపవలెను” అని ప్లీడరు అడిగెను.

ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పమని ఒలంబోపెట్టబడినప్పుడు, న్యాయమును పోద్రోచి అమానుకులను హత్యచేయుటకు స్థానికోద్ధోగ్యులు కుట్రచేయుచున్నారని అర్థమువచ్చినట్లు అవ్యాసము వ్రాయబడిన సాక్షి బదులుచెప్పెను. ఇది తన ప్రశ్నకు జవాబుగా అరిగిరింపనని దేశాయిగారుచెప్పిరి.

అదియే సరియైన జవాబని న్యాయమూర్తిచెప్పెను.

ఇంకను అడుగురు దేశాయిగారు సాక్షినినిట్లడిగిరి:—

“తుపాకులను ప్రేల్చుటకు పూర్వము జూలై 1 తేదీనాడు 9 పరింగప్ప అను నలుయిన స్పెక్టరు మేజిస్ట్రేటునుండి ఉత్తరువును పొందియున్నావా?

మేజిస్ట్రేటు లేదని సాక్షిబదులు చెప్పెను.

ప్లీడరు ఆప్రశ్ననే తిరిగి అడిగెను.

తాను మనుష్యమాత్రుడగుటచే మేజిస్ట్రేటునుండి ఉత్తరువును తేజాలక పొతిననియు, అచ్చట యేమేజిస్ట్రేటును లేదనియు పెయింటరుగారు చెప్పిరి. అప్పుడు మధ్యాహ్నము ఫలాహరమునకు కోర్టువారు లేచిరి.

తిరిగి కోర్టుసమావేశమైనప్పుడు అడ్వోకేటు శేనరలు పెయింటరుగారిని తిరిగి పరీక్షచేసిరి. ప్రభుత్వవిధానమును సమర్థింపబడుటకు ప్రజలకు తెలియజేయుటకును ప్రభుత్వోగ్యులకు అనుజ్ఞ నిచ్చుచున్నటువంటి యిండియాదొరతమువారి యుత్తరువు ప్రకారము యీయత్తరువును గురించి తెలియజేయుచు కమిషనరునుండి సాక్షికి ఒకజాబువచ్చెనని పెయింటరుగారు చెప్పిరి. క్రానికలులోని కొన్ని వ్యాసములలో తనపేరు వ్రాయబడియుండెనని సాక్షి చెప్పెను. ఒకవ్యాసములో “తరువాతవారిని తొలగించుట” అనుమాటలు తప్పక తనకేచెందు నని చెప్పెను.

తరువాతసాక్షి

జిల్లాపోలీసుసూపర్వైంటెంట్ సి. యన్. మార్షన్ గారు తరువాత సాక్షి దొమ్మిజరిగినపుడు ధార్యులలో జిల్లా పోలీసుసూపర్వైంటెంట్ గా నుండి వాసిక్కులో పోలీసు డిప్యూటీ యిన్ స్పెక్టరు గా పని చేయుచున్న సి. యన్. మార్షన్ గారు స్వచ్ఛందభటులు లు దొర్ల న్య ము చేసినట్లు అనేక ఫిర్యాదులు తనదగ్గరకువచ్చినట్లు ఆయన సాక్షియు చెప్పెను. త్రాగుట కలవాటుపడినవారే యిట్టిఫిర్యాదులను చేసిరి. ఇటువంటి డార్లన్లములన కొంతమంది పోలీసులు హుద్దీని విడిచివెళ్లవలసివచ్చెను. దొమ్మియైనతరువాత “పంచ నామా”ను తాను చెప్పలేదని సాక్షి చెప్పెను. తాను చెప్పియుండుట కవకాశమే లేదనియు, ఏయన, అది యేభాషలో వ్రాయబడియున్నదో ఆకన్నడభాష తనకురాదనియు చెప్పెను. డిప్యూటీ సూపర్వైంటెంట్ డిసిల్వ్యాగారిని దొమ్మిచేయమై విచారించుటని తాము యుత్తరువుచేసినట్లు మార్షన్ గారు చెప్పిరి. ఉద్ధోగ్యుల తరపున సాక్షియు స్పష్టింపబడలేదని అతడు చెప్పెను. విచారణలో పెయింటరుగారి కేమి సంబంధములేదు. సాక్షియు పెయింటరుగారును భిలాభతుఅసహయోద్ద్యమముల నడచివేయుటకు కుట్రబన్నిరనుమాట వేవలయు నిరాధారము.

క్రాసుపరీక్ష చేయబడినప్పుడు ఆయుద్ధముల విషయమై తనకు నిర్లక్ష్యభావమేనని సాక్షి చెప్పెను. ఉద్యమములో యెట్లు మెలంగవలెనో తెలియజేయుచు తన క్రిందియుద్ధోగ్యులకు పిరొక సర్క్యులరును పంపియుండిరి. పిరొకరుల కేసులో తీర్పుచెప్పవలయు గల్గుతుజరుగనని ఆయనభయపడెను. ఒక మద్యపు దుకాణదారుడు తనదుకాణమునకు నివ్వంటించబడిన ననిచెప్పగా సాక్షి దానివిషయమై విచారణ చేయించెను. నీ రచ్చటికిపోగా మనుష్యులనుంపువీరిచై రాట్నవిసరి వీరినిదగ్గరకు పోనియలేదు. దొమ్మి జరిగినచోట ఒకపోలీసువాడు స్ఫులి దప్పియు మరియొకడు గాయపరుపబడియు పరుండిరి. అరెస్టు చేయబడిన వారిలో కొమ్మిలోనున్నాడో లేదో యనుమానము గా నుండుటవలన కె. హెచ్. గుడ్నాథగారు విడుదలచేయబడిరి.

డిసిల్వ్యాగారి పరీక్ష - ధార్యులపోలీసు

డిప్యూటీ సూపర్వైంటెంట్ డిసిల్వ్యాగారిని వాదితరపున పరీక్ష చేయగా దొమ్మిదగ్గర తానులేననియు ఒకగంట అలస్యముగా విచ్చిలిననియు చెప్పెను. మార్షన్ గారి ఆజ్ఞప్రకారము అతడు విచారణజరిపించెను.

క్రాసుపరీక్షచేయగా బోమమారోపింపబడిన శివలింగప్పగారిని విచారణలో పాల్గొననియలేదని సాక్షి చెప్పెను.

సెషన్సుజడ్జి 23రు ముద్దాయిలు నిందితులని నిర్ధారణచేసెను

సెషన్సు జడ్జి 23 రు ముద్దాయిలను నిందితులని నిర్ధారణచేసెను. వారి అప్పీలు హైకోర్టులో ప్రోసిజేయబడెను. ఈసీరిలో అడ్వోకేటు శేనరలు యీకేసులోని హైకోర్టు తీర్పును ఎగ్జిబిటుగా దాఖలుచేయవలెనని కోరెను.

నిజస్థితులను ఒప్పుకొనిన దేశాయిగారు దానిని ఎగ్జిబిటుగా దాఖలుచేయవలసిన అవసరములేదని చెప్పెను.

జడ్జి దేశాయిగారితో అంగీకరించెను.

దేశాయిగారు వాదిప్రతివాదుల మధ్య ఇతరులు దొమ్మిచేసి నిందితులగు యీదొమ్మికి సాక్షియు కాజాలవనియు

అది దీనితో సంబంధములేని మరియొక సాక్షియువలన భూవుచేయబడవలసియున్నదనియు చెప్పిరి. తరువాత కోర్టు ఆసనమునకు చాలింపబడెను. (అ. ప్రె)

జూనునెల 20 వ తేదీ లండను వదలిన దుమానస్టీమురు 2 వ తేదీ సాయంకాలము పోర్టుస్డే చేరెను.

తన్ను దాగాల్చుకొనుట

ఖాకొబహుదూర్ సయ్యదు మహమ్మదుఖాను

సిన్హ జూలై 1:— సిన్హలో కొద్దికాల ముందుటకు వచ్చి మస్లింహోటలులో నుండున్న జలాలాబాదు బ్రిటీషు కాంసలు ఖాకొబహుదూర్ సయ్యదుమహమ్మదుఖాను నేటి యందుమున తుపాకితో గాల్చుకొనెను. అతనిస్థితి సందిగ్ధముగా నున్నది. (అ. ప్రె)

వివరములు

మహమ్మదుఖానుగారి చరిత్ర

సిన్హ జూలై 1:— తరువాత వచ్చిన వివరములవలన ఈ ప్రకారము తెలియుచున్నది. జలాలాబాదు (ఆఫ్ గనిస్థానము) లో నుండున్న బ్రిటీషు కాంసలు ఖాన్ బహుదూర్ సయ్యదు మహమ్మదుఖాను జూను 27 వ తేదీన సిన్హకు వచ్చి, తనయు క్కజ్జాతి, మేనల్లుడు, కుమారునితో మస్లింహోటలులో నుండుండెను. అతడు చాల మితభాషిగా నుండి యెవ్వరితోను మాట్లాడెడువాడు కాదు. ఇతడు పతాకీ వయస్సు 50 సంవత్సరములు. ఈయుదయము 9 గంటలు ఆప్రాంతమున, విశేషరాజకీయశాఖలో నొకనికి వచ్చియున్న యొక జాబును మేనల్లునికిచ్చి కుమారునిట్లు యెంత యైనదో కనుగొని రమ్మని మేనేజరుగది దగ్గరకు పంపెను. జ్ఞాతని రిక్తా తీసికొని రమ్మని క్రిందకు పంపివేసెను. అంత తానొంటరిగా నుండుటగని, తనకు చనిపోవలెనని యున్నట్లు త్వరగా కాగితముపై వ్రాసి, వెంటనే కాల్చుకొనెను. వెంటవెంటనే 4 గుండ్లు బారుజేయబడెను. రెండవది ఎదురు రొమ్ములోనికి జొరెను. రెండుతప్పిపోయెను. చోటలులో నున్న వారందరు ఆశ్చర్యముతో ఖాన్ బహుదూరుగారి గదిలోనికి పోవ నాతడు మిక్కుటముగా రక్తము ప్రవించుచుండెను. వెంటనే పోలీసువారికి కలరుంపగా పోలీసు సూపర్వైంటెంట్ కొంతమంది కన్స్టేబులతోను ఆస్పత్రినర్తనతోను అచ్చటికి వచ్చెను. విశేషరాజకీయశాఖ వారికి సగతి తెలియజేయగా, డిప్యూటీ సెక్రటరీ లాటిమరుగార్చచ్చటికి వచ్చిరి. మొట్టమొదట సయ్యదు మహమ్మదు యేమి చెప్పెటకును నిరాకరించెను. కాని తరువాత లాటిమరుగారితో రహస్యముగా మాట్లాడి ఖాన్ బహుదూర్ సయ్యదు మహమ్మదు ఖానుగారు రిప్పును చైత్యశాలకు దీసికొనిపోబడిరి. అచ్చట వారిస్థితి సందిగ్ధముగా నున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ఏమి గవర్నమెంటు వాకరీలో 20 యెండ్లు పనిచేసిరి. నాయబుతహసీల్దారుగా మొట్టమొదట వాకరీలో ప్రవేశించెను. తరువాత ఎక్స్ట్రా అసిస్టెంట్ కమిషనరువలన వచ్చెను. పిమ్మట రాజకీయ శాఖలో నియమింపబడెను. ఇతడు మనఃస్థితి సరిగాతేక బాధపడుచున్నట్లు కనబడుచున్నది. (అ. ప్రె)

బెంగాలు శాసనసభ

సప్టి మెంటరీ డిమాండులు

కలకత్తా, జూలై 1:— జూలై 7 వతేదిన జరుగుతెం గాలు శాసనసభలో రు 27,88,805 గ్రాంట్లు నిమిత్తము సప్టిమెంటరీ డిమాండులు చేయబడును. ఈడిమాండులను సభవారు మార్చిసెలలో నిరాకరించిరి. కాని యందువలన వైద్య, విద్యాశాఖలలో అనేకమంది ప్రభుత్వోద్ధోగ్యులకు తీసివేయబడినవిచ్చననియు అందువలన పనికి యిబ్బంది కలుగుననియు గవర్నరు సభవారి తీర్మానముతో అంగీకరింపలేకపోయెను. ఈ గ్రాంట్లులో మంత్రల జీతములకు రు 171,000 డిమాండు కూడ నున్నది. మంత్రులు అనేక డిమాండులను చేయుదురు. విద్యకారకు రు 9,04,400, వైద్యశాఖకు రు 9,51,752, సిబ్బలువచ్చు రు 46647, ప్రకారోగ్యము రు 50,000; తెయిళ్లు రు 4,17,1810; ఇవిగాక కొన్నిచిన్న డిమాండులును కలవు.

(అ. ప్రె)

శ్రీ సీతారామచక్రమత్యసంఘము

తుమ్మిపూడి, దుర్గిలాలనుండి సంవేపరాయనగా క్రింది తేలివార్త పంపిరి. శ్రీ సీతారామ చక్రమత్య సంఘసభ్యులు కార్యదర్శియగు నాయమంచి చన్న కృష్ణయ్యగారికి (మెదవల్ల పూడి, మంగళగిరికి) వ్రాయవలెను. ఉపసంఘ సమావేశము ఈ నెల 20 వ తేదీ దెజవాడలో జరుగును. సభ్యులందరు తప్పక రావలయును. కార్యదర్శులు ప్రతివాసము నివేదికములను తప్పక పంపవలెను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 సం. జూలై నెల 4 వ తేది

శుక్రవారము

సామ్రాజ్యము: ఐకమత్యము

ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సు వ్యవస్థను గూర్చి కన్నరై టీపు నాయకులగు డబ్ల్యు ప్రభువుగారు ప్రసంగించుటయు, కాలనీలమంత్రులు భామనుగారధ్యక్షతన హిందువులు, తెలుగువారు, ఉభయపక్షముల యభిప్రాయములు వెల్లడియయ్యెను. ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సు వ్యవస్థ వలన గలిగెడి లాభములను డబ్ల్యు ప్రభువుగారు రేకరువు బెట్టిరి. ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సు నందు, ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సు వ్యవస్థ యంగీకరింపబడెను. సామ్రాజ్య మంతయు నేకముగ నుండవలెననియు, విభజనములును వరసరాభిమానము జూపవలెననియు, డబ్ల్యు ప్రభువు హెచ్చరించుచున్నాడు. వీరి యుద్దేశ్యము ప్రకారము, సామ్రాజ్యమునందైకమత్యము గుదురుటకు ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సు వ్యవస్థయే మూలము. ఇదివర కనేకమార్లు నూచించినటుల, హిందూదేశమునకును, వెనుకబడియున్న యితరభాగములకును ఈ వ్యవస్థ అవసరమైన మనుటకు సందియములేదు. చౌక యగుచోటల సరకుల గొనుటకుగాని, ధరగలచోటల సరకులను విక్రయించుటకుగాని, హిందూదేశమున కవకాశము దప్పిపోవును. ఇదివరకే బ్రిటిషువర్తికపు పోటీవలన బాధపడుచున్న హిందూదేశము మరింత బాధపడకమానదు.

భామనుగారు డబ్ల్యు ప్రభువుగారికి బదులు చెప్పెను, ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సు వ్యవస్థ వలన సామ్రాజ్య మంతరించునని తెలుపుట వట్టిబూటకమనియు, దక్షిణాఫ్రికా ఎన్నికలలో జాతీయపక్షము వారు విజయము గాంచినను సామ్రాజ్యమునకు భంగము కలుగలేదనియు, తేటపరచి యుండిరి. ఇది, లేబరుపక్షమువారు యినను ఇంపీరియలిస్టుల వశమునండి తప్పించుకొనజాలరు. ప్రాత సామ్రాజ్యములను విడువజాలరు. అధినివేశ రాజ్యముల వారి నెటులనయినను సంత్రిప్తి పరుపవలయును. అందుకై అధినివేశ రాజ్యముల నన్నిటిని కాంధు లేబిలు సమావేశమునకు ఆహ్వానింపవలెనని భామనుగారు తలపెట్టుచున్నారు. అందులో సామ్రాజ్యవహారములగూర్చి విచారించబడునట్లు, ఈవిషయమై తమతమయభిప్రాయములను తెలుపవలయునని, అధినివేశ రాజ్యములవారిని భామనుగారు కోరిరట. అధినివేశ రాజ్యములను మచ్చిక చేయుట కింతగ తంటాలుపడుచున్న లేబరు మంత్రులు, హిందూదేశమువిషయమై ఎట్టిచర్యయు దీసికొనుటలేదు. ఇతరసమస్య లన్నిటికన్న హైందవసమస్య ముఖ్యమయినదని వీరు గ్రహింపకున్నారు. వలసరాజ్యముల నెటులనయినను సంత్రిప్తిపించి, హిందూదేశపు కోర్కెలను నిరాకరించుటవలన, సామ్రాజ్యక్షేమము పెంపొందిననుటకే వలయు భ్రమ తప్పవేరుగాదు. హిందూదేశము లేని సామ్రాజ్యమును గూర్చి యూహించుటకు సాధ్యకడదు. హైందవసమస్యను ముగియించుటకు పరిష్కరించినచో, సామ్రాజ్యస్థాపనము సలుచును. లేని యెడల సామ్రాజ్యమునకు ప్రజలసమ్మము పాటిల్లకమానదు. భారతీయులను

వలసరాజ్యము లన్నిటిలో కడుహీనముగ జూచుచు వారిని పెక్కుభాదలకు లోను చేయుచుండ, సామ్రాజ్యభిమానము వారి కెటుల గుదురును? ఈ సంగతిని, లేబరు ప్రభుత్వమువారు రాలోచింపవలయును. హిందూదేశమునందేమి, వెలుపలనేమి, ప్రజలనుభవించుచున్న ఘోరావమానమును తొలగించినగాని, సామ్రాజ్యమునకు శుభము గలుగజాలదు. రాబోవు కాంధులేబిలు సమావేశమునకు హిందూదేశము నాహ్వానించెదరా? అధినివేశ రాజ్యములందలి భారతీయసమస్య గూర్చి యోచించెదరా? కెనియ రాయబారులపట్ల భామనుగారు సుముఖభావము జూపుచున్నటుల గానరాదు. వారి నిర్లక్ష్యభావము వలపుర కసంత్రిప్తిగలుగజేసినది. ఐకమత్యము ఐకమత్యమని వలసరించిన ప్రయోజనముండదు. సామ్రాజ్యమునందలి ప్రధానభాగమును చులకనజేసి, హైందవసమస్య పట్ల నిరాదరణ జూపుచో, భామనుగారి కోర్కెలు నెరవేరుట కుర్లభమగును. అట్టితెరి సామ్రాజ్య సిగర్త్యము గూర్చి కన్నరై టీపు ప్రముఖులు చూపుచున్న భీతి సఫలమయినను గావచ్చును.

భావికర్తవ్యము

ప్రజలభావికర్తవ్య మేదియో స్పష్టమయినది. ప్రస్తుతస్థితిలో జాత్యైక్యమును బలపరచుటయు, కద్దరు నిర్మాణమునకు తోడ్పడుటయు, నిర్మాణ కార్యక్రమమునందలి మిగిలిన యంశములను నిర్వహించుటయు, ముఖ్యపరము. ఎవరిపనిని వారు మానముగ నిర్వహింపవలయు నని మహాత్ముడు హితమొనగుచున్నాడు. కేవలము ఉపన్యాసములకై కాలము వినియోగించుట వలన ప్రయోజనముండజాలదు. కద్దరునిర్మాణము సఫలము గావలయుననిన, కాంగ్రెసుసభ్యులందరును అనుదినము వడుకుచు, దేశమునకు మార్గదర్శులు గావలయును. కద్దరువలన స్వరాజ్యము లభించునని విశ్వసించువా రెక్కుడుగ కృషి సలుపుట యత్యవసరము. ఉభయపక్షములవారును, నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించెదమని మహాత్మునకు వాగ్దానము జేసిరి. ఆవాగ్దానము సఫలమగునని, బెలాం కాంగ్రెసుసభ వికాసస్ఫూర్తిగాంచును. మహాత్ముని మానసము సంతృప్తి జెందును. అతనికి గలిగిన విషాద మంతరించును. ఆంధ్రదేశమునందు పక్షభేదములంతగ గానరావు. కద్దరునిర్మాణము విషయమై ఆంధ్రదేశ మిదివరకు శ్రద్ధ వహించి పేర్గాంచెను. అస్పృశ్యతానివారణకై కృషి జరుగుచున్నది. జాతీయపాఠశాల లక్కడక్కడ నుద్భవించినవి. గ్రామములలో నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించుటకై కొందరు దేశభక్తులు తమ శక్తిని వినియోగించుచున్నారు. మహాత్ముడు నిర్బంధింపబడినతరువాత మిగిలిన ప్రాంతములందు వలె నిక్కడను కార్యోత్సాహము మందగించెను. మహాత్ముడు మరల కార్యరంగమున బ్రవేశించుటచే నూతనోత్సాహము ప్రజ్వరిల్లుననితలంచెదము. గాంధీమహాత్మునివై ఆంధ్రుల కత్యంతభక్తి విశ్వాసములు గలవనుట నిర్వివాదాంశము. అతని యాదేశములను నిర్వహించుట కాంధ్రు లెక్కుడు దీక్షతో పూనుకొనెదరుగాక! పంజాబు, సింధు ప్రాంతములలో పర్యటనము సలిపిన పిమ్మట గాంధీ మహాత్ముడు ఆంధ్రదేశమునకు రాగలడు. అప్పటికి పూజానిధిని సమూలుజేసి మహాత్మునకు సమర్పించుటయగాక, అతడు విధించిన కార్యక్రమమును చురుకుగ కొనసాగించి, ఆంధ్రులు కృతకృత్యులగుట ధర్మము. ప్రతిరాష్ట్రమును అసామహామి

కను బూని పనిజేయుచో, కద్దరు నిర్మాణ మతి సులభముగ నెరవేరును. మద్రాసు హైకోర్టువక్తలు కే. భాష్యంలయ్యంగారు విద్యార్థులకు గావించిన హెచ్చరిక సమయానుకూలముగ నున్నది. చెన్న నగరమునందు, కద్దరును ధరించినవా రెరుదుగ నుండుట కడుకోచనియము. మిగిలిన ప్రదేశము లన్నిటికిని మార్గము జూపవలసిన చెన్ననగరము, ఇట్టి ముఖ్యవిషయమున వెనుకబడియుండుట, నాయకులకు గౌరవప్రదము గాజాలదు. భాష్యంలయ్యంగారు నూచించినటుల, దక్షిణదేశముందు విదేశ వస్త్రధారులనుగాంచియే, మహాత్ముడు చిన్నియంగ వస్త్రమును ధరింప బూనెను. ఆ విషయమును గుర్తించి యైనను, దక్షిణదేశ ప్రజలు కద్దరును విధిగ ధరించి యుండవలసినది. గత షేటులున్నను, విద్యార్థులు మున్నగువారు రైలు రును కద్దరుధారణవలెము నవలంబించుట ముఖ్యమని ఎంచవలయును. మరియొక ముఖ్యవిషయము గలదు. చార్జనరహితముగ ప్రవర్తించుటకు ప్రజలు దీక్ష బూనవలయును. ఉ్దేశపూరితులై అవిచారిత కార్యముల నాచరించెదరేని, మహాత్ముడు తన నాయకత్వమును విస్మరింపక మానడు. ఇదివరకే మహాత్ముని మానసము దాఖపూరితమై యున్నది. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ కార్యక్రమము వారిని నిరుత్సాహవంతుల గావించెను. మహాత్మునకుత్సాహముగలుగుటకు, రాజకీయచార్జనమునుపూర్తిగ విడిచిపెట్టి యత్యవసరము. మహాత్మునివలకుబడి యడుగంటె నని, మాంచెట్టరు గార్డీయనువక్తరిక సంతోషించుచున్నటుల నిన్నటిదినము వార్తచేరెను. కాని, యీవార్తయ సత్యమని వెల్లడిజేయుబాధ్యత ప్రజలపై నెలించియున్నది. గాంధీ మహాత్ముడు హిందూదేశమునకే గాక, ప్రపంచమున కంతకును అవసర మగుచున్నాడు. లోకకల్యాణమునకును, ప్రపంచశాంతికిని, మహాత్మునిసిద్ధాంతము లత్యవసరములని వెల్లడియగుచున్నది. అట్టితెరి, మహాత్ముని వలకుబడి యంతరింపజాలదు. తాత్కాలికాపజయములు విజయమునకే తోడ్పడగలవు. సత్యము అహింసయు జయముగాంచక మానవు.

మహాత్ముడియసంఘటనము

హిందూ సంఘటనముతోబాటు, మహాత్ముడియసంఘటనము బయలుదేరినది. ప్రస్తుత మీ యుద్ధమయుల కవసరము గానరాదు. మతోద్రేకములను పురికొల్పుట కివి కారణము లగుట సహజము. ఇదివరకే హిందూమహాత్ముడియసంఘముల కెడబాటు గలుగుచుండ, సంఘటనోద్భవములవలన వైషమ్య మధికమగుట వింతగాదు. కద్దరు కీర్తనాగారు నూతనోద్భవమునకు నాయకులయిరి. కీర్తనాగారు హిందూమహాత్ముడియసభ్యుమునకై పాటుబడినవారలలో నొకడు. అకాలి యుద్ధమమునకు వీరు మిగుల తోడ్పడియుండిరి. అట్టితెరి, నూతనసంఘటనోద్భవమును వీరు లేవదీయుట, ఆకర్షకరముగ నున్నది. తమయుద్ధమ మభివృద్ధిజెందుటకు, వీరు ప్రత్యేకదైనికపత్రికను సాపించుచున్నారు. పంజాబునందును సింధునందును హిందూ మహాత్ముడియ సంబంధము చిక్కుగ నున్నది. గాంధీమహాత్ముడి మండలములలో ముందుగ పర్యటనము సలిపి, ఉభయసంఘములకును శాశ్వతసఖ్యము గుదుర్చుటకు తలపెట్టెను. ఆపని జరుగువరకు మహాత్ముడినికొకపనిని చేపట్టకు. గాంధీమహాత్ముడు నిర్బంధముననున్నపుడు, అతడు నిర్మించిన సాధము నేలగూలెను. మహాత్ముడు మరల మొదతెత్తుకొనవలసి వచ్చుచున

కాంచనా మహమ్మదీయసభ్యము, కేవలము ఒకం బడికలవలనను, మరతలవలనను, లంచములవలనను, బలపడనేరదు. ఉభయసంఘములలోను హృదయము మార్పు జెందవలెను. ఉభయములును సుతృజేశముపై సమానపేనును జూపుట యావశ్యకము. అప్పుడే సోదరభావము ప్రబలును. రాజోపు స్వరాజ్యము హిందూస్వరాజ్యముగాని మహమ్మదీయస్వరాజ్యముగానిగానేరదు. హైందవ స్వరాజ్యము ఉభయసంఘములకును జెందియుండును. ఉభయసంఘములును, హిందూదేశమునకు రెండునేత్రములవంటివారు. దేనికి నష్టము సంభవించినను, దేశమున కంతకును నష్టము వాటిల్లును. అట్టితరీ, పరిస్పరకలహములవలన, స్వరాజ్య సిద్ధి దూరమగుటదప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు. హిందూమహమ్మదీయకమత్త్యమే స్వరాజ్య మని జిన్నాగారు చెలిపిన విషయమునం దతిశయోక్తి లేదు. ఉభయములును సోదరలమని నిజముగ భావించుచో, ఒకరిపై నొకరు విజృంభింపజాలరు. నాయకులు కొందఱొకను హిందూమహమ్మదీయసభ్యావశ్యకతను గమనింపక, వైషమ్యప్రవర్తకము లగు సుద్యమములకు చేయూత నెసగుట కోచనియము. విహత్యుడును అలసోదరులును, మరల ప్రజలలో క్రబోధము గలిగించి, జాత్యైక్యమును పునరుద్ధరించెద రని నమ్మకము.

ప్యానుపోర్టుల నిరాకరణము

ప్యానుపోర్టుల నిరాకరణము సర్వసామాన్యమయినది. రాజకీయకారణములు ఒకమగుచున్నవి బాబు శివప్రసాద గుప్తగారి భాగ్యము జబ్బుచేసెను వైద్యుల మెను యూరపుకు దీసికొని పొమ్మని సలహా నిచ్చిరి. సంయుక్తరాష్ట్రకభుత్వమువారు ముగ్రము ప్యానుపోర్టునిచ్చుటకు నిరాకరించిరి. పార్లమెంటుసభలో సివిలయమై ప్రశ్న నడుగగ, ఇండియామంత్రిగారు జోక్యము కలుగజేసికొనరని, రిచర్డుగారు జవాబుచెప్పిరి. మాలానా అబ్దుల్ కలాం అజద్గారికి ప్యానుపోర్టు నిచ్చుటకును, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి ఆవిషయమెగూడ ఆలివియరు ప్రభువుగారు జోక్యము కలుగజేసికొనరని, కానున్సుసభలో దెలుపబడెను. సానికాధికారు లెంతిరఃకుశముగ ప్రవర్తించినను, నది చెల్లుచున్నది. ఇండియామంత్రి సయితము వారి నిరంకుశ్యమును పోషించుచున్నాడు. స్వేచ్ఛా ప్రయాణమునకు సయితము నిరోధము గలుగుట, దేశదుస్థితికి నిదర్శనము. ప్రజలజన్మస్వాతంత్ర్యము లీరితని అరికట్టబడుచుండ, సత్వరస్వరాజ్యవశ్యకత ఎంతగ గలదోదెలుపవలయునా? లేబరుప్రభుత్వము సయితము, ఇట్టినిరోధమును తొలగించుటకు వెనుదీయుచుండ, ఇతిరపక్షములు ముందుకు వచ్చుట దుర్లభము.

విచిత్రపరిణామము

బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు సప్లిమెంటరీ గ్రాంటులను కోరినందులకు ఫలిత మూరకపోలేదు. మంత్రిలజితములకై కోరిబడిన గ్రాంటు వెనుక నిరాకరింపబడెను. ఈమారది సప్లిమెంటరీ గ్రాంటు క్రింద జేర్చబడినది. స్వరాజ్యపక్షశాసనసభ్యులగు జె. యం. సేనుగుప్తగారు, శాసనసభాధ్యక్షులగు కాటనుగారిపైనను, ఇరువురు మంత్రిల పైనను దావాతెచ్చిరి సప్లిమెంటరీ గ్రాంటును నిరాకరించు నెలుల కాటనుగారిని నిర్బంధపరుపవలయునని, సేను గుప్తగారు వైకోర్టువారిని కోరుచున్నారు. చట్ట నిబంధనల ప్రకారము, ఇట్టి గ్రాంటును కోర గూడ దని విరివాదము. నేటిదినము గుప్తగారి దర

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్మని వు. జానిధి లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను 4-7-24

యథా శక్తి ని తోడ్కుడుడు కోశాధికారి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు చందాలు 43333-9-7 ఇదివలకు మొత్తం రూ 18385-2-11

పూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 లంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు

గాంధీపూజానిధి		
శేషలై తాలూకాలో "దీక్షాసంఘము" వారిచే వసూలు చేయబడిన వివరములు		
పేరు	గ్రామం	మొత్తం
అద్దంకి సుబ్బారాయడుగారు	చెరుకుపల్లి	10-0-0
ఫాలాక్షుడుగారు	"	5-0-0
లై సాని కృష్ణయ్యగారు	"	15-0-0
ఆలపాటి నరసింహంగారు	"	4-0-0
శ్రీరామచంద్రమూర్తిగారు	"	5-0-0
శ్రీబాలకోటేశ్వరస్వామివారు	"	1-0-0
నందిపాటి అప్పయ్యగారు	"	2-0-0
చీమకుర్తి శేషయ్యగారు	"	2-0-0
మండూరు జగ్గయ్యగారు	"	2-0-0
తూనుగుట్ల శేషచలంగారు	"	2-0-0
మండూరు కోటయ్యగారు	"	2-0-0
గొల్లపూడి రామయ్యగారు	"	2-0-0
పట్టికెట్టి వీరాభయయ్యగారు	"	2-0-0
గుగ్గిలం రత్నయ్యగారు	"	2-0-0
పూటుమారి సుదర్శనంగారు	"	2-6-0
యెదురాడ గంగాధరుడుగారు	"	2-0-0
ఒక శేషభక్తుడు	"	10-0-0
పులిపాక నరసింహారావుగారు	"	1-0-0
లై సాని కోటయ్యగారు	"	1-0-0
నందిపాటి పులయ్యగారు	"	1-0-0
వేదాంతం సూర్యభగవానులుగారు	"	4-0-0
వల్లూరు కోటేశ్వరరావుగారు	"	1-0-0
గ్రామమొత్తమీద సమర్పించినది	కావున	116-0-0
కూచిభాట్ల సాంబయ్యగారు	రాంభొట్లపాలెం	10-0-0
శేషభక్తుడు	"	1-0-0
మాచర్ల లక్ష్మీనారాయణగారు	"	1-0-0
గోవాడ రంగనాయకులుగారు	మాచవరం	10-0-0
ఎండ్లూరు వెదవీరయ్యగారు	"	5-0-0
గుంటూరు అచ్యుతరామయ్యగారు	"	5-0-0
అలపర్తి రత్నమ్మగారు	"	2-0-0
గుంటూరు లక్ష్మీనారాయణగారు	"	10-0-0
నారాయణం వెంకటాచార్యులుగారు	"	2-0-0
వెలగా వీరయ్యగారు	"	2-0-0
ములుకుదుటి రామచంద్రయ్యగారు	"	1-0-0
బండ్లమూడి వెంకటరమణయ్యగారు	"	1-0-0
" వెంకట కృష్ణయ్యగారు	"	1-0-0
గోవాడ శివారామయ్యగారు	"	2-0-0
వెలగా నల్లకోటయ్యగారి కు	}	2-0-0
వెంకయ్యగారు		
ఎండ్లూరి శ్రీరాములుగారు	"	1-0-0
శేషెండ్ల పాపశాలుగారు	"	1-0-0
" నాగయ్యగారు	"	1-0-0
చెరుకుపాడు బాపయ్యగారు	"	1-0-0
యండ్లూరి జగన్నాథయ్యగారు	"	5-0-0
వెలగా నల్లకోటయ్యగారు	"	2-0-0
వెలగా శేషయ్య కు అమ్మయ్యగారు	"	1-0-0
ఓగేటి రామకృష్ణయ్యగారు	యాజిరి	5-0-0
" కృష్ణయ్యగారు	"	2-0-0
చంద్రవారి భుజంగరావుగారు	"	1-0-0
" వెంకటప్పయ్యగారు	"	1-0-0
ఓగేటి శ్రీనివాసరావుగారు	"	2-0-0
గూడూరు మల్లయ్యగారు	"	2-0-0
చంద్రవారి శత్యవారాయణగారు	"	1-0-0
అప్పారావుల అంజయ్యగారు	"	1-0-0
భట్టిపాటి నరసింహంగారు	"	0-8-0
ఓగేటి సుందరయ్యగారు	"	1-0-0
ఓగేటి నారాయణయ్యగారు	"	1-0-0
పరిమి వెంకటసుబ్బయ్యగారు	"	0-8-0
చిలరవనూళ్లు	మాచవరం	6-10-0
శేషెండ్ల వెంకయ్యగారు	"	1-0-0
మంలేన లక్ష్మీపతిరాజుగారు	బుద్దాం	20-0-0
" శివరామరాజుగారి కో	}	2-0-0
సుబ్బరాజుగారు		
" జానకిరామరాజుగారి కో		
నరసరాజుగారు	"	1-0-0
" వెంకట్రాజుగారు	"	1-0-0
" లక్ష్మీపతిరాజుగారు	"	1-0-0
" చిన్న నాగరాజుగారు	"	5-0-0
వద్దుల నారాయణగారు	"	1-0-0
బొమ్మిశెట్టి పోతయ్యగారు	"	1-0-0
యంబలూరి శివారామయ్యగారు	"	2-0-0
మంలేన వెంకటనరసరాజుగారి కో	}	1-0-0
వెంకటపతిరాజుగారు		
వెనుమత్త నర్సరాజుగారు	"	10-0-0
" వెంకట్రాజుగారు	"	4-0-0
మంలేన నర్సరాజుగారి కో ముబ్బ	}	3-0-0
రాజుగారు		
" వెంకటపతిరాజుగారు	"	3-0-0
" రామరాజుగారు	"	3-0-0
" నాగరాజుగారు	"	15-0-0
" బాపిరాజుగారి కో వెంకట	}	1-0-0
పతిరాజుగారు		
" వెంకట్రాజుగారు	"	3-0-0
" వెదనాగరాజుగారి కో	}	4-0-0
సుబ్బరాజుగారు		
" రామరాజుగారు	"	1-0-0
చిలరవనూళ్లు	"	2-0-0
ఇసుకపల్లి కృష్ణవధానులుగారు	మంలేనవారి పాలెం	0-2-0
దండు సుందరయ్యయ్యగారు	"	1-0-0
అమరా నాగభూషణంగారు	"	1-0-0
" వెంకయ్యగారు	"	1-0-0
మంలేన వెదనుబ్బయ్యగారు	"	4-0-0
ఒక శేషభక్తుడు	"	2-0-0
మంలేన సుబ్బరాజుగారి కో వెంక	}	1-0-0
ట్రాజుగారు		
దొంతిబోయిన వెంకన్నగారు	"	1-0-0
మంలేన సూర్యనారాయణరాజుగారు	భాగీపాలెం	15-0-0
" శివరామరాజుగారు	"	15-0-0
మాచవరూడి వెదనాగరాజుగారు	"	15-0-0
దగ్గిరాల కామయ్యగారు	"	4-0-0
దెందులూరి శివరామరాజుగారు	"	4-0-0

[illegible]

సాహిత్య వార్తలు

దేశీయ ప్రార్థనసమాజము :— రేపు సా||గం|| 5.30 లకు కలెక్టరేట్ లో వావిళ్లవారి ముద్రాక్షరశాలయందు దైవప్రార్థన గావింపబడున.

మెయిలుబండ్లు ఆలస్యము — బేసిమిట్టి రైల్వేపాయింట్ నున్న రాత్రి చెడిపోవుచే రాత్రి 7 గంటలకు పిమ్మట చెన్నపురినుండి బయలుదేరి బండ్లన్నియు ఒకగంట ఆలస్యముగ పొయెను కలకత్తా బొంబాయి బెంగళూరు మెయిలు ఒకగంట ఆలస్యముగ బయలుదేరెను

ఉన్నబోద్యోగుల మార్పులు — 2 విద్యుత్ పాట్లమెంటు క్లెక్కురిగ పనిచేయుచున్న పిటి క్రినివాసచారిగారు లేగారికి చాన్సి ఇచ్చి రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు అండరు క్లెక్కురిగ నుండెదరు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు అండరు క్లెక్కురిగ నున్న ఎస్ ఆనమాక్ ఈనాడు తిరుచినాపల్లి స్పెషలైజిస్టు సెటిల్మెంటు అఫీసరుగ మార్పుబడిరి

ఒక సవరణ — బొంబాయి హైకోర్టు నాలుగు నెం 711/1922 ప్రకటనలో పేరూరి కృష్ణబ్రహ్మయ్య, పేరూరి సూర్యప్రకాశము వీరువురికి రెండు డిగ్రీ ప్రచురించుటకు బదులు పేరూరి కృష్ణబ్రహ్మయ్యగారి పేరుమాత్రము ప్రచురింపబడినది పేరూరి సూర్యప్రకాశం పేరుగూడ కలదని మా ప్రతికాపాతకమహాశయులు తెలిసికొన ప్రార్థితులు

ఒక కుట్రవాడు కనిపించుచుండుట — 15 సంవత్సరముల వయసు, ఎర్రచాయ, సామాన్యపు ఒడ్డు పొడుగు కలిగిన వద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారి సాదరుడగు వద్దూరి నుండర రామమూర్తిగారు చదువుకొనుటకై భీమునిపట్నమును వెళ్లిరి గాన్తీమరల అతడు కనుపడలేదు విశాలపట్నంలో యున్నట్లు తెలియుచున్నది బాడపమైన తెలిసిన రసకు తక్షణమే తెలుపవలయునని రాజమహేంద్రవరమునుండి మద్దూరి శివరామ కృష్ణయ్యగారు తంలివార్తపంపుచున్నారు.

తక్కువ కొలతలకు శిక్ష — తక్కువ కొలత ను పయోగించెనను నేరముపై నారాయణు అనునొక పాలవానికి నేడు జూర్జిట్రను పోలీసుకోర్టులో బా|| సా|| మహమ్మదు లోడిగారు శిక్షవిధించిరి. ముద్దాయి కొలతకై తన ఆండర్సను పీడిలొని దుకాణమున పే 18 వ తేదీనాడు ముద్రలెని ఒక 1/2 పడి నంచునానెను. ఆ 1/2 కొలత 1 పడి తక్కువగ నుండెను. ముద్దాయి తనతప్పు నంగీకరించెను పేజిస్ట్రీలు ఆతనికి రూ 25 ల జూర్జునా విధించెను.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు కాంగ్రెసు — చెన్నపురి జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ యాజమాన్యమునను కిలా ఫతుకమిట్టి, తమిళనాడు, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజ్యపక్షముల యాజమాన్యమునను 5 వ తేదీ శనివారం సాయంత్రము 6 గంటలకు యాజమాన్యంలో మాణిక్యచెట్టిపిడిలోనొక బహిరంగసభ జరుగును ఆసభ లో వి. ఎల్. కాశ్రీయం. కె. అచార్య పి. ఎం. ఆదికేశవులు నాయకులు, యం. యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్య, జయవేలు, యస్. సత్యమూర్తి, యస్. ఎ. హాసీవహమ్మదు, జి. సుబ్రహ్మణ్యం చెట్టిగారలు కార్పొరేషనులో కాంగ్రెసు సభ్యులు జేరుటను గూర్చి ఉపన్యసించెదరు ఆశివిజనకు చక్రయ్యగారి అభ్యర్థిత్యమును బలపరచెదరని కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు

కార్పొరేషను ఆసుపత్రుల మార్పులు — మెడికలు రిజిస్ట్రారు-వాక్సీ సేటరు ఆపిసను కార్పొరేషను వైద్యశాలయు నె 6 వ మురప్ప మొదిలిపిగి, నుంగంబాకంలో నె 11 నోరి వీరాసామి అయ్యరవిధికి మార్పుడెను 28-30 డిజనల మెడికలు రిజిస్ట్రారు వాక్సీ సేటరు ఆపిసను కచ్చేరికోడ్డు రాయసేట హైకోర్టు ఇంక్షనునుండి 89-92 కచ్చేరికోడ్డు మైలాపూరుకు మార్పుబడెను. ఇప్పుడు మరల క్రొత్త వైద్యసహాయుడు జేయుటకై జూలై 1 నుండియు రాయపురములో నెం 87 నూర్యనా రాయణచెట్టిపిడి లోను పురుషాకంలో నెం 869 క్రైక్రాప్తు రోడ్డులోను మైలాపూరులో 89-92 కచ్చేరికోడ్డునుందును వైద్యశాలలు యేర్పరుపబడెనని కార్పొరేషను పాల్తు ఆఫీసరు గారు తెలుపుచున్నారు.

వార్తలు

తారకేశ్వర సత్యాగ్రహసంఘమున జూలై మాడవ తేదీన 17 మంది సత్యాగ్రహులు అరెస్టుచెయబడిరి.

జాన్సి సెవన్సుజడ్జి యగు బెల్ గారు స్టాన్లెయ్ రెజిమెంటుకు చేసిన ప్రైవేటు లిఫ్టరుగారికి 6 సంవత్సరములశిక్ష ప్రైవేటు హాబ్సు గారికి 5 సంవత్సరములశిక్ష విధించిరి. ఐ పి సి 376 క్షేమ ననుసరించి శిక్షవిధింపబడెను మూడవ నిందితు డగు ప్రైవేటు కింగుగారు ఆప్రావరు అయిరి

ఒక తెలుగుబాలుని అక్రమముగ నిర్బంధించినందులకు సభ ఇన్స్పెక్టరు డాసనుగారికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష, ఒక కాన్స్టేబులుకు 6 మాసముల శిక్ష రంగూను సబ్ డివిజనులు మాజిస్ట్రేటుగారు విధించిరి అప్పిలచేయడగా హైకోర్టు న్యాయమూర్తి జస్టిసు బ్రానుగారు ఈ శిక్షలను రద్దుచేసిరి.

హరనూరు నీలంబూరు రైల్వేకు సంబంధించిన పనులు ప్రారంభమైనవి. యస్. వి. ఆర్. ఛీఫ్ ఇంజనీయరుగారు నీలంబూరులో అన్ని పనులు తనిఖీచేయుచున్నారు. ఈ కాంట్రాక్టు పనిని ప్రభుత్వమువారే చేయుచున్నారు 800 మంది మాపిలా ఖియదీలు ఈపని చేయుటకై నియమింపబడెను

రంగూను, జూలై 8 — జలవిహార స్టీమరుమాస్టరు అగు కాప్తను పార్కుగారు ధైర్యసాహసములతో ఒక చిన్న పడవ నుండి మువ్వరుని రక్షించిరి. వీరికి గవర్నరుగారు ఒక బంగారు గడియారమును బహుమానముగ పంపిరి. పోర్టు ఆఫీసరు కమాండరు వై బర్డుగారు వీరి ధైర్యసాహసములను వాగడి అగడియారము వోసగిరి (అ. ప్రె.)

బర్మాగవర్నరు

రంగూను జూలై 8 — మెయింయోనుండి బయలుదేరి ఇల్లి యేర్పాటును గవర్నరుగారు మార్చుకొనిరి మెయింయో నుండి 7 వ తేదీ బయలుదేరి రంగూనుకు 8 వ తేదీకి వచ్చుటకు బదులుగా గవర్నరుగారు యిప్పుడు మెయింయోనుండి 14 వ తేదీనబయలుదేరి రంగూనుకు 15 వ తేదీకి వత్తురు (అ. ప్రె.)

ఒక ఇకకంటాక్స్ కేసు

పాట్నా, జూలై 8 — బాగ్మతులకు రైసెన్సు ఇచ్చుటచే నచ్చు ఆదాయముపై ఆదాయపుపన్ను విధింపబడునా అనువిషయమై నేటిదినము పాట్నా హైకోర్టునుదుత్తీర్పుచెప్పబడెను. జూరియరాజకు రిలక్షులు పంపెటిరాజకు లక్ష ఇల్లు ఆదాయము వచ్చుచుండెను. ఈ ఆదాయముపై ఆదాయపుపన్ను విధించుటకడని హైకోర్టున్యాయమూర్తులు తీర్పుచెప్పిరి.

బెంగాలు జిల్లాబోర్డుల సభ

కలకత్తాలో ప్రభుత్వపక్షమున సమావేశమై వంగరాష్ట్రపు జిల్లాబోర్డుల మహాసభ జూలై 8 వ తేదీన అంతమొందె 5 వ తేదీయ కలాఅజారు జ్యరములను అణమువిషయమై చర్చ అధికముగ జరిగెను. ఇందులకు ప్రభుత్వ పక్షము అవసరమని తీర్మానింపబడెను. మలేరియా జ్వరము వ్యాపింపకుండ ప్రయత్నించుటకై కో-ఆపరేటుపుసంఘముల స్థాపింపవలయుననియు ఇందుకు జిల్లాబోర్డులకు ప్రభుత్వమువారు 5 లక్షల గ్రాంటు ఇవ్వవలయునని తీర్మానింపబడెను కలాఅజారును అణములకు 6 లక్షల గ్రాంటు ప్రభుత్వమువారు ఇవ్వవలయునని మరియొక తీర్మానము గావింపబడెను

వినాయకి దామోదర సావర్కరు గారికి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య మొసంగవలెను బొంబాయి జూలై 1 — పూనాలో జరుగనున్న వచ్చే బొంబాయి కాంగ్రెసభలో యీక్రింది తీర్మానము నుపపాదించుటకు డాక్టరు. యం. బి. వేల్కరు యం. యల్. సి. (దక్షిణ బొంబాయి) గారు సెలవును పొందిరి — “వినాయక దామోదర సావర్కరుగారిని విడుదల చేయునప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ఉంచిన నిబంధములను తొలగించి వారికి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య మొసంగవలసినదని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిథిలము చేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

వైకంఠత్యాగ్రహము

3 వ తేదీ చర్యలు

సత్యాగ్రహీలు మామూలుగా వెల్లిరి. పశ్చిమపిఠిని హిందువు లెప్పటివలెనే అడ్డుపెట్టిరి ఉత్తరపిఠిని పోలీసువారిక రాట్టమును లాగివేసిరి.

“పూర్వాచారపరాయణుల వలంట్నులు దౌర్జన్యము చేయగూడదు” అని వారి నాయకులు కరపత్రములను ప్రకటించిరి. వారు 6 వ తేదీని మరల సభిచెసి కర్తవ్యమును నిర్ణయించెదరు “దౌర్జన్య మొనరింపము హింశాభర్యమును సనాతనములను నాచారములను అతిక్రమింపము” అని వ్రాయబడిన పత్రములపైని హిందువులు వలంట్నులచే సంకేతములు చెయించుచున్నారు. అట్లు సంకేతములు చేసిన వలంట్నులు తికరా యా దౌర్జన్యమును పరిత్యజింపవలెను. భనమును జనసహాయమును కావలెనని హిందూనాయకులుగూడ ప్రకటించిరి

కాంగ్రెసు సత్యాగ్రహసంఘమువారిలోగా రాష్ట్రము నందంతటను ప్రచారము చేయుచున్నారు

మయనాడు స్త్రీలును ఎజవాదార్మికులును సత్యాగ్రహ నిధికి ధనసహాయముచేసిరి.

వైకం, పెర్లల్లితాలూకాలనుండి 2000 మంది ఎజవాలును పులయాలును మహారాజావారికి మహాజయపంపిరి దేవాలము వీధులవెంట నిమ్మబాతులు నడువగూడదను నిరోధమును తొలగింపవలెనని కోరిరి. (అ. ప్రె. స్పెషలు)

అకాలిసమస్య

సర్దారు రాజసింగుగారి ప్రకటన

అసోసియేటెడ్ ప్రెసుప్రతినిధి సంబంధించిన, అకాలి సమస్యను పరిష్కరించుటకై పాటుపడుచున్న సర్దారు రాజసింగుగారి క్రింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి — రాజసింగుగారికి గావింపబడు ప్రయత్నములు అకాలిలయొక్క గాని ప్రభుత్వము వారియొక్క గాని ప్రతిష్టకు లోటుకలుగజేయుచున్నదని తలచుకొనెను. ఇట్లు దురభిప్రాయపడక సరసముగ ప్రవర్తించుచున్న సర్ విలియం బర్డువుడుగారిని ప్రభుత్వప్రధానకార్యదర్శియు క్రేకుగారిని ఆభినందించుచున్నాను. రాజీప్రయత్నములు సఫలము కాలేదు గాని ఇందులకు అకాలిలవైఖరి కారణమని చెప్పుటకు మీరేదు ఈ క్లిష్టసమస్య నీవిధమున పరిష్కరింపవలయునని ప్రభుత్వమువారికి ను నిర్ణయించుకొననందులకు చింతిల్లుచున్నాను. ఈ విషయమై అన్ని వివరములను ప్రజలకు తెలుపుట అనవరతము ఇది ప్రభుత్వధర్మము. ప్రభుత్వము వారి కింకను కొంత అవకాశ మిచ్చెను అప్పటికి వారేనియు చేయుచున్న నిరోధములను అన్ని వివరములను ప్రకటించుట అవసరమును. (అ. ప్రె.)

మహమ్మదీయసంఘటనలు

డాక్టరు కిచలూగారు

మహమ్మదీయసంఘటనలను నేర్పరుచుటను గూర్చి ఢిల్లీకి వెళ్లివచ్చిన పిమ్మట డాక్టరు కిచలూగారికి చాల గృహము కలిగినది “భారత భిలాఫతు కార్యసంఘమువారే యీవిషయమున పనిచేయుటకు నిర్ణయింపబడిరి వారు దీనిని గూర్చి ప్రకటనలను పంపెదరు భిలాఫతుసంఘమువారి అపరిగ్రహం నే మహమ్మదీయ సంఘటన మేర్పరుపబడును అందు అన్ని పక్షములవారునుగూడ చేరవచ్చును” అని కిచలూగారు తెలిపిరి అవృత్తిసరు భిలాఫతుసంఘమువారు రఫుడే పని ప్రారంభించిరి కొన్ని బహిరంగసభలు జరిగినవి బక్రీదు పండుగ రోజున అబ్దుల్లా మిష్కాగారి సంపాదకత్వముక్రింది ‘టూంజి’ అను ఉపపత్రిక దేశభాషలో వెలువడును దాని పద్ధతిని కిచలూగారే నిర్ణయించెదరు (అ. ప్రె.)

రాకపోకలు — గవర్నరు మెంటు మెటర్నిట వైద్యశాల నూపరింపెండెంటు అగు కాలనీలు హింగుప్టుగారు నిన్న రాత్రి బొంబాయికి ప్రయాణమై వెల్లిరి గిండికం ఇన్స్టటూయటుకు చేసిన డాక్టరు రామ్మొవ్వనుగారుమాడ బొంబాయి నిన్న రాత్రి ప్రయాణమైరి. వీరుపురు ఇంగ్లండు వెళ్లిదరు యస్ క్రినివాస అయ్యంగారు నిన్న రాత్రి రామనాథుకు ప్రయాణమై వెల్లిరి పి. గౌ. జి. ఎ. నటేశుగారు నేటిదినముదయం చెన్నపురికి వచ్చిరి డి. గ. ఆర్. రామచంద్రరావుగారు ఉడక పండలమునుండి నేటిదినము ఉడకం చెన్నపురికి వచ్చిరి.

నిదేశవార్తలు

ప్రాచ్యప్రతీచీదేశములు

పరస్పరసహనభావ మవసరము

విల్లింగ్డప్రభునిపాచ్చరిక

లండన్, జూలై 2:- బ్రిటిషు ఇండియా యూనియను వారు విల్లింగ్డ ప్రభువునకును విల్లింగ్డ ప్రభువుకి విందొసగిరి. కన్నాటు ప్రభువు అధ్యక్షుల తపహించిరి.

కన్నాటు ప్రభువు విల్లింగ్డ ప్రభుని నులించుట

బొంబాయి మద్రాసు రాజధానులందు ఎంతయు శ్రమపడి కార్యభారమును నిర్వహించి అచట అన్ని తెగలవారిమెప్పు నుబొంది తిరిగి ఇంగ్లండుకువచ్చిన విల్లింగ్డ ప్రభువునకు సాగ్ తముసగుచున్నాడను. ప్రజలలాభముకొరకు పీరుజేసిన పేదకు గ్రేటు బ్రిటనులోను ఇండియాలోను ప్రజలందరును కృతజ్ఞులగుచున్నారను. ఇండియాలో అందరును అన్యోన్యముగ మెలగునటుల విల్లింగ్డ ప్రభువు విల్లింగ్డ ప్రభుయు ఎంతయు పొలుబడిరిని కన్నాటు ప్రభువునుడివెను.

విల్లింగ్డ ప్రభుని ప్రత్యుత్తరము

నేను శ్రీమంచనలేక చేతనైన పనిని జేసితిని. ప్రాచ్య ప్రతీచీదేశీయులరువురును నానేవనున రించినందుల కెంతయు సంతసించుచున్నాడను. భారతీయులు నన్ను ఎంతయు ఆదరించి విశ్వాసముతో ప్రవర్తించిరి. భారతదేశము నాకు స్వాగతముగ నుండెను. భారతదేశమునకు ఎంతయు కృతజ్ఞుడను. భారతీయులు ఎంతయు మర్యాదగలవారు. మాకందరకును ఎంతయు గౌరవమును జూపి మమ్ములను దయతో ఆదరించిరి. భారతీయులకును పాశ్చాత్యులకును ఒకరి నొకరు తెలిసికొని పరస్పరమైత్రని గలుగజేయుటకు బ్రిటిషు ఇండియా సంఘమువారు పూనుకొనిరి. ఇండియాలో ఉన్న కష్టములన్నిటికిని ఇదేమూలము. ఏజాతివారయినను, ఏరంగువారైనను సామ్రాజ్యమందంతటను కుమ్మదయముతో స్నేహముతో అందరును మెలగవలెను. మనుష్యులకు ప్రధానము యోగ్యతగాని రంగుగాదు. సామ్రాజ్యమున నెందరో జాతులవారున్నారు. పీరందఃకిని సమానావకాశముల నీయవలెను. బ్రిటిషువారును భారతీయులను వేర్వేరుజాతులవారైనను ఒకరి కొకరు ప్రతికూలరని నమ్ముజాలను. భారత దేశాభ్యుదయము నిమిత్తము ప్రాచ్యప్రతీచీదేశీయులు స్నేహముతోడను పరస్పరసహనభావముతోడను ప్రవర్తించవలెను. సామ్రాజ్యక్షేమము నిమిత్తము ప్రాచ్యులును, ప్రతీచీలును కలసి మెలసి పనిచేయుచునే యుండునుగాక యని విల్లింగ్డ ప్రభువు తెలియజేసెను.

జర్మనీలో సైనికపరిశీలనసంఘము

జర్మనీలో సైనికపరిశీలనమును సెప్టెంబరు 30 తేదీన పూర్తిజేయుటకు పరామలు అంగీకరించరనినోల్లెటు నేనాని తెలుపుచున్నాడు.

సోవియటుచీలిక

ట్రాట్స్కితో సంబంధములు.

రానున్న సందిగ్ధావస్థ.

లండన్, జూలై 3:- ఉదయ 12/5 సోవియటు త్రిమూర్తులకును, ట్రాట్స్కి-గారికిని చెడనున్నదని అనుకొనుచున్నారు. ట్రాట్స్కి-గారికిను బలముగనున్నాడు. సర్వాంతర్యామియై అన్ని సభలకు పోవుచున్నాడు. సభలకు పిలిచినను పిలువకున్నను పోవుచున్నాడు. పూర్వమువలెనే అందరును ఇతనినియందు అనురాగముగ నున్నారను. ప్రహ్వరభముగ బట్టుచున్నాడు. ఆయన యువస్వాసములను ప్రకటించకపోవుటచే ఆయనకు చింతలేదు. తనను ఇంతకాలమునుండి న్యూనతపరచుచున్న కేంద్రప్రభుత్వసంఘమువారిపై కసి దీర్చుకొననున్నాడు

యునైటెడ్ స్టేట్స్ అధ్యక్షుడవది.

మకోడోగారికి గవర్నరు స్పీకరుగారికంటె ఎక్కువ అవకాశమున్నటుల గనిపించుచున్నది. కాని 2/3 బలమువచ్చునో లేక సందియముగ నున్నది. పూర్వము లండనులో రాయబారిగనున్న డేవిస్ గారుగూడ అధ్యక్షుడవదికి ప్రయత్నించుచున్నాడు.

గృహనిర్మాణసంఘమువారి

తగవు.

ను గూర్చి బహిరంగ విచారణ సత్వేదనని కార్మిక మంత్రి తెలియజేసెను.

విచారణ జరుగువరకు యజమానులు పనివాండ్రును లోపలికి రానియకుండ జేయుట నాపుజేసిరి.

సామ్రాజ్య వాణిజ్యసభ

ఇంగ్లీషీయులు విఫలరెన్సు

లండన్, జూలై 3:- సామ్రాజ్యసభా తీర్మానములను అంగీకరింపకపోవుట విచారకరము. ప్రస్తుతము స్వేచ్ఛా వర్తకమునే బ్రిటను ఆమోదించినది. ఆదాయమునిమిత్తము క్రొత్తపన్నును విధింపవలసివచ్చిన మందు మనవారికి సోకర్యమును కలుగజేయవలెను. పన్నులు ఇప్పుడున్నను, ముందెన్నడో యున్నను సామ్రాజ్యము స్వయంసహాయముమీద ఆదారపడవలెను. ఇది నెరవేరుటకు సర్వవిధముల తోడ్పడవలెను.

ఇదివరలో సామ్రాజ్యసభకు బోయినవారి పుడు ఆధికారమునలేదు. కాని సామ్రాజ్యము పోవుననుభయము ఉత్పది. ఉత్తబూటకము. కొందరవిశేషులు తమరినితామే నమ్ముజాలనివారు కొందరు దక్షిణాఫ్రికా ఎన్నికలయినపిదప సామ్రాజ్యము నుండి దక్షిణాఫ్రికా విడిపోవుననిరి. కాని ఎన్నికలయినపిదప దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు సామ్రాజ్య వికృతత ము ఖ్యమగుసమస్యలలో ప్రభుత్వము మారినంతమాత్రాన వ్యత్యాసముండదని తెలియజేసినని భావముగా రనిరి.

ప్రాపంచిక వైమానికతపాలు న్యూయార్కుకు సాగ్ ప్రాక్ సిస్టోనుండి వచ్చినది.

మెక్లారక్ వైమానికుడు హ్యంగు హేకు బయలుదేరెను.

ఎవరెన్సుపర్యతమును శిఖరమును కేరితీరెవమని ఇది త్వరలోనే జరుగుననియు సర్ ప్యాన్సిన్ ఎంగహాజ్ చెందుగారనిరి.

లండన్ నష్టపరిహార సమస్య

మిత్రముండలియునై టెడ్ స్టేట్స్ పాల్గొనును

లండన్, జూలై 3:- లండనులో 18 తేదీన జరుగు సభకు ప్రాంసు, బెల్జియము, ఇటలీ, జపానువారు పోవుటకు ఆహ్వానమునంగీకరించిరి. యునైటెడ్ స్టేట్స్ వారుగూడ ఇంకొకవిధముగ ఆహ్వానమును నంగీకరించిరి. నష్టపరిహారము లందు సంబంధమున్న వారందరును సభకుపోవుట కవకాశముండవలెను. కాని ఆహ్వానమునంపు సమస్య ఇంకను లేలలేదు. డొమినియనులకు ఆహ్వానమునంపు విషయమునుగూడ ఆలోచించుచున్నారను.

ఇంగ్లీషుభానులు ఇనుపదారి

అక్కరలేదనుటచే సై సంఘమువారు ఆశాభంగులైరి. ఈ విషయమై బహిరంగ విచారణ సత్వేదనను చున్నారు. కామన్సు, ప్రభువుల సంయుక్త సంఘము నొకదాని నేర్పరచి విచారించవలెననుచున్నారు. 1882 లో ల్యాండ్సుడేను సంఘమువారు జేసినపనినే సాగించును. దీనికి ఆరుగురు ప్రతికూలురుగను, 4 గురు అనుకూలురుగ నున్నారు.

ఆ రహస్యపుకారణము లేవో భానలు ఇనుపదారిని ఆపుజేయుటకు, తెలియచేసిన లోపాలోపములున్న సవరణ చేయుటకు వీలగుననిరి.

మరణసుంకములు

ఒక్క యుద్ధములో చనిపోయినవారిమీదనే మరణసుంకములను విధించుకుంటుగాక ప్రభుత్వకార్యములో పని జేయుచు చనిపోయినవారిమీదగూడ మరణసుంకములను విధింపరాదని మ్యూరియలుగా రొకసవరణను ఆధికచట్టమునకు కామన్సుసభలో కమిటీవైజిలో ప్రవేశపెట్టిరి. రిపోర్టువైజిలో దీనిని చర్చించెదమనుటచే మ్యూరియలుగారు తమ సవరణ సుపసహరింపమనిరి.

సామ్రాజ్య వికృత

సూచించబడిన ప్రతినిధిసభ

సామ్రాజ్యసభకు అన్ని జాతుల ప్రతినిధులువచ్చి ఆలోచించుటకు వీలగునా లేదా యని కమన్సుకు ఒకసభ జేయవలెనని భావనగాను సూచించిరి. ఈ విషయమై డొమినియనులకు ఆహ్వానము లంపబడినవి. ఇది అనుమలముగ పరిణమించిన రౌండుజేబిలసభ ఆగట్టు, సెప్టెంబరు, అక్టోబరు మాసములలో జరుగును.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యప్రవర్ధనమునకు వచ్చిన ప్రతినంతను ఆస్ట్రేలియావారు కొని క్వీన్స్లాండులో ప్రతిపంటలు ఎక్కువచేసెద రనుచున్నారు.

హంగరీని మరల నిలబెట్టి బాగుచేయుటకు లండను ఋణము పూర్తియైనది. న్యూయార్కులో గూడ పూర్తి అయినది.

పి. అండ్ ఓ. బ్యాంకింగ్ కార్పొరేషనువారు మార్చి 31 వతేదీకి నూటికి 5 శత డివిడెంటును బంచిపెట్టిరి.

ఇరాకులో ప్రమాదములు

ల్యాన్సుబరీగారి ప్రశ్న

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జూలై 2:- ఇరాకులో బాంబులను వేయుటచే గల్గిన ప్రాణనష్టమునుగూర్చి కామన్సుసభలో ల్యాన్సుబరీగారడుగ వైమానికులు బాంబులువేయుట విచారకరమైనను చాలవరకు అల్లరులు ఆణిగినవి. లేనిచో చాల ప్రాణహానిగల్గియుండెడివని తీచిగాను బదులిడిరి. ఇటీవల ఇరాకుజాతివారు 146 గురు పురుషులను 127 స్త్రీలను పిల్లలను జంపిరనిరి. ఇవంతయు ఒకదాడిలో జరిగెననిరి. బందీలుగ జేయబడిన పురుషులు పిల్లలుగూడ చంపబడిరి. వైమానికులు బాంబులను వేయుటచే ఈదొంగదాడులు ఆసిపోయినవి. పోయిన ఐదుమాసములలోను బాంబులను 5 పర్యాయములు ప్రయోగింపబడెను. అయిన పర్యాయములుగూడ అదనము ముందు రెండుపర్యాయములు బాంబులను వేసెదవని హెచ్చరించిరి.

ఒక్కపర్యాయము మాత్రము ఇవ్వలేదు. దాడినట్లు గుంపులుండు వచ్చికబయిళ్లపై బాంబులను వేసిరి. కాని ఇరాకుజాతివారు దేయి పోలీసువారిని ముట్టడించినపుడు మాత్రము గ్రామములోనే వేసిరి. ఒక పోలీసుఉద్యోగి ముగ్గురు మనుష్యులు చనిపోయిరి.

మెక్లారక్ వైమానికుడు హ్యంగు హేకు చేరెను.

సిన్ధూ వార్తలు

సిన్ధూ, జూలై 4:- ఇండియా ప్రభుత్వపు వాణిజ్యసభ్యుడగు సర్ ఛార్లెసు ఇన్నిసుగారు 8 వ తేదీ కలకత్తాకు ప్రయాణమయ్యెదరు. 11 మొదలు 14 వ తేదీనరకు కలకత్తాలోనే యుండును. 15 వ తేదీ బయలుదేరి 17 వ తేదీ సిన్ధూ చేరెదరు.

ఆత్మహత్య గావించుకొన్న ప్రయత్నించిన భానుబూదరు సయ్యదు మహమ్మదుగారిస్థితి ఇంకను అపాయకరముగ నున్నది.

బెంగాలు పేపరు విల్లు కంపెనీ ఫాక్టరీవారు జేటిదినము టారిఫుబోర్డువారియెదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు ఈవర్షిక్రమను రక్షణవిధాన ముండుట అవసరమనియు, కాకతముపై దిగువతిపన్నును 15 నుండి 25 కు హెచ్చింపవలయుననియు ఆభిప్రాయ మొసగిరి.

తిరుచంగోడు తాలూకాబోర్డు మూలలో బాలురకు బహుమానములనిచ్చు ఉత్సవము జూలై 1 వ తేదీ జరిగెను. అభివృద్ధిశాఖమంత్రి యగు గౌ. శి.జ్ఞానంపిళ్లెగారు అధ్యక్షత వహించిరి. మంత్రిగారిని ప్రశంసించుచు మూలప్రధానోపాధ్యాయుడు దీక్షోపన్యాసము గావించెను.

వైకంఠతాగ్రహము

మహాత్మునిసం దేశము

భారతాభిలషోత్సాహవశ్యకము

వైకంఠ పరిస్థితులపై మహాత్ముడు ఈవారములో నిన్ను ప్రయోగించిన ఏంస ఇండియాలో నిట్లు వ్రాయుచున్నాను:—

వైకంఠతాగ్రహము తుదియంతరమున ప్రవేశించినదని చెప్పవచ్చును. తిరువాంకూరు అధికారులు సత్యాగ్రహాలను సందాళ దయాదాక్షిణ్యములకు వదిలివేసినటుల వార్తాపత్రికలు ప్రచురించిన నివేదికలు ఇతరత్ర గూడ ప్రవచనపరిచినది. ఏనినే పూర్వాచారపరాయణులు చేయు ప్రతిహతకార్యము విని పెద్దపేరుపెట్టి పిలిచెదరు. భాందసత్వము తరుచుగా మంచి చెడ్డల నాలించిపడు. సంస్కర్తలకును వారికిని భేదము వారికి ప్రతిష్ఠయు ప్రజాభిప్రాయబలము నుండును. కావున సంస్కర్తలు ధైర్యముతో జేయజాలని పనులను వీరు ధైర్యముతో జేసెదరు.

కాని తిరువాంకూరు అధికారులవైఖరి యేదిక్కుగానకు న్నది. నిరపరాధులగుసత్యాగ్రహాలపై బహిరంగముగ పశుబలమును ప్రయోగింప జేయ వారు కుట్రజేయుచున్నారా? ప్రాణము, సాత్తును రక్షించు ప్రాథమికధర్మమునే తిరువాంకూరు వంటి మహాసంస్థానము వదిలివేసెనా? సందాళదౌర్జన్యము ఒక విధముగ మోటురకపుడుదురు. వారు శాంతినిపైనుట కం లో సున్నముగొట్టి గ్రుడ్డివారల జేసెదరు.

కేరళ దేశమునుండి వచ్చినప్రతినిధులు ఈయుద్దమమును ఎటు బలమునిచ్చును కాంగ్రెసు తీర్మానముచేయగూడదా యని నన్ను అడిగిరి. అట్టిది నాకిష్టము లేదంటిని. వారికిగావలసినది వైతికబలమే. అడిగినంతమాత్రాన కమిటీవా రిచ్చియుండి డెడి వారే. వారు అభ్యర్థన కొకతీర్మానమును బంపిరి. కావున అట్టిది గావింపవద్దని నిర్ణయాపరచినందులకు నేనే కారణము. కాని యొక్కడబయలుజేసిన ఉద్యమముల కక్కడివారే సహాయము జేసికొనవలయుననియు ఏవోకొన్నింటికి మాత్రము అభిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము వైతికబలము నీయవచ్చుననియు నానిశ్చయభావము. ఈసభ్యులతో మాటాడినపిదప సిక్కుల నుగూర్చిన తీర్మానములమాట వచ్చెను. నే నాతీర్మానపు చిత్తును పరిష్కరించుచుండగా మరల నాసభ్యులు ఈతీర్మానమును తయారుజేయగా ఈవిషయమై మాత్రము తగ్గగూడదాయనియడిగిరి. కాంగ్రెసుఅధివర కేసిక్కుఉద్యమమునుబలపరుబగోరిఇప్పుడు విడనాడెననుమానముగలుగనీయకుండ వెనుకాడజాలదనియు చెప్పితిని. ఆసభ్యులు నావాదమును ప్రశంసించజాలక పోయిరి. కానివారు నేను జెప్పినదానికి సంతోషముతో లొంగిపోయిరి.

క్రూరత్వమును కాంగ్రెసు వివక్షానముతో నిర్లక్ష్యముగ జూడజాలదని తిరువాంకూరు అధికారులకు చెలుపవచ్చును. సత్యాగ్రహాలను ప్రభుత్వమువారు తనతనమార్గముల నెదుర్కొనుచుండినదెడల అయ్యది ఆ ప్రాంతములకు సంబంధించిన యుద్దమముగనే యుండవచ్చును. కాని సందాళను సత్యాగ్రహభక్తిగలవారిపై వదిలిపెట్టుట వలన అభిలభారతబలమును సత్యాగ్రహాలకు తప్పక చేహారగలదు. ఒకమాట జెప్పెదను: వైకంఠతాగ్రహమును నడుపువారలకు సందాళసవాలును రానీయవలెను. సత్యాగ్రహాలు శాంతిమును వీడరాదు. ఎంతటిఉద్వేగము గల్గినను వారు శాంతిగనుండి క్రింద మంటపెట్టినను ధయ్యముగ నుండవలెను. ఏ కొలదివందలమంది ప్రాణములుపోయినను అస్పృశ్యుల స్వాతంత్ర్యమునకు యెక్కువ ఆర్పణజేయుట గానెరదు. దేశమునకే ప్రాణముల నర్పణజేయువారు విశుద్ధమనస్కులగు సత్యాగ్రహాలుగ చనిపోవలెను. నీజరుభార్యవలె వారు సంజీవాముల! శేషమాత్రమును కారణము గాజాలదు.

* * * * *
మరియొకసం దేశము

ఇప్పుడు వైకంఠుద్యమమును నడుపుచున్న కృష్ణక సంఖ్యుద్రిపాడుగారికి వచ్చిన మరియొకసందేశములో గాంధీగారిట్లు చెల్పుచున్నారు:—

“వైకంఠలో నిపుడు హతాత్ముగ పరిస్థితులందుగల్గిన మార్పులవలన సత్యాగ్రహాలకు కష్టమెక్కువైనది. కాని విజయము గావలెనన్న అత్యంతసహనమును, అవిజేయముగ ధైర్యమును ఆవశ్యకము. సహనముగా అహింసయే. పూర్వాచారలు యెంతటి నీచమునైన జేసెదరుగాక. సంస్కర్తలు ప్రతికారమును

జేయకుండ యెన్నెన్ని జెబులైన పరిగ్రహింపవలెను. ధైర్యమునగా కష్టసహిష్ణుకయే. మంచినూటలతో యెంతతగులవెట్టి నను కష్టములనుదలకు సత్యాగ్రహాలు సంసిద్ధులుగ నుండవలెను. న్యాయమగునుద్యమమునకు పోరాడువారు భగవంతుని పై భారమువేసినయెడ కష్టాభివమునకు తగినశక్తి గల్గియుండురని నాయనభవమును చెల్పుచున్నాను.”

సత్యాగ్రహాల సంచలనము

ఫెర్లల్, జూలై 2:—నిన్నను సత్యాగ్రహాలు నాల్గు చోట్లకు పోలీసులు గస్తీవెరుగుచోట్లకు పోయిరి. రోడ్డుకు పడమరవైపున జాతిహిందువులు యెదుర్కొనిరి. ఇప్పటికి 15వసారి వారిరాటుము పోలీసువారిచే లాగుకొనబడెను. ఉత్తరపువైపు రోడ్డుమీద నిన్నను ప్రత్యర్థులు శాంతిముగ నుండుటచేత గలభా యేమియును జరుగలేదు.

సత్యాగ్రహవిరాళములు.

తెత్తనంద శివాచార్యులు, సాధు యం. పి. నాయరు గారలు యిదివరలో జేసిన పన్నాశకు సరియైన లెక్క జూపక పోవుటవలన వారికి విరాళముల పనులు జేయు సధికారమును సత్యాగ్రహ ప్రచారకాలయమువారు తొలగించిరి.

గాంధీదాసు, ముత్తుస్వామి భార్యయు, మరియొద్దరు స్త్రీ శాంతి నైసికులును నిన్నను ఉత్తరపువైపున సత్యాగ్రహమును జేసిరి.

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి పి. రాముని మిననుగా రిట్లు కల్లికోటనుండి తంతివార్త నందిరి:—

“అత్యంతభీరతతో కష్టముల ననుభవించి కేరళ దేశమునకు శాశ్వతప్రతిష్ఠను జేసారిన సత్యాగ్రహాలకు హృదయపూర్వకాభినందనములు. భగవంతునిసహాయమువలనవారలదేవిధముగ భీరతతో పనిజేయునెడల విజయము చేరువలోనేయున్నది. బాగ్దాదులోని మర్యాద సోదరులు వైకంఠసంరంభమునకు సహాయముజేయుటకై 175 రూపాయలను బంపిరిని చెల్పుటకు సంతోషమగుచున్నది.”

జిల్లా మేజిస్ట్రేటు లేఖ

కొట్టాయం జిల్లా మేజిస్ట్రేటు వాలంటీరుల కాపైను యక్. వారాయణ్ గారు కొక లేఖ వ్రాయుచు జాతిహిందువులను యితరులను వాలంటీరులను హింసించినటుల వార్తాపత్రికలలో ప్రచురింపబడిన విషయము అధికారుల దృష్టికి రాలేదనియు, అట్లు కష్టపడినవారు అధికారులకు చెల్విన దప్ప తెలియవనియు వ్రాసిరి.

వారాయణ్ గారు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు ఉదారతతో వలంటీరులయెడ జూపినదయకు కృతజ్ఞతను చెల్పుచు సత్యాగ్రహాలు యెన్నికష్టములనైనను మానముగ భరింపవలెననుటకు విచారమునుచున్నదనియు, ప్రత్యర్థులు ఎంతకూరముగ నున్నను సద్భావముతో శాంతముగ నుండలెనని ప్రార్థించుచున్నానని చెప్పెను. ఆయనయొకను వ్రాయుచు అధికారులు యిప్పుడుజేయుచున్న ఘోరకృత్యములనుండి పూర్తిగా నిర్దోషులుగాజాలని చెప్పెను.

రామస్వామి నాయకరుగారిపై మరియొక కేసు
మరల ఇ. వి. రామస్వామి నాయకరుగారిపై నేడు యింకొక సమను నెకెండు క్లాసు మేజిస్ట్రేటు యెదుట హాజరై మరియొక బహిష్కారపు టు తరువు నుల్లంఘించినందులకు యేలప్రాసిక్యూటు జేయరాదో చెలుపరాదని కోరుచు జారీచేయబడెను. వచ్చేమంగళవారమునకు వాయిదావేయబడెను.

వైద్యసహాయము

డాక్టరు. పి. యక్ వారాయణ్ గారు ఆశ్రమములో వైద్యసహాయము చేయుటకు వర్గాలనుండి వచ్చిరి.
(ఆ. ప్రె) స్పెషలు సర్జను

అహమ్మదాబాదు మిల్లునేతగొండ సమ్మె

అహమ్మదాబాదు, జూలై 2:— అహమ్మదాబాదులో సన్నగా నూలు వడికి నేతనేయు మిల్లులోని నేతగొండ నేతు ఉపయం 10 గంటలకు సమ్మెకట్టిరి. వీరు రెండు నెలలుండి గుంపులుగుంపులుగా బయటతిరుగుచుండుట చూచి వీరికి బయటకు బోవుటకు ప్యాసుల నిచ్చిరి. ఈపద్ధతిప్రకారము వీరు ఒక వారమునకు పైగా పనిచేసిరి. కాని నిన్నటిదినమున కొంత మంది ప్యాసులను పోగొట్టుకొన గావారికి క్రొత్త ప్యాసు లీయబడెను. నేటిదినమున 8 గంటలు పనిచేసి వీరందరు సమ్మెకట్టిరి. వీరు స్థానిక కార్మిక సంఘములో సభ్యులుకారు. (ఆ. ప్రె.)

చెన్న పురి బజారుధరలు

జూలై నెల 4-వ తేది శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు			
వనియాలు	బా 1-కి రు 85-0-0	మొదలు 45-0-0 వరకు	
రియ్యము బస్తాలు		మొదలు, వరకు	
కునుమ తెనాలి	,, 48 గలవి రు 18-0-0	14-0-0	
నెల్లూరి	,, డిటా	,, 16-8-0	17-0-0
డిల్లీ	,, డిటా 45 గలవి	,, 16-8-0	17-0-0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12-0	9-0-0
నవ్వులు	,,	,, 24-0-0	26-0-0
(2) పప్పు ధాన్యములు			
కందులు	బస్తా 1-కి రు 205	రు 11-0-0	రు 12-0-0
నెనగలు	,, డిటా	,, 10-12-0	11-8-0
నెసలు	,, డిటా	,, 10-12-0	11-4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 12-8-0	18-12-0
ఉలవలు	రు 164	,, 9-4-0	10-4-0
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులు నూనె	బా 1-కి	రు 180-0-0	170-0-0
నెయ్యి	రు 1-కి	,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం శేరునెనకపప్పు	బా 1-కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము	,,	,, 55-0-0	58-0-0
శేరునెనకనూనె గానుగ	బా 1-కి	రు 142 మిమకానూనె 185	
అడవిదము నూనె	బా 1-కి	రు 172-0-0	175-0-0
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయపమపు	బా 1-కి	రు 205-0-0	210-0-0
కురపమపు	,,	రు 155-0-0	160-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు)	బా 1-కి	రు 80-0-0	112-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు	మణుగు 1-కి	రు 45, 50	
కాళవాస్తీ పాయకట్టు	,,	రు 60, 70	
చెల్లము	బా 1-కి	రు 85-0-0	50-0-0
శింతపండు	బా 1-కి	రు 26-0-0	42-0-0
(5) ఇనుము			
పట్టాలు రఖం	బా 1-కి	రు 86-0-0	88-0-0
చదరం	,,	,, 85-0-0	41-0-0
రవుండు	,,	,, 86-0-0	89-0-0
(6) లోహములు			
నెండ్ 100 కులంతు		రు 78-0-0	83-4-0
బంగారము, తులము 1-కి		రు 25-6-0	25-8-0
నవరస 1-కి			16-4-0
ఇత్తడి	బా 1-కి	రు 290-0-0	298-0-0
రాగి డిటా		రు 880-0-0	845-0-0
అస్కా చక్కెర	బా 1-కి	రు 41-8-0	42-0-0
(7) రంగులు అలిజరైన			
అత్తకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రు 90-0-	
పొట్టి కప్పుడు	డిటా	డిటా	
సింహం	డిటా	డిటా	
4 గుర్రం	డిటా	రు 85-0-0	

క స్తూ రి

వెల తులము 1-కి రు. 40-0-0 లు.

ఇది ప్రశస్తమైన నేపాళీదేశపు కస్తూరి. ఇదికొంచెమైనను కలితీతక ఘాటుగలిగి యుండును. వాతమును వారిచి దేవామునకు వేడియు పుష్టియు జేయుటకు కస్తూరి విలువగల పదార్థము. జ్వరములకు, బారెంతరోగములకు, స్త్రీ పాతములకు మిగుల సుపయోగించును. వైద్యులును కుటుంబీకులును స్వచ్ఛమగు దీనిచి తేప్పించివాడిన వెలయుండును, గుణమునందును రాభము పొందగలరు.

పచ్చకర్పూరము మొదటిరకం తు. 1-కి రు. 8-8-0 లు.
పచ్చకర్పూరము:— రెండవరకం వెల తు. 1-కి రు. 1-0-0 లు.
కుంకుమపువ్వు:— వెల తు. 1-కి రు. 1-4-0 లు.

రంగువేసిన గడ్డికాక నిజమగు కుంకుమపువ్వు. తులముకన్న తక్కువ పంపబడెను.

మొమ్మాయి మంచిది. తు. 1-కి రు. 5-0-0 లు.
శిలాజిత్తు మంచిది. తు. 1-కి రు. 5-0-0 లు.
అడిపచ్చికాన లేక జాన్ను తు. 1-కి రు. 8-8-0 లు.
జాన్ను మొత్తముగా కొనువారికి చవుకగా పంపబడు.
అమ్మకాంజనం డిబో, మదరాసు - బొంబాయి

తూర్పుకృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము బందరు

ది 30-6-1924 నెల 1 తేదిని గుడివాడలో కమ్మ వారి సభములో ముగిసిన తర్వాత ఘడియారం సాంబయ్యగారి ఆధ్వర్యమున సమావేశమయిన యిజ్జల్లోని కాంగ్రెసు సంఘముల సభ్యుల సాధారణ సమావేశములో ఈసంవత్సరము రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునకు యెన్నుకోబడిన ప్రతినిధుల పేర్లను ఈ క్రింద వివరించుట యైనది.

యెన్నుకోబడిన వారు

1. ఉప్పులూరి ముత్తారాజుగారు కైకలూరు
2. బొప్పన మాణిక్యంబగారు కాంగ్రెసు ఆఫీసు - బందరు
3. బొప్పన వెంకటేశ్వయ్య కవులరము-కృష్ణా
4. వైరవభట్ల వెంకటసుబ్బారావుగారు గురజ - కృష్ణా
5. దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్య చాదరిగారు-స్వరాజ్యపత్రిక బ్రజవాడ

6. భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్యగారు బందరు
7. కొదాలి ఆంజనేయులుగారు కారదాభాండారం ముద్రా (కాల బ్రజవాడ)

8. సున్న కృష్ణమూర్తిగారు పెదకల్లేపల్లి చల్లపల్లిపొట్లకృష్ణా
9. హాస్సేష్ వర్మ సామెలుగారు బుట్టయ్యపేట-బందరు
10. మనపాక కమలమ్మగారు పరామపేట బందరు
11. టి. పి. ఆర్జునుగారు కాంగ్రెసు ఆఫీసు-బందరు

ది 1-7-1924 తేదిని సమావేశమైన తూ. కృ. జి.

కాంగ్రెసు నూతనకార్యనిర్వాహక సమావేశములో

నియోజింపబడినవారు

12. దాసరి వెంకటస్వామిగారు భో. పట్టాభిసేతారామయ్య గారు-బందరు

13. దిట్టకవి వీరరాఘవయ్యగారు భారతస్థానం బందరు
- ది 30-6-1924 తేది రాత్రి గం 9.0 లకు గుడివాడలో కమ్మవారి సభమునందు ముగిసిన తర్వాత వైరవభట్ల వెంకటసుబ్బారావుగారి ఆధ్వర్యమున సమావేశమయిన తూ. కృ. జి. నూతన కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల సాధారణ సమావేశము హాజరు 70.

మొదట అధ్యక్షులుగానున్న వైరవభట్ల వెంకటసుబ్బారావుగారు కొన్ని కారణములచే కొందరు సభ్యులు సమాజసభను విడిచిపోయినందున ముగిసిన తర్వాత బలుకు ఆంజనేయులుగారి ఆధ్వర్యమున సమావేశమయిన గావించబడిన తీర్మానములు. హాజరు 50.

ఈ క్రిందివారు కార్యనిర్వాహకోద్యోగులుగాయెన్నుకోబడిరి.

అధ్యక్షులు:— ఆట్లూరి వీరరాఘవరాయ చాదరిగారు (ప్రధానకార్యదర్శి:— భో. పట్టాభిసేతారామయ్యగారు.

సంప్రతికార్యదర్శులు:— మారెంపాటి వెంకట కృష్ణయ్యగారు, ఉప్పులూరి ముత్తారాజుగారు, వైరవభట్ల వెంకటసుబ్బారావుగారు, బొప్పన వెంకటేశ్వయ్యగారు.

వైవాధికారి ఈ క్రిందివారిని సభ్యులుగా యెన్నుకొనడమైనది. 1 బలుకు ఆంజనేయులుగారు, ఆట్లూరి నాగేశ్వరరావు, 2 గడియారం సాంబయ్య, 3 కానూరి చినవేంకట దాసయ్య, 4 అన్నావర్రుల రామశోగయ్య, 5 దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్య చాదరిగారు, 6 గొట్టెపాటి బ్రహ్మయ్యగారు 8 యెలమంచిలి చెన్నకేశవులు, 9 మనపాక కమలమ్మగారు, 10 గొల్లపూడి సూర్యప్రకాశరావు, 11 దిట్టకవి వీరరాఘవ చంద్రయ్య చాదరిగారు, 12 దండమూడి పూర్ణయ్యచాదరి గారు, 13 చెరుకువాడ వేంకటరసంహము, 14 కొట్టపాటి శివరామయ్యగారు.

తూ. కృ. జి. కాంగ్రెసుకార్యసాసము మారెంపాటి వెంకటకృష్ణయ్య బందరు 1-7-54 సంప్రతికార్యదర్శి.

* * * జిల్లాలోని అందరు గ్రామస్థులకు విజ్ఞప్తి శ్రేష్ఠమయిన కాంగ్రెసులో ప్రతినిధులుగా నియోజింపబడినందున నిలువదలవలసివచ్చును. ప్రతినిధులుగా నియోజింపబడినందున ఆలస్యము చేయవలసివచ్చును. అట్లుగానే యీ ఆఫీసుకునుచ్చి విత్తనములు తీసికొనిపోయి వెంటనే మై. కేయ ప్రార్థన విత్తనములు పేరికి రు 0-3-0 మాడుకలములముత్యము.

భో. పట్టాభిసేతారామయ్య. జనరల్ కలెటర్.

ఆ 1924 సంవత్సరం భూమునుండి జూన్ (1924) ఆ ఖరవరకు యిజ్జల్లో జరిగిన నిర్వాహకార్యక్రమము—

గాంధీపూజానిధివసూళ్లు	రు 5161.14-4
స్వరాజ్యనిధి	697.9-9
గ్రామసంఘములు 72	
నాల్గవంతు చంజా చెల్లించినసభ్యులు	2281
నాల్గవంతుచందా చెల్లించి జాపితాలుపంపిన గ్రామసంఘములు 5 సభ్యులు	60
నాల్గవంతు చందాచెల్లించక జాపితాలు రాబడినసంఘములు 5 సభ్యులు	84

చె. వేం. నరసింహము, బొ. వేం. శేషయ్య, కార్యదర్శి.

ఆయుర్వేద ప్రచారము

27-6-24 శుక్రవారము సాయంకాలమున 6 గంటలకు శ్రీయుత వై. శేషప్పగారి గృహములో దీర్ఘహల్లి కాంగ్రెస్ నాయకుల ప్రోత్సాహమున పెద్ద ఆయుర్వేదసభ జరిగినది. తాలూకా వైస్ ప్రెసిడెంట్ గారు అధ్యక్షులుగా నుండిరి. శ్రీయుత శేషకృష్ణగారు ఆయుర్వేదప్రచారమును గురించి 4 గంటలసేపు గంభీరపద్యమును ఇచ్చిరి. సభ్యులు చాల సంతసించిరి. ఆయుర్వేద ప్రచారమును కాంగ్రెస్ ప్రచారముల మూలకముగా జరిపింపవలెనని తీర్మానము జేయబడినది. కాంగ్రెస్ కమిటీ ప్రెసిడెంట్ లగు పి. నాగభట్టుగారు మైసూరు రాజకీయమువారి సన్నిధిలో ప్రార్థనము జేయుచు కూర్చుండుట ఎంత అవినీతికాదో దానిని వివరించిరి. కాంగ్రెసు నాయకులగు రాఘవేంద్రరావుగారు మైసూరు రాజకీయము వారి తిశోమస్వర్గమువలె పరిస్థితియున్నదని వివరించిరి. శ్రీయుత రఘుపతిరావుగారు ఆయుర్వేదపత్రికను విద్యాశా. శేషకృష్ణగారు సంపాదకులుగా ఉండవలెననియు, తాము పత్రికను నడిపించెదమనియు స్వయముగా ప్రార్థించిరి. వీరి దేశభక్తి కొనియాడబడినది. బెల్లం కాంగ్రెస్ మహాసభాకాలములో విద్యాశా. శేషకృష్ణగారు మంత్రిగా ఉండి ఆయుర్వేద ప్రాంతిక సమీక్షనమును జరుపవలెనని తీర్మానించి కాంగ్రెస్ నాయకులు తీర్మానించిరి.

కో. వం. అశ్వద్ధామాచారి తీర్థహల్లి

30-6-24

చెన్నపురి, స్టా. కాజుకోర్టులో

దావా నెం 15829/1923

వాదులు:—ఎం. రాజమన్నునాయుడు అండు ఎస్. బంగారునాయుడు.

V S

ప్రతివాది:—గుంటలపాతుల బ్రహ్మనందరావు. వాది ప్రతివాదికి విక్రయించి, స్వాధీనముచేసిన పండు బాపర్లు బాకీ రూ 122.0-6 వసూలుచేయు నిమిత్తమై పై దావా లేబడినది. సదరుదావా మూడవజడ్జిగారి కోర్టులో 8-7-1924 తేదిన విచారణ నిమిత్తమై వాయిదా వేయబడినది. సదరు కోర్టున హాజరుకాకపోయినచో దావా విచారణయై, ఎక్స్ పార్ట్ గా తీర్పు చెప్పబడునని యందు మూలముగా తెలియజేయబడినది.

వి. రామస్వామిఅయ్యంగారు వాదుల వకీలు.

నోటీసు

ఇందువలన సకలజనులకు తెలియజరుచున దేమనగా: నేను గుంటూరు కాపురస్థుడు. అన్న పర్తి హనుమంతరావు పేరిటికి 9-8-919 తారీఖున (వాయిచి ఇచ్చి) ఒంగోలు సబరిజస్ట్రారు వారి ఆఫీసులో రిజిస్ట్రారు చేసిన పథక్ ఆఫ్ అటర్నీని సకలముగా రద్దు చేసినాను. గనుక ఇంకమీద ఆదేశంతో వ్యవహరింపవలెనని ఆయన స్వంతజవాబుదామీదనే అట్లు చేయగలను. సదరు హనుమంతరావుగారు ఎట్లు వ్యవహరించినను అట్టిది నన్ను బైండు చేయనేరదు. బొమ్మిశెట్టి రామనాథస్వామి, 2-7-1924.

ప్రాసెనరు రామమూర్తిగారు

వీలూరు వచ్చుట

ప్రాసెనరు హాజరు అసబదు ప్రాసెనరు రామమూర్తిగారు ప్రత్యేకపు రైలుండిలో విజయనగరమునుండి శనివారమునాడు వీలూరువచ్చిరి. వీరి ప్రదర్శనములు వీలూరుప్రజలలో ఉత్సాహమును పురికొల్పుచున్నవి. వీలూరుప్రజలు ప్రాసెనరుగారినివీలూరుపైకెక్కించియూరేగించిరి. జమీందార్లు మోతేనారాయణరావు నరసింహారావు స్వరాజ్యరావుగారును, శాయవరపుగోపాలరాజుగారును ఈరేగింపు వెంటబెట్టిరి.

నిన్నటిదినమున ప్రాసెనరుగారు వీలూరు వ్యాఘా కు ఖా ము ల లో వ్యా యా ము ను గూర్చి ఆశువుగాహాస్యరసముతో నవనవసించిరి. శరీరాభివృద్ధి, మనోనిశ్చలత్వము, ఆముష్మికవిద్యలను గూర్చి గట్టిగా నోగ్గించెప్పిరి. ఈ వ్యాఘామ ప్రదేశమే వైదికధర్మము ప్రకారము భారతీయుల శరీరదౌర్భ్యము నభివృద్ధిపరచుటకు ఆంధ్రదేశములోకేంద్రస్థానము గావలెనని చెప్పెను. ప్రాసెనరుగారి యుపన్యాసము ప్రజలందరిలోను ఉత్సాహమును పురికొల్పెను. ప్రాసెనరు రామమూర్తిగారి యీ వ్యాఘామపరివర్తనకు ప్రసిద్ధిపాలగాయందుని యాశించుచున్నారు. ఇచ్చట హాస్యాల్లు అసబదు వీరవేంకయ్యగారు ప్రాసెనరుగారి నూతనాదర్శమునకు తోడ్పడుచుననివాదాన మొనర్చెను. సాయంకాలమున అస్పృశ్యతపాపించిన జమీందారు నారాయణరావుగారు అందరు సంతోషభావముతో పనిచేసి యీవనికి తోడ్పడవలసినదని హెచ్చరించిరి. ప్రాసెనరుగారు ఈ వ్యాఘామశాలకు 201 రూపాయల నిచ్చిరి. వైవ్యాఘామశాలాప్రారంభము కామనూలు అప్పన్న పెన్నాదుగోపము మిలిటరీ యంగ్లో కోటయ్యనాయుడు నిరంతరదయాళు రగు మోతే వారు ను తదితరులను వచ్చేదసరావారములో కున్నీలు చదుగుడుమొదలగు క్రిడలలో పరీక్షలను నెట్టుచున్నారు. ప్రాసెనరు రామమూర్తిగారు శేపు ప్రత్యేకబండిలో బయలుదేరి కొద్దికాలములో చెన్నపురికి కేంద్రవ్యాఘామస్థానమును దానికి వేర్వేరుకాఖులను సాపించుటనుగూర్చి నాయకులతో సంప్రతించును. ఫిజికల్ కల్చరు అనివారు యంగ్లీ ఘనప్రాసినపుస్తకమును తెనుగులోనికి తర్జుమా చేసికొనబడునని ప్రాసెనరుగారు అనుజ్ఞనిచ్చియున్నారు. వీరిరాకవలన నిచ్చటి వ్యాఘామపరివర్తనకు నూతనోత్సాహము కలిగినది. (వీలూరు తంతివార్త)

ఇండియా సెంట్రల్ బ్యాంకునేరము

బొంబాయి జూలై 2:— ఇండియా సెంట్రల్ బ్యాంకు భాగస్వాములలో నొకడగు పి. డి. హందాసానీగారు, 1924 జనవరి 28 తేదీన బ్యాంకును పీటులో తవ్వడవ్రాతలు వ్రాసినందుకు మిమ్మునందుకు చార్జీ చేయబడవో కారణము తెలుపుటని మేనేజింగ్ డైరెక్టరు, చైర్మన్, సెక్రటరీ, ఫీల్డు అక్కౌంట్ టెంటు, అక్కౌంట్ టెంటులకు నోటీసులను పంపినకేసులో ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటు యీదినమున వాదములను విన్నది. ఫిర్యాది స్వయముగావచ్చి తవ్వడవ్రాతలలో బొంబాయి, కరాచీ, కలకత్తా, అసాం నాలులలో నున్న బ్యాంకుసామ్యురు 48 లక్షలును, భూమిక్రిందము, భవనములక్రిందము పెట్టుబడి సామ్యురు 25 లక్షలును ఉన్నదని చెప్పెను. బ్యాంకును పీటులో నున్న మరికొన్ని తవ్వడ విషయముల్ను తెలియజేసెను. ముద్దాయి పీడరు చేరాయిగారు జవాబుచెప్పిరి. విచారణ అప్పటి కాపుచేయబడినది. అ|| తె||

హైకోర్టు వకీలు మరణించుట

వి. ఆర్. కృష్ణయ్యరు

కోయంబత్తూరు, జూలై 6:— హైకోర్టు వకీలును, బారుసంఘాధ్యక్షుడును అగు వి.ఆర్. కృష్ణయ్యరుగారు రెండుహాజిరి తీర్పులును చెడి గతరాత్రి 8 గంటలకు చనిపోయిరి. 1886 లో పీఠస్థితిలో ప్రవేశించి నివిలుకేసులలో బాగా సుపాధిచెడివారు. జిల్లాకోర్టులోను తక్కిన కోర్టులలోనుగూడ వీరిని సరించియే చెప్పబడినది. జిల్లాజడ్జి జెంకిన్సన్ గారు యెదుట ప్రభుత్వపున్యాయవాది యన్. రామస్వామి అయ్యరుగారు కృష్ణయ్యరుగారిని చాలమెప్పుకొనుచు మాట్లాడిరి. జడ్జిఆయన చెప్పినదంతయు నామోదింపెను. వీరిగౌరవార్థము ఆదినము నివిలుకేసు లన్నియు నిలిపివేయబడినది (అ|| తె||)

వృత్తాంతలేఖలు

కొల్లూరు

(బహిరంగం)

శ్రీమద్రామాయణ పురాణము పీఠాధిపతులు ఇచ్చిరికినది చాతుర్యములు జరిపెనని తెలియుచున్నది. శ్రీవారి ఏనుగు ఒకటి అప్పుడే యిచ్చిరికి వచ్చియున్నది. కొల్లూరుపొలం దరకు ఎక్కువ ఉత్సాహకరముగా నున్నది. మతసంబంధమైన ఉత్సవములలో కొల్లూరు సహజముగ ముందంజ వేయుచుండును.

ఈ గ్రామమునందున్న బోర్డు మైన్స్కూలులో గతవత్సరమున స్కూలు వైసలు పరీక్షకు పంపబడిన విద్యార్థులు 7 గురికి 8 ఉత్తీర్ణులైరి. ఈసంవత్సరము మేడమాప్టరుగారి నిరంతర కృషివలనను సహాయోపాధ్యాయుల పరిశ్రమవలనను స్కూల్ వైసలు పరీక్షకు పంపబడిన 10 మంది విద్యార్థులలో 9 మంది సంపూర్ణవిజయము గాంచి రని తెలియజేయుటకు సంఘముచున్నాము. పరీక్షాఫలితములు బాగుగా నుండుటచే నితర స్థలములనుండి విద్యార్థులు వచ్చి చేరుచున్నారు. భోజనవసతుల కనుబాటుగానో కూడి చదువుకొనుటకు చక్కని వసతిగృహముకూడ నొకటికలదు.

నగరం

రాజోలుతాలూకా

(బహిరంగం)

మాగ్రామమున బోర్డు ఎలిమెంటరీస్కూలునందు ఆయుర్యేంద్రమునుగొంది బ్రాహ్మకామల వెంకటేశ్వరస్వామి ఆయుర్యేంద్రభూషణగారు మాజీకులంతయును ఓషధులు మొదలైన చిత్రపటములను గనుపరచుచు ఉపన్యసింపిరి.

మొదట వెంకటేశ్వరస్వామి ఆయుర్యేంద్రమునగా మన యొక్క అనారోగ్యమును తొలగించు ఆరోగ్యమును కాపాడుటకై సృష్టికర్తచే కల్పింపబడిన వైద్యశాస్త్రమునియు పూర్వంబున వారివారోగ్యమును కాపాడుకొనుటకు ఆయుర్యేంద్రమే కారణమనియు యిప్పటిప్రజలు రోగయుక్తులగుటకు తత్వేంద్రమే కారణమనియు అట్టి తీర్మానమును ధృవపరచుచు మనదేశీయ వైద్యము యిప్పుడెప్పుడు అభివృద్ధియగుచున్నట్లు గాన్పించుచున్నదనియు మీరందరూ దానివిషయమై తగు శ్రద్ధవహించి ఆయుర్యేంద్ర వృక్షముల వాడినగాని అభివృద్ధిగాజాలనియు హిందూదేశోద్భవములగు ఓషధులచే తయారుజేయబడిన ఔషధములు అమూల్యములనియు అవి మన హాయిదవులయొక్క ప్రకృతుల కనుకూలములగుననియు మొదలగు ఆయుర్యేంద్రాధికములగు వాక్యములచే ప్రజల నానందింపజేసిరి. మరియు ప్రతిదినము మనకు కనుబడుచుండు సామాన్యములగు తిప్పటిగతెగడ ఉమ్మెత్త మొదలగు ఓషధులను మాటికొ లాంతరులందు జూపుచు వాటిగుణములను తెలియజేయుచు 1 1/2 గంటలకాల ముపన్యసింపిరి. అంత్యమున సభ్యులకు నమస్కారములతో సభ ముగిసెను.

కళహరిమూర్తము

విద్యుద్విద్య 1-కి 0-0-0 (6 దేవుల మందుగలది) 1-కి 2-0-0 ఈ మార్పులు కొనుగోలుచే చేయవలెనని, ఈ విద్యుద్విద్యుత్తును కొనుగోలుచే చేయవలెనని, ఈ విద్యుద్విద్యుత్తును కొనుగోలుచే చేయవలెనని, ఈ విద్యుద్విద్యుత్తును కొనుగోలుచే చేయవలెనని.

మోహనీ తైలము

5 తుల నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు మోగమైనది.

ఇదియోపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, ప్రియమైనది గనులు మొదలగునాటికి నుభినిగ, విక్రాంతియ్యను. మండలముల మోహనానందములకు ప్రాపగు కురులును మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈ తైలమునందు కల రుచియును మనోహరముగా చెప్ప నలవికాదు. తలకు రాచి కువ్వలైన ఇగురు పొరుగు వాల్చుకూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలోనుండు పుట్టి నివ్వదు. దీనియందు మనోహరముగు నువాన ద్రవ్యములను ఖర్చి రియారుచేయుచి తేలొలిది సీసాల చిత్రముంచి మెప్పుబడిన యున్నాము. నేడేఒక సాపేక్షించిన నిజము తెలియగలదు.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు బొంబాయి

జూబులు

గుంటూరు అన్నదానసమాజము

ది 11-6-24 మొదలు 29-6-24 ఆఖరువరకు మామూలు సంతర్పణలు 4, కి 481 మంది బీదలకు భోజన మొసంగబడెను.

మరిన్ని 15-6-24 మహారాజశ్రీ కాజ వెంకటసుబ్బారావు సంతకుల గారు కుమార్తె వివాహసందర్భమున 8 వ తర గతి ప్రత్యేకసంతర్పణ ఒకటికి హాజరైన 96 మంది బీదలకు భోజన మొసంగబడెను.

న్యాయతి హనుమంత రావు, కార్యదర్శి.

గుంటూరుజిల్లాలో కాంగ్రెసు ఎన్నికలు

బాపట్లతాలూకాలో ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘము నకు 1-6-24 వ తేదీన తిరిగి జరిగిన యెన్నికలవిషయమై ఆత్మే పణ లేమియు రానందున, 12-6-24 తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రకటింపబడిన సదరు ఎన్నికలఫలితములను ఆత్మేపణలను పరిష్కరించుటకు నియమింపబడిన యుపసంఘమువారు ఖాయపరచినా రనియందునూలగుగ ప్రకటించడమైనది.

వడ్లమూడి ము కేశ్వరప్రసాదరావు, జిల్లాసంఘ కార్యదర్శి. 1-7-14

కళింగపట్టణ ఫిర్యా కాంగ్రెసు సంఘము

తే 18-6-24 దీన సాయంత్రము 5 గంటలకు కోదండ రామస్వామివారి ఆలయమున కళింగపట్టణ ముఫీర్ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల యొక్కయు పురజనులయొక్కయు బహిరంగ సభజరిగెను. చాలమంది సభ్యులునూ, తదితర గ్రామస్థులునూ, సభనలకించిరి. జాతీయకీర్తనలతో సభప్రారంభింపబడినప్పిట్ట రాష్ట్రీయ, మండల ఫిర్యా సంఘములకు సంబంధించిన యెన్నికలు జరిగెను. పిమ్మట ఈదిన ముఖ్యతీర్మానము సభ వారిచే నేకగ్రీవముగా గావింపబడెను.

“గంజాంమండల మహాసభలు వచ్చే జలయమాసములో కళింగపట్టణ గ్రామమునందు జరుపుటకు ఏకగ్రీవముగా నిశ్చయించుచు, సభల నాహ్వానముచేయుటకు ఫిర్యా సంఘ కార్యదర్శియగు శ్రీయత గరిమెళ్ల కుమారస్వామిగారి కధికారమిచ్చుటకు సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

వైతీర్మానము ననుసరించి 19 వ తేదీన తంతుయ, 20 వ తేదీన బాబునూ, జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘములవారికి పంపడ మయినది. జిల్లాసంఘమువారు, సభలకు కళింగపట్టణ గ్రామములో జరుపుట కంగీకరించినట్లు తిరిగి వారువాయింపిన బాబు ననుసరించి 24-6-24 తేదీన పురజనుల బహిరంగసభ జరుపబడెను. సభకు చాలమంది వచ్చిరి. సభయందు ఈదిన తీర్మానములు గావింపబడెను.

(1) “నండలమహాసభలకు కళింగపట్టణ గ్రామములో జరుపుటకు జిల్లాసంఘమువారు రంగీకరించుటవలన, కళింగపట్టణములోను కళింగపట్టణమునకు సదిమైళ్ళ ముట్టుప్రక్కల నున్న గ్రామములలోను నూరుమందికి తక్కువకాకుండ సన్యాససంఘ సభ్యులను చేర్చుటకు గాను సత్వరప్రయత్నములు చేయవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

(2) “సన్యాససంఘములో సభ్యులుగ చేరుటకు యీ ప్రాంతములలోనున్న 18 సంవత్సరములకు మించిన (స్త్రీ) పురుషులై రకు హక్కుకలదనియు, అందుకు సభ్యత్వపుచందా మూడు రూపాయలుమాత్రమేయనియు యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

వై తీర్మానముల ననుసరించి సభలోనే సుమారు 80 మందిసభ్యులుగా చేరిరి. ఇంక అనేకమంది సభ్యులుగ చేరుచు న్నారు. విరాళముల సోపానమున్నారు. బసలకు తమయిండ్ల నిచ్చెదమని కొందరు వాగ్దత్తము చేయుచున్నారు. ప్రజలలో మహనీయులగు నాయకులవర్గన మెన్నడు లభించునాయని యె దురు మాచుచున్నారు. సభలను జయప్రదముగా జరుపుటకు సర్వవిధముల తోడ్పడుచున్నారు. ఈ మహాసభలతో పాటు స్వరాజ్యపతాక స్థాపనము జిల్లాస్వచ్ఛందసేవాసభ మండలమహిళాసభలు నూలువడుకు పోటీపరీక్ష మున్నగునవి జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. మండలరాష్ట్రీయనాయకులై లకు పారితోషకభాగ్య మిచ్చి సభలుజయప్రదముగా జరుగుటకు తోడ్పడెదరని నమ్మిచున్నారు. సభాధ్యక్షుల నామములు మొదలగు వివరములు త్వరలోనే తెలియజేయబడును.

గరిమెళ్ల కుమారస్వామి, ఫిర్యా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి.

బహుమూత్రవ్యాధికి

అమోఘమైన ఔషధము

నేను ఆదిదావిడను. మైసూరుకు చేరిన కోలారు బంగారుగనులలో కంట్రాక్టు గా నున్నాను. అతిమూత్రవ్యాధిచే చాలా బాధపడుచుంటిని. ఒక సంవత్సరము క్రిందట స్వార్థము తప్పి దిగువపడితిని. నేను ఆనేక ఆంగ్లవైద్యులవద్ద నుండి ఔషధములను సేవించియు గుణములేక పోయెను. మిక్కిలి కఠినవత్సరము చేయుచుంటిని జలియన్నమును పూర్తిగా మానివేసితిని. అట్లుండియు నాజబ్బు మిక్కిలి హీనస్థితికి వచ్చెను. నేను బ్రదుకుదునను ఆశకూడ లేకపోయెను. కృష్ణాపుర నివాసియును ప్రస్తుతము మద్రాసు జార్జి టౌను, అర్బియన్ ఏథిలో నెం 72 రు గృహమునందు పండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారు చేయుచున్న అద్భుతచికిత్సలను గురించి వినినందున నేను వారివద్దకు 19-6-24 తేదీన వెళ్ళి ఈ అపాయకరమైన వ్యాధినుండి నన్ను రక్షించ వలెనని వారిని ప్రార్థించితిని. వారి ఔషధార్యమునకు అనేకవందనములు. తక్షణమే పశ్చిరాపము చెంది తండ్రివలె మిక్కిలిప్రీతితో నాకు ఔషధము నిచ్చుటకు ప్రారంభించిరి. వారి చికిత్సలో 12 దినములుంటిని. కఠినవత్సరములేదు. నేనువరయన్నము మత్స్యములు మాంసము మొదలగువాటిని మామూలుగానే భోజనము చేయుచున్నాను. అనేక ఆంగ్లవైద్యులు నామూత్రమును పరిశోధించి అందులో తీపుగాని లేక శ్వేతధాతువు (ఆల్బు మెన్) లేదనియు స్పెసిఫిక్ గ్రావిటి మామూలు కంటే తక్కువగానే యున్నదని తెలిపిరి. నాకు దీర్ఘ కాలముగా నున్న ఈవ్యాధి 12 దినములలో యింత అద్భుతముగా కుదురుట చూడ ఇంద్రజాలమువలె నున్నదని పండితులవారితో తెలిపితిని. గాని అది ఔషధముయొక్క మహిమయని వారు తెలిపిరి. పూర్వాచార పరాయణుడైన పండితులవారు నేను ఒక బీద పంచముడుగానున్నను వారి దగ్గరకు వెళ్ళి, వారి స్వహస్తమునుండియే ఔషధమును తీసుకొనుటకు నాకవకాశము నిచ్చిరి. వారివద్ద పూర్వచారపరాయణులగు బ్రాహ్మణులు, జమిందారులు మొదలగు వారందరు చికిత్సకై వచ్చుచుండినను వారిందరిని ఎట్లు ఆదరించుచుండినో అదే ప్రకారము జాతి, సాంఘికస్థితి,ధనము మున్నగు వాటినిచూడక నన్ను కూడఆదరించుట మిక్కిలి ప్రశంసార్హమైన సంగతి.

భగవంతుడు వారికి వారి భార్యకు దీర్ఘాయువు, ఐశ్వర్యము, ఆరోగ్యము మొదలగు వాటిని నొసంగవలెనని సదా ప్రార్థించుచున్నాను.

వారి నలహాకట్టము రు 15-0-0

ఆర్. కృష్ణస్వామి

ఆండర్ సెక్ షేబి పోస్టు, కోలార్ గోల్డ్ ఫీల్డును, ప్రస్తుతవిలాసము:— మైసూరుసంస్థానము. నెం 116, బ్రాడ్వే, జార్జి టౌన్, మద్రాసు. (ప్రకటన) నెం 49.

కర్తవ్యాలహరి

నెల సీ 1-కి అ. 6 ది. పి. సహా 0-10-0 ఈ ద్రావకము మన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము కారుట, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగునది. 5,6 బొట్టలు చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

అమృత తాంజీనము

నూతన యంత్రములు

నూతన పరికరములు

నరస్య తిపవర్ వెన్ రాజమండ్రి

తెలుగు—నాగరి—అరవము—ఇంగ్లీషు—లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగు పాఠములు
కవర్లు
కామ్రబుక్కులు

రసీదు బుక్కులు
శుభ లేఖలు
ఆఫ్టోను బ్లాకులు

పలురంగుల వాల్ పేపర్లు
చక్కగా
ముద్రింపబడును.

గ్రంథములలోని కుపయుక్తములగు బొమ్మలు అనగా ఎన్ గ్రేవింగుపనులు చక్కగా తయారు చేయబడును.

The Zandu Pharmace- utical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు పర్మాటికల్ వర్కుసు

లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటిరకం చంద్రప్రభ మాత్రలు

ఇది శిశువుల జీవాభివృద్ధి, మౌలిక భస్మము, మొదలగువాటిని కలిపి కాస్త్రీకృతముగా తయారు చేయబడినది. మూత్రముతో కలిసిపోవు కుళ్లము, మూత్రమునందు ఉండే ఫిస్ (phosphate), తెలుపు మొదలగు సెక్షోగములు, నడుమనొప్పి, జ్వరరోగము, జ్వరములు, బలహీనత యితర శ్రీశంబంధమైన అంటువ్యాధులు మొదలగునవి తీవ్రము కరుదును.

ఒక టులము టౌవధముల బుడ్డి 1-కి ధర రు 1/5/0
8 బుడ్లకు ఒక సాకా అర్ధరూప పంపిన ప్యాకెటింగు పోస్టు ఛార్జీలు యివ్వబడు.

ఈ టౌవధముల క్యాటలాగు యివ్వబడుగా పంపబడును.

Sole Agents

H. Damodar & Co.,

43 China Bazaar Road,

Madras.

Siromani NARAYANACHARYA Chaukhamba, Benares City.

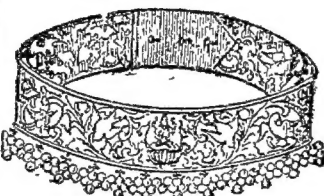
మా దగ్గర అమృతముల పట్టుబట్టలు, రుద్రాక్ష, మొదలయినవి కోరినవాటిని సరిఅయిన ధరలకు వి.సి. మూలముగా పంపిండును. పాగాలు 12 మార్కె రు 12 నుంచి 20, గుద్రాక్ష 108 వుండే సరం 1-కి అణాలు 6 నుంచి రు 10, పాత్తుపంచలు 7, 8 మార్కె రు 7 నుంచి 11; పట్టుపంచలు 10-12 మార్కె రు 14 నుంచి 25, తెంగళూరురకం చీరలు

జరిపించేయబడినది. 12-16 మార్కె చీరలు రు 46 నుంచి 150, బనారసు జరి పట్టుచీరలు మార్కె 1-కి 12, 16 మార్కె 1-కి రు 25 నుంచి 150, బిడ్డలు అడతగిన 32 సామానులుగల చిన్న సెట్టు 1-కి రు 1.8-0, మధ్యరఖము రు 2-12-0, పెద్దరఖము 1-కి రు 5.0-0. కాంబినె సామానులకు మాత్రలగు వుచితము.

యస్. యు. నారాయణాచారి కంపెనీ, కాశీ.

నమ్మక మునకు ప్రసిద్ధి చెందినది

చేతిప్రైడలు, లేక నాగవత్తులు

వీటిని పాతికావరక అంగుళము మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము వెడల్పువరకును, 6—14 సవరముల వరకును యే మోస్తరులో కావలసినను చేయవచ్చును. చేదారం సహా మజారి రు. 25—35 వరకు గలదు. మోస్తరు, పనితరము వీటిని అనుసరించి సవరములు, మజారి నిర్ణయించబడును. సవరము బంగారుకు పూచీ యివ్వబడును.

172 పుటల మా అందమైన పుటలగు ధర రు. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలరత్నములను, 25 చైనాబజార్లోడ్డు మద్రాసు.

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛమగు నేపాళీచేతపు కస్తూరి, మందిగోళాము, ఆదిపచ్చికాన, పావుదారు, మందికుంకుమపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి శైత్యము, శైత్యభారము శైత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల అజీర్ణము గైరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలగుల ప్రముఖుడందగినవి.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

వాయువు నొప్పిలకు మందు

సీసా 1-కి రు. 1-0-0 వి.సి. 1-5-0

అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మార్పునకు, 1. జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్లసందులలో నొప్పిలు, 3. కీళ్ల బిగియుట, 4. సందులయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కదలుటకు వీలులేనటుల సర్వాంగములు బిగియుట మొదలగునవి. ఈ మందును కొన్ని పూటలు త్రాగితోడనే సందియందు పోటు నొప్పిలు పోయి శరీరము యధాస్థితికి వచ్చును. వాధగల స్థలముల వేడినీటితో గాని, ఇటుకపాడుముతో గాని గాచి అమృతాంజనము రాయవలెను.

THE BOOKS READY FOR SALE.

1. BHAGVAD-GITA Translation of with Rs. an Notes and annotations by the late Tukaram Tatyia ... 0 12
2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B. A. B. L. ... 0 10
3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B. A. B. L. ... 2 0
4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M. A. ... 1 4
5. THE UTTARA-GITA being the initiation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana ... 0 4
6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHYA VANDANA ... 0 12
7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha ... 0 2
8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... ... 1 0

RAJARAM TUKKARAM.

29 Hummum Street, Fort Bombay.

నాణ్యమైన బసీనలు

ఈ దిగువ నుదహరించిన విల్లులో తయారగుచున్న బసీనలు, హిందూదేశపు విల్లు ను బలోనున్నా, ఖద్దరునూలుతో, నున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, సకలమైనపట్టుపున్నా, ప్రత్తి, వస్త్రాభరణముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరసమైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, వీరసాధకు, వీలుగా యుండేలాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటుచేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తమలకు (హోలు కేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీరు కల్లుజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరవారు యిక్రింది విలీనమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ తేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బసీనలు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6-0-0

మా నేజరు:— ఆంధ్రహాజీరీమిల్సు, బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రప్రదేశ్.